

VUOSIKERTOMUS 2001

V U O S I K E R T O M U S

2 0 0 1

KESKINÄINEN
ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARINEN
ON TYÖELÄKEYHTIÖ.
ILMARINEN ON PITÄNYT HUOLTA
TYÖNTEKIJÖIDEN ELÄKETURVASTA VUODESTA
1961, JOLLOIN SUOMEN
TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄ SAI ALKUNSA.
YRITTÄJÄT TULIVAT TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN
PIIRIIN VUONNA 1970, MISTÄ LÄHTIEN
ILMARINEN ON OLLUT SUURIN
YRITTÄJIEN ELÄKEVAKUUTTAJA.

Sisältö

Ilmarinen on eläkevakuuttamisen edelläkävijä	4
Toimitusjohtajan katsaus	6

■ Työeläkeuudistus voimaan vuonna 2005	8
--	---

■ Monipuoliset palvelut ja kattava palveluverkko	11
Eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti ja nopeasti	14
Työkyvyn edistäminen on yhteistyötä	17
Ilmarisen vakavaraisuus turvataan monin keinoin	20
Osaakekurssien lasku heikensi sijoitustoiminnan tulosta	23
Osaava henkilöstö vahvistaa kilpailukykyä	28

■ Tilinpäätös 2001	29
Hallituksen toimintakertomus	30
Tuloslaskelma	36
Tase	38
Tilinpäätöksen liitetiedot	40
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	57
Tilintarkastuskertomus	58
Hallintoneuvoston lausunto	58

Tunnusluvut ja analyysit	59
--------------------------------	----

Ilmarisen hallinto	62
Hallintoneuvosto	64
Hallitus	65
Tarkastajat	66
Organisaatio	67
Vakuutusasiakkaiden neuvottelukunta	68
Vakuutettujen neuvottelukunta	69
Eläkeasiain neuvottelukunta	69

Lukijan opas	70
--------------------	----

Ilmarinen on eläkevakuuttamisen edelläkävijä

Ilmarisen tehtävä

Ilmarinen on eläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävänä on pitää huolta yhtiössä vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Ilmarinen hoitaa myös tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta.

Yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmiensä kanssa Ilmarinen kehittää suomalaista työeläketurvaa ja sen pitkän ajan rahoitusta.

Strateginen päämäärä

Ilmarisen tavoitteena on säilyttää asemansa eläkevakuuttamisen edelläkävijänä. Yhtiö on vahvistanut seuraavat strategiset painopistealueet, joiden toteutuessa edelläkävijän asema säilyy:

- Ilmarisella on parhaat palvelut, joilla se tuottaa lisäarvoa vakuutuksenottaja-asiakkailleen.
- Ilmarinen on vakavaraisin eläkeyhtiö, jonka hyvityskilpailukyky on paras.
- Ilmarinen on keskeinen vaikuttaja työeläkejärjestelmän kehittämisessä.
- Ilmarinen pitää huolen henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnin kehittämisestä sekä luo organisaatiolle hyvät edellytykset toteuttaa muutoksia.

Toimintaa ohjaavat arvot

Ilmarinen ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon lakisääteisen työeläkevakuutuksen hoitamiseen liittyvän erityisen vastuun ja sen edellyttämät veloitteet.

Toimintaamme ohjaavat arvot ovat

- **vastuu työeläkkeistä.** Rakennamme työeläketurvaa pitkäjänteisellä toiminnalla noudattaen esimerkillistä liiketoimintaetiikkaa.
- **tuloksellinen toiminta.** Saamme yhdessä aikaan tuloksia, joista voimme olla ylpeitä.

- **tyytyväiset asiakkaat.** Työskentelemme yhdessä asiakkaan parhaaksi. Tyytyväinen asiakas on työnantajamme ja palvelujemme paras markkinoija.

- **kehittyvä työyhteisö.** Toimintamme lähtökohta on hyvä työyhteisö ja yksilön arvostaminen. Luomme edellytyksiä korkeatasoiselle osaamiselle ja kannustamme henkilöstöä itsensä ja työnsä kehittämiseen.

Palvelut ja asiakashyvitykset Ilmarisen kilpailukeinoina

Ilmarinen hoitaa lakisääteisiä TEL- ja YEL-vakuutuksia sekä niiden perusteella maksettavia työntekijöiden ja yrittäjien työeläkkeitä. Yhtiön toimintaan liittyviä keskeisiä palveluita ovat eläkepalvelut, työeläkevakuutusten hoitopalvelut, ammatillinen kuntoutus, työhyvinvointipalvelut, ulkomaantyön vakuuttaminen, eläkesäätiöiden hoito sekä työeläketiedottaminen. Ilmarinen tarjoaa myös asiakasrahoitus- ja toimitilavuokrauspalveluita.

Ilmarinen on vakavarainen yhtiö. Vakavaraisuuteensa perustuen Ilmarinen on voinut jo useampana vuonna maksaa pääkilpailijoihin verrattuna parhaat asiakashyvitykset.

Ilmarisen markkinaosuus työeläkevakuutusyhtiöiden maksutulosta on noin kolmannes.

Yhteistyökumppanit

Ilmarisella on valtakunnallisesti hyvin kattava palveluverkko. Palvelukanavana ja yhteistyökumppaneina toimivat Pohjola, A-Vakuutus, Pohjantähti ja meklarit sekä Nordea Henkivakuutus Suomi.

Ilmarinen 1999–2001

	Muutos		2000	1999
	2001	%		
Vakuutusmaksut, milj. e	1 989,6	12,7	1 764,8	1 766,8
Maksetut eläkkeet, milj. e	1 642,2	10,8	1 481,7	1 413,1
Sijoitusten tuotto käyville arvoille, %	-1,2		2,8	16,0
Kokonaisliikekulut, milj. e	60,6	6,9	56,7	48,2
% liikevaihdosta	1,8		1,6	1,5
Kokonaistulos, milj. e	-690,7		-54,1	1 586,7
Vastuuvelka, milj. e	13 519,6	4,4	12 954,5	11 082,8
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. e	14 736,7	0,3	14 685,4	13 841,3
Toimintapääoma, milj. e	2 940,8	-21,6	3 749,3	3 922,5
% vastuuelasta	25,5		35,4	41,3
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,3		3,4	3,8
Eläkkeensaajia	224 849	2,7	218 932	205 102
TEL-vakuutuksia	31 982	-1,1	32 351	32 874
TEL-vakuutettuja	351 000	4,8	335 000	323 000
YEL-vakuutuksia	49 386	-1,1	49 938	51 453

Ilmarisen uutisvuosi 2001

14.2. Corporate Image Oy:n tekemän eläkeyhtiöiden yrityskuvatutkimuksen mukaan Ilmarinen on Suomen tunnetuin eläkeyhtiö. Paitsi tunnetuksi, Ilmarinen osoittautuu tutkimuksessa myös laadullisesti alansa johtavaksi yritykseksi.

3.5. Palkansaajien edustajat osallistuvat ensimmäistä kertaa yhtiön osakkaina Ilmarisen varsinaiseen yhtiökokoukseen. Ilmarisen osakkaita ovat 1.7.2000 voimaan astuneen yhtiöjärjestyksen mukaan vakuutuskenottajat, takuupääoman omistajat ja Ilmarisessa TEL:n mukaan vakuutetut työntekijät.

15.5. Ilmarinen, Suomi, Osuuspankkikeskus, A-Vakuutus ja Pohjantähti sopivat yksimielisesti lakkauttavansa sopimuksen, joka koskee yhteistyötä, Pohjola-Yhtymän omistusta ja omistajien myötävaikutusta Pohjolan hallinnossa.

31.8. Ilmarisen omistama Pekurin kortteli Oulun keskustassa avataan yleisölle merkittävien peruskorjaus- ja uudisrakennustöiden jälkeen. Päävuokralaisena Pekurin korttelissa on Stockmann Oyj, jonka lisäksi kohteessa toimii noin 20 muuta palveluyritystä ja erikoisliikettä.

24.9. Ilmarisen rakennuttama kauppakeskus Iso Omena avaa ovensa yleisölle Espoon Matinkylässä. Avajaispäivänä Isoon Omenaan käy tutustumassa yli 60 000 asiakasta.

4.10. Ilmarinen menestyy syyskuun lopussa päättyneessä eläkeyhtiöiden välisessä TEL-siirtoliikkeessä erinomaisesti. Siirtotulos on yksi kaikkien aikojen parhaita.

15.11. Henkilöstöjohdon ryhmä Henry ry myöntää Ilmarinen-palkinnon vuoden 2001 henkilöstöteosta Cap Gemini Ernst & Youngille yhtiön työntekijöilleen tarjoamasta sairaan lapsen hoitoedusta.

15.11. Ilmarisen verkkopalvelua Ainoa on kehitetty niin, että myös YEL-asiakkaat voivat hoitaa eläkevakuutusasioitaan internetin kautta.

14.12. Ilmarinen täyttää 40 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi julkistetaan historiikki Syntynyt suureksi, Ilmarisen neljä vuosikymmentä 1961–2001.

Yhtiökokous

Ilmarisen varsinainen yhtiökokous pidetään 18.4.2002 klo 9.00 Ilmarisessa, Ruoholahdenkatu 23, Helsinki. Kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan valtakunnallisissa päivälehdissä.

Osavuosisikatsaus

Ilmarinen julkaisee osavuosisikatsauksen elokuussa 2002.

Lisätietoja verkosta

Ilmarinen julkaisee painetun vuosikertomuksen myös englanniksi. Suomen- ja englanninkielinen vuosikertomus sekä ruotsinkielinen vuosikertomuksen lyhennelmä löytyvät myös yhtiön internet-sivuilta osoitteesta www.ilmarinen.fi. Sieltä löytyvät myös osavuosisikatsaukset sekä kaikki yhtiön julkaisemat tiedotteet kokonaisuudessaan.

JOULUKUUSSA

2001

ILMARINEN

TÄYTTI

40 VUOTTA.

Toimitusjohtajan katsaus

Työeläketurvan kehittämisperiaatteista sovittiin

Työeläkejärjestelmän taloudellinen asema on edelleen vahva. Vuoden 2002 TEL-maksu pystytään pitämään edellisvuoden tasolla, koska vakuutusmaksujen perusteena oleva palkkasumma on viime vuosien aikana kasvanut nopeasti ja eläkkeelle siirtyminen on pysynyt maltillisena.

Lähivuosina maksutason nousupaineet kuitenkin kasvavat vääjäämättä, kun suuret ikäluokat alkavat lähestyä eläkeikää. Merkittävimmät keinot maksun nousun hillitsemiseksi ovat keskimääräisen eläkkeelle siirtymisiän myöhentäminen muutamalla vuodella sekä sijoitustuottojen parantaminen. Työeläkejärjestelmän taloudellisesta tasapainosta pidetään huolta keskeisten työmarkkinajärjestöjen ja työeläkevakuuttajien jatkuvalla yhteistyöllä. Pitkään jatkuneen työn tuloksena työmarkkinajärjestöt pääsivät marraskuussa 2001 yhteisymmärryksen keinoista, joilla eläkkeelle siirtymistä pyritään myöhentämään.

Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli myös monimutkaisien eläkelainsäädännön yksinkertaistaminen, mutta tästä ei vielä valitettavasti päästy sopimukseen. Yksin-

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN
TALOUDELLISESTA
TASAPAINOSTA PIDETÄÄN
HUOLTA KESKEISTEN
TYÖMARKKINAJÄRJESTÖJEN JA
TYÖELÄKEVAKUUTTAJIEN
JATKUVALLA YHTEISTYÖLLÄ.

kertaistaminen edellyttää sopimista yhteisestä eläkepalkan laskentatavasta, joka soveltuu käytettäväksi kaikilla yksityisaloilla. Mikäli tavasta ei päästä yksimielisyyteen, joudutaan eläkkeet laskemaan kahdella tavalla vuosina 2005–2010. Tähän ei tilannetta pitäisi päästää, vaan nyt on työskenneltävä määrätietoisesti yhteisymmärryksen saavuttamiseksi mahdollisimman nopeasti.

Vakuutusten siirrot lisäsivät maksutuloa

TEL-vakuutusten siirtotulos syksyllä 2001 oli kaikkien aikojen parhaita lisäten Ilmarisen kuluvan vuoden maksutuloa noin 35 miljoonalla eurolla. YEL-vakuutusten osalta siirtotulos oli edelleen tappiollinen. Uusien vakuutusten myyntitulo vuonna 2001 oli edellisvuotta parempi molemmissa vakuutuslajeissa.

Vuonna 2001 sijoitusmarkkinoita leimasi osakekursien jo edellisenä vuonna alkanut voimakas lasku. Tämä näkyi myös Ilmarisen vuoden 2001 tuloksessa. Vaikka huono sijoitustoiminnan tulos alensi Ilmarisen vakavaraisuuspuskuria eli toimintapääomaa, yhtiön vakavaraisuusasema on edelleen varsin vahva. Vuoden lopussa toimintapääoma

oli runsaat 25 prosenttia vastuuvelasta eli rahassa yli 2,9 miljardia euroa. Alimmillaankin syyskuun lopussa se oli miltei 20 prosenttia vastuuvelasta eli noin 2,1 miljardia euroa.

Sijoitustoiminnan tuotot käyville arvoille laskivat -1,2 prosenttiin. Viiden viimeisen vuoden keskituotto on 7,9 prosenttia, mitä voidaan pitää edelleen hyvin kilpailukykyisenä. Vahvan vakavaraisuutensa turvin Ilmarinen kykenee säilyttämään valitsemaansa osakepainotteisen sijoitusstrategian, eikä sijoituksia jouduta realisoimaan laskevien osakekurssien aikana. Ilmarinen pyrkii pitkällä aikavälillä parhaaseen mahdolliseen tuottoon riskinkantokykyensä puitteissa. Tähän strategiaan kuuluvat tietyn välein laskennalliset tappiot. Ne eivät vaikuta yhtiön toimintaan eivätkä eläkkeensaajien asemaan.

Ilmarinen panostaa palveluun ja asiakashyviksiin

Osavuositarkastuksessa tammi–kesäkuulta 2001 ennakoimme, että yhtiön asiakashyvytys siirto tulee olemaan suhdannetilanteen mukaisesti edellisiä vuosia pienempi, mutta edelleen kilpailukykyinen. Näin kävikin. Vuonna 2001 siirsimme asiakashyviksiin 40 miljoonaa euroa, edellisvuoden siirron oltua 84 miljoonaa euroa. Tästä huolimatta Ilmarisen hyvytys siirto vakuutettua kohden on edelleen yhtiön pääkilpailijoihin verrattuna paras.

Ilmarinen haluaa tarjota asiakkailleen kilpailukykyisten hyvytysten lisäksi myös hyvää palvelua.

Viime vuosina olemme panostaneet erityisesti verkkopalvelujen ja työkykyä edistävien palvelujen kehittämiseen. Lisäksi olemme organisoineet vakuutuspalvelut uudelleen asiakaspalvelun parantamiseksi. Tutkimusten mukaan asiakastyytyväisyys on kehittynyt positiivisesti ja kahtena edellisena vuonna asiakkaat ovat arvioineet Ilmarisen asiakaspalvelun eläkeyhtiöiden parhaaksi. Ykköstilän säilyttäminen on kaikkien ilmarislaisten yhteinen tavoite.

Vakuutusalan rakennemuutos jatkuu

Vakuutusalan rakennejärjestelyt jatkuivat edelleen viime vuoden aikana. Tärkeimpiä Ilmarisen toimintaan vaikuttavia tapahtumia olivat Pohjolan ja Conventumin yhdistyminen ja osuuspankkiyhteistyön kariutuminen.

Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj ja Conventum Oyj päättivät kesäkuussa 2001 yhtiöiden liiketoimintojen yhdistämisestä. Vahinkovakuuttaminen säilyy edelleen Pohjolan ydinliiketoimintana, mutta yhdistymisen myötä yhtiö on laajentanut toimintaansa myös finanssipalveluihin. Pohjola säilyy Ilmarisen merkittävimpänä työeläkepalveluiden myyntikanavana jatkossakin.

Osuuspankkikeskus irtisanoi Ilmarisen kanssa solmimansa sopimuksen TEL- ja YEL-vakuutusten myynnistä päättyväksi vuoden 2001 lopussa.

Tulevaisuuden näkymät

Alkuvuodesta 2002 on näkynyt merkkejä talouden asteittaisesta elpymisestä. Kahden edellisen vuoden aikana koettu matalasuhdanne on osoittanut, että Ilmarisella on tahtoa ja vakavaraisuutensa turvin myös kykyä noudattaa valitsemaansa osakepainotteista sijoitusstrategiaa johdonmukaisesti huonojenkin aikojen yli.

Me Ilmarisessa uskomme, että pitämällä määrätietoisesti huolta yhtiön vakavaraisuudesta, hyvästä asiakaspalvelusta sekä henkilöstömme hyvinvoinnista ja osaamisesta menestymme myös jatkossa.

Tässä yhteydessä kiitän jokaista ilmarislaista arvokkaasta työpanoksesta yhtiön ja asiakkaidemme hyväksi. Kiitän myös asiakkaitamme, yhteistyökumppaneitamme ja lukuisia sidosryhmiämme luottamuksesta Ilmarista kohtaan.

Työeläkeuudistus voimaan vuonna 2005

NYKYISEN KIINTEÄN VANHUUSELÄKEIÄN
SIJASTA TULEVASSA JÄRJESTELMÄSSÄ VOI JÄÄDÄ ELÄKKEELLE
JOUSTAVASTI 63–68-VUOTIAANA.

Riskit kannetaan yhteisvastuullisesti

Työeläkkeet ovat olennainen osa suomalaista sosiaaliturvaa. Työeläkejärjestelmä on nelikymmenvuotisen historiansa aikana merkittävästi parantanut vanhusväestön toimeentulon tasoa. Työeläkejärjestelmä antaa työikäisille työkyvyttömyys- ja perhe-eläketurvan sekä vanhuudenturvan työvuosien jälkeen. Työeläkkeet on suhteutettu työansioihin siten, että eläkeaika ei edellytä eläkkeensaajan talouden uudelleen mitoittamista. Sekä eläkerahojen sijoittamiseen että kansantalouden kehittymiseen liittyvät riskit kannetaan yhteisvastuullisesti, eivätkä ne jää yksittäiselle vakuutetulle.

Työeläkkeistä sovitaan yhteistyössä

Työeläkejärjestelmän peruseriaatteet toimivat hyvin. Järjestelmän on silti seurattava suomalaisen yhteiskunnan kehitystä ja reagoitava siinä tapahtuviin muutoksiin.

Merkittävimmät työnantaja- ja työntekijäjärjestöt edustavat työnantajia ja palkansaajia, jotka kantavat yksityisalojen työeläkkeistä aiheutuvat kustannukset. Siksi nämä järjestöt päättävät työeläkejärjestelmän kehittämisen linjauksista. Ilmarinen osallistuu kehittämistyöhön antamalla neuvotteluosapuolten käyttöön 40 vuoden aikana kertyneen näkemyksensä ja kokemuksensa työeläketurvan hoitamisesta.

Tavoitteena eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen

Työmarkkinajärjestöt solmivat marraskuussa vuonna 2001 periaatesopimuksen, jolla linjattiin työeläkkeiden tuleva kehitys monelta osin. Sopimuksella pyritään muuttamaan keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää parilla kolmella vuodella myöhemmäksi, mikä on ollut jo pitkään tavoitteena järjestelmää kehitettäessä. Sovitut muutokset tulevat pääosin voimaan vuoden 2005 alusta.

Tässä vaiheessa muutokset koskevat valtaosaa yksityisen sektorin palkansaajien ansioeläkkeistä. Työeläkeuudistuksen välitöntä soveltamista julkiselle sektorille vaikeuttaa julkisen sektorin eläkejärjestelmien monessa suhteessa erilainen tilanne.

Uudistus kannustaa työnteon jatkamiseen

Sopimuksen mukaan vanhuuseläkkeelle siirtyminen tulee joustavammaksi. Nykyisen kiinteän vanhuuseläkeiän sijasta tulevassa järjestelmässä voi jäädä eläkkeelle joustavasti 63–68-vuotiaana. 63 vuoden iästä lähtien siihen mennessä karttuneen vanhuuseläkkeen voi nostaa ilman nykyisen kaltaista varhennusvähennystä. Vakuutetulle, joka jatkaa työssä 63 vuoden iän jälkeen, eläkkeen ”kannustinkarttuma” on 4,5 prosenttia vuodessa. Työnteon jatkamisen edullisuus korostuu myös siinä vaiheessa, kun työeläkkeiden 60 prosentin yhteensovitusraja poistuu. Yhteensovitusta ei kuitenkaan poisteta ennen kuin nyt vielä avoimeksi jäänyt eläkepalkan laskenta-

tavan yhtenäistäminen toteutuu.

Vanhuuseläkkeen karttumisen alkaa tulevassa järjestelmässä 18 vuoden iästä eli nykyistä aiemmin. Lisäksi eräät palkattomat ajanjaksot kartuttavat eläkettä.

Varhaiseläkkeiden ehdot muuttuvat

Työkyvyttömyyseläkkeiden taso ja saamisen ehdot eivät muutu olennaisesti. Työkyvyttömyyseläkkeitä ei kuitenkaan enää vuodesta 2005 alkaen myönnetä 63 vuoden iän jälkeen, koska karttunut vanhuuseläke on tuolloin jo nostettavissa. Työkyvyttömyyseläkkeen määrä on riippunut merkittävästi siitä, lasketaanko eläkkeeseen mukaan eläkeikään jäljellä oleva aika eli niin sanottu tuleva aika. Työkyvyttömyyseläke muuttuu niin, että tulevan ajan sisältävien ja pelkästään työvuosien perusteella laskettujen eläkkeiden välinen jyrkkä raja poistuu.

Yksilöllisiä varhaiseläkkeitä ei enää myönnetä vuoden 1944 jälkeen syntyneille. Muutosta kompensoidaan toisaalta nykyistä paremmalla mahdollisuudella siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle, toisaalta tehostamalla työeläkekuntoutusta.

Ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien ansiosidonnainen turva siirretään hoidettavaksi työttömyysturvajärjestelmässä. Muutos koskee vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneitä, joten vuonna 1949 syntyneet ovat viimeinen ikäluokka, jolla on mahdollisuus käyttää nykyisen kaltaista työttömyyseläkeputkea.

Osa-aika-eläkkeiden ikärajan määräaikainen alentaminen päättyy vuoden 2002 lopussa. Sopimuksen mukaan ikäraja kohoaa 58 vuoteen, ja osa-aika-eläkkeestä karttuu vanhuuseläkettä vain puolet nykyiseen verrattuna. Myös osa-aika-elä-

kkeensaajan osa-aikatyöstä karttuu eläkettä kannustinkarttuman mukaisesti. Nämä muutokset koskevat vuonna 1947 ja sen jälkeen syntyneitä; vielä uuden lain voimaan tultuakin ennen vuotta 1947 syntyneillä on mahdollisuus siirtyä osa-aika-eläkkeelle nykyisin ehdoin.

Eläkelainsäädännön yksinkertaistaminen jäi avoimeksi

Sopimuksella pyrittiin myös yksinkertaistamaan monimutkaiseksi muodostunutta työeläkelainsäädäntöä. Tätä hanketta ei kuitenkaan saatu vielä valmiiksi.

Varsinainen avain työeläkelainsäädännön yksinkertaistamiselle on sellaisen eläkepalkan laskusäännön löytäminen, joka soveltuu käytettäväksi kaikilla yksityisaloilla. Marraskuun 2001 sopimukseen ei tällaista vielä sisällynyt. Sovittiin kuitenkin, että asia yritetään vielä saada ratkaistun niin, että myös uusi eläkepalkan laskusääntö olisi voimassa vuodesta 2005 alkaen.

Tällöin olisi mahdollista yhdistää pääosa yksityisen sektorin ansioeläkelaeista jo vuoden 2005 alusta lukien. Muussa tapauksessa eläkepalkka lasketaan siirtymäkauden aikana vuosina 2005–2010 TEL-järjestelmässä kahdella eri tavalla, joista valitaan eläkkeensaajalle edullisempi.

Uudesta eläkepalkan laskusäännöstä on tarkoitus sopia viimeistään vuoden 2008 loppuun mennessä. Eläkepalkan laskusäännölle asetettiin jo nyt ehtoja, joista tärkein on, että eläkepalkka ei saa enää tulevaisuudessa riippua työuran pilkkoutumisesta eri työsuhteisiin.

ELÄKE- JA VAKUUTUS-
PALVELUJEN LISÄKSI
ILMARISEN PALVELUIHIN
KUULUVAT ESIMERKIKSI
TYÖHYVINVOINTIPALVELUT,
ASIAKASRAHOITUS JA
TOIMITILOJEN VUOKRAUS.

Monipuoliset palvelut ja kattava palveluverkko

ASIAKKAAT OVAT ARVIOINEET
 VUOSINA 2000 JA 2001 ILMARISEN ASIAKASPALVELUN JA
 YRITYSKUVAN ELÄKEYHTIÖIDEN PARHAIKSI.

Vakuutusmaksutulo kasvoi merkittävästi

Ilmarisen vakuutusmaksutulo vuonna 2001 oli 1 989,6 miljoonaa euroa, ja se kasvoi 12,7 prosenttia. Työeläkevakuutusyhtiöiden maksutulolla mitaten Ilmarisen markkinaosuus on noin kolmannes.

Ilmarisessa oli vuoden 2001 lopussa voimassa 31 982 TEL-vakuutusta. Vuotta aikaisemmin määrä oli 32 351. TEL-vakuutettujen työntekijöiden määrä oli 351 000, mikä oli 16 000 enemmän kuin edellisvuonna. Vuodelle 2001 vahvistettu keskimääräinen TEL-maksu oli 21,1 prosenttia eli 0,4 prosenttiyksikköä alempi kuin edellisvuonna.

Ilmarinen on Suomen suurin yrittäjien työeläkevakuuttaja. YEL-vakuutuksia oli vuoden 2001 lopussa 49 386 ja vuotta aiemmin 49 938. Yrittäjän YEL-maksu vuonna 2001 oli 21,0 prosenttia vakuutukseen vahvistetusta työtulosta. Maksu on pysynyt samana kolmen viime vuoden ajan.

Vakuutettujen yrittäjien keskimääräinen YEL-työtulo oli 15 431 euroa. Työtulot kasvoivat edellisestä vuodesta 4,6 prosenttia eli hieman enemmän kuin TEL-indeksi. Yrittäjän YEL-työtulon oikea ja riittävä taso on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää, sillä vuodesta 2004 alkaen myös sairausvakuutuksen päivärahat lasketaan YEL-työtulon perusteella.

TEL-vakuutusten siirtotulos oli hyvä

TEL-vakuutusten siirtotulos syksyllä 2001 lisäsi Ilmarisen vuoden 2002 maksutuloa noin 35 miljoonalla eurolla. TEL-vakuutettujen työntekijöiden määrä kasvoi noin 6 400:lla. Ilmarisesta pois siirtyneiden YEL-

vakuutusten määrä oli edelleen kuitenkin suurempi kuin yhtiöön tulleiden.

Myös vakuutusten uusmyynti sujui vuonna 2001 olennaisesti paremmin kuin edellisvuonna. Myynnin tavoitteet ylitettiin selvästi sekä TEL- että YEL-vakuutuksissa.

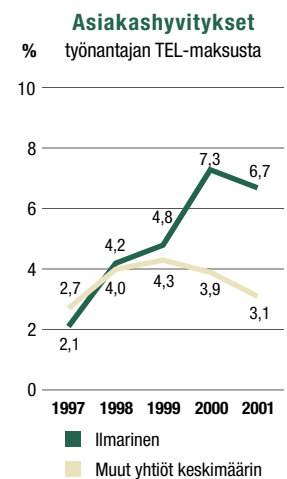
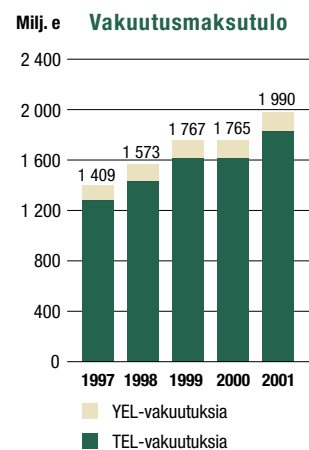
Ilmarisella parhaat asiakshyvytykset

Ilmarinen pyrkii sijoitustoiminnassaan parhaaseen mahdolliseen tuottoon pitkällä aikavälillä. Yhtiön hyvä vakavaraisuus mahdollistaa osakkeiden merkittävän osuuden sijoitustoiminnassa. Tämä sijoitusstrategia lisää kuitenkin väistämättä myös tuottojen vuotuista voimakastakin heilahtelua.

Vuonna 2001 sijoitustuotot jäivät vaikeasta osakesijoitusvuodesta johtuen lievästi negatiivisiksi. Tästä huolimatta viiden viimeisen vuoden keskimääräinen tuotto on eläkeyhtiöiden paras eli 7,9 prosenttia. Myös Ilmarisen asiakshyvytykset eli alennukset TEL-maksuun ovat edelleen vuonna 2002 yhtiön pääkilpailijoihin nähden parhaat.

Verkkopalvelu helpottaa asiointia

Työeläkevakuutusten hoitaminen kaikissa vaiheissaan on tietojen käsittelemistä, ja siksi vakuutukset voidaan hoitaa lähes kokonaan verkkopalveluna. Ilmarisen Aino-verkkopalvelua voidaan käyttää muun muassa työsuhde- ja palkkailmoitusten sekä laskelma- ja todistuspyyntöjen välittämiseen, kuten myös maksutilanteen seurantaan ja vakuutusmaksujen maksamiseen. Verkkopalvelusopimuksen tehneiden asiakkaiden määrä oli vuonna 2001 noin 4 000. Määrä nousi edellisestä vuodesta lähes 50 prosenttia.

Valtaosa asiakaspalvelusta tapahtuu edelleen puhelimitse. Nopean ja asiantuntevan palvelun varmistamiseksi vakuutuspalvelut on organisoitu asiakasyhteislinjan yksiköissä ja osastoilla asiakasryhmittäin. Erityistä huomiota on kiinnitetty asiakaspalvelun tavoitettavuuteen. Vuonna 2001 puhelinpalvelussa saavutettiin hyvä 90 prosentin vastaamistaso.

TEL- ja YEL-vakuuttamisen lisäksi Ilmarinen tarjoaa yrityksille ja yrittäjille muun muassa työhyvinvointia edistävää Motivo-palvelua, vuokraa toimitiloja, neuvoo ulkomaantyön vakuuttamisessa sekä rahoittaa asiakkaitaan.

TEL-takaisinlainauksen ehdot paraniivat yritysten kannalta 1.3.2002 alkaen. Nyt yritys voi nostaa TEL-lainaa menettämättä asiakashyvitystään. Muutoksen vuoksi sekä sijoituslainat että TEL-lainat ovat hinnaltaan ja vakuusehdoiltaan kilpailukykyisiä rahoitusvaihtoehtoja Ilmarisen asiakkaille.

Ilmarinen selvittää vuosittain omien ja ulkopuolisten tutkimusten avulla asiakkaidensa tyytyväisyyttä yhtiön palveluihin. Tutkimusten mukaan asiakastyytyväisyys on kehittynyt positiivisesti. Työeläkeyhtiöiden yhdessä teettämien tutkimusten mukaan asiakkaat ovat vuosina 2000 ja 2001 arvioineet Ilmarisen asiakaspalvelun ja yrityskuvan eläkeyhtiöiden parhaiksi.

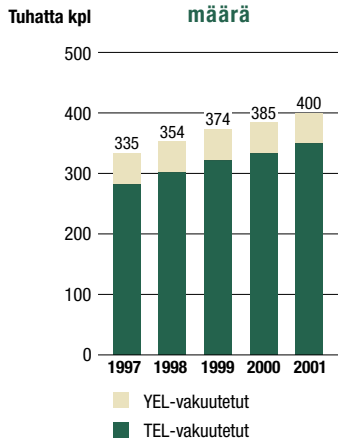
Yhteistyö asiakassuhteiden hoidossa

Ilmarinen on tehnyt pitkään yhteistyötä asiakassuhteiden hoidossa ja vakuutusten myynnissä Pohjolan, A-Vakuutuksen ja Pohjantähden kanssa. Tämän yhteistyön ansiosta Ilmarisella on alueellisesti kattava palvelu- ja myyntiverkko. Myyntiverkkoa täydentää työeläkevakuutusten myyntiä koskeva sopimus Nordea Henkivakuutus Suomen kanssa. Pohjolan ostettua A-Vakuutuksen tämän liiketoimintaa on jatkunut vuoden 2002 alusta lukien Pohjolan tytäryhtiö A-Vakuutus Oy. Sillä tulee olemaan entistä paremmat resurssit kehittää ammattiliikenteen vakuuttamisen palveluja. Pohjolan, A-Vakuutuksen ja Ilmarisen yhteisten asiakkaiden osuus vuonna 2001 oli noin 80 prosenttia Ilmarisen maksutulosta.

Meklareiden asema vakiintunut

Meklarit ovat vakiinnuttaneet asemansa yritysten ja työeläkevakuutusyhtiöiden yhteistyökumppanina. Ilmarisen maksutulosta noin 17 prosenttia tulee meklareiden hoidossa olevilta asiakkailta. Ilmarisen ja meklariyritysten yhteisenä päämääränä on taata meklareiden hoidossa oleville asiakkaille asiantunteva ja korkealuokkainen palvelu työeläkeasioissa. Ilmarinen on rakentanut internetiin myös meklareille oman palvelukanavan ja osallistunut aktiivisesti vakuutusenvälittäjien kouluttamiseen.

Vakuutettujen määrä

TYÖELÄKKEEN TEHTÄVÄ
ON EDISTÄÄ ELÄKE-
PÄIVIEN TALOUDELLISTA
TURVALLISUUTTA.

Eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti ja nopeasti

ILMARISEN KESKEINEN TOIMINTAPERIAATE
ON TEHDÄ ELÄKERATKAISUT OIKEUDENMUKAISESTI,
NOPEASTI JA YMMÄRRETTÄVÄSTI.

Eläkepäättösten määrä kasvoi

Ilmarinen maksoi vuonna 2001 eläkkeitä yhteensä 1 642,2 miljoonaa euroa 224 849 eläkkeensaajalle. Eläkkeensaajia oli vuoden lopussa 5 917 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Uusia eläkepäättöksiä annettiin 17 643 eli 7,5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Varhennettujen vanhuus-, osa-aika- ja työttömyyseläkepäättösten määrät lisääntyivät vuoden 2001 aikana.

Neuvonta olennainen osa eläkepalvelua

Ilmarisen keskeinen toimintaperiaate on tehdä eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti, nopeasti ja ymmärrettävästi. Yhtiön eläkepäättökset ovat pysyneet hyvin muutoksenhaasteissa. Eläkelautakunta muutti vuonna 2001 Ilmarisen antamista päätöksistä 6,2 prosenttia, mikä on vähemmän

kuin lautakunnan keskimääräinen muutospesentti.

Perinteisesti Ilmarinen on käsitellyt kaikkien eläkelajien hakemukset nopeammin kuin muut eläkelaitokset keskimäärin. Näin oli myös vuonna 2001. Eläkkeenhakijoiden keskuudessa tehdyn tutkimuksen mukaan jopa 60 prosenttia kyselyyn vastanneista oli saanut eläkepäättökseen nopeammin kuin oli odottanut. 75 prosenttia hakijoista piti eläkepäättöstä helppolukuisena ja hylkäystilanteessa päätösten perusteluja riittävinä.

Eläkkeelle aikovien neuvonta on olennainen osa Ilmarisen eläkepalvelua. Halutessaan vakuutettu saa ennakoarvion omasta eläkkeestään. Työeläketurvan lisäksi eläkeneuvojat palvelevat Ilmarisessa vakuutettuja työntekijöitä, yrittäjiä sekä työnantajia myös muissa sosiaaliturvaan liittyvissä asioissa. Vuonna 2001 Ilmarinen laati 25 700 yksilöllistä selvitystä eläketurvaansa tiedustelleille henkilöille.

Uudet eläkepäättökset eläkelajeittain

	2001	2000	muutos %
Vanhuuseläkkeet	2 226	2 275	-2,2
Varhennetut vanhuuseläkkeet	1 451	1 165	24,5
Osa-aika-eläkkeet	1 658	1 495	10,9
Työkyvyttömyyseläkkeet	5 356	5 130	4,4
Yksilölliset varhaiseläkkeet	657	616	6,7
Työttömyyseläkkeet	3 720	3 223	15,4
Perhe-eläkkeet	2 575	2 509	2,6
Yhteensä	17 643	16 413	7,5

Osa-aikaeläkkeen ikäraja nousee

Ilmarinen maksoi vuonna 2001 osa-aikaeläkettä 4 608 henkilölle. Yrittäjiä osa-aikaeläkkeensaajista oli neljännes.

Osa-aikaeläkkeen tavoite on nostaa keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää. Henkilöille, jotka ehkä muuten siirtyisivät kokonaan työkyvyttömyyseläkkeelle, osa-aikaeläke tarjoaa mahdollisuuden jatkaa osa-aikatyössä. Osa-aikaeläkkeen on epäilty houkuttelevan myös terveitä ja työkykyisiä jättämään työelämän. Eläketurvakeskuksen tutkimuksessa päädyttiin kuitenkin siihen tulokseen, että tätä eläkevaihtoehtoa ovat pääosin käyttäneet ne henkilöt, joille se on tarkoitettu.

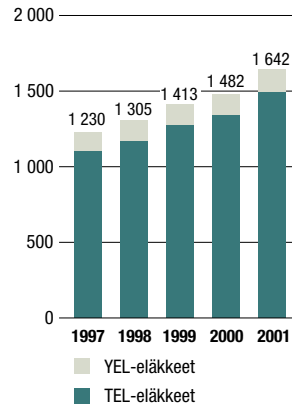
Osa-aikaeläkkeen ikäraja on nykyisin alennettu tilapäisesti 58 vuodesta 56 vuoteen. Työmarkkinajärjestöt päättivät marraskuussa solmitussa periaatesopimuksessa, että vuonna 1946 tai sitä ennen syntyneet saavat eläkkeen jatkossakin 56 vuotta täytettyään ja muutenkin nykyisten säännösten mukaan. Vuonna 1947 ja sen jälkeen syntyneillä alaikäraja sen sijaan nousee takaisin 58 vuoteen.

Yksilöllisten varhaiseläkkeiden osuus laski

Yksilöllisten varhaiseläkkeiden osuus laski vuoden aikana 3,7 prosenttiin kaikista myönnetyistä uusista eläkkeistä.

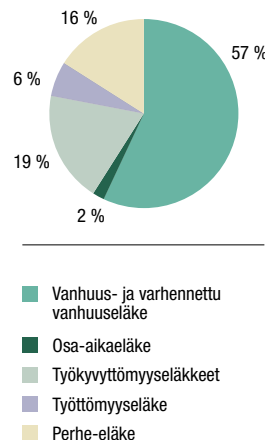
Tulevaisuudessa yksilöllinen varhaiseläke säilyy ennallaan vuonna 1943 sekä sitä aikaisemmin syntyneillä, mutta poistuu vuonna 1944 tai sen jälkeen syntyneiltä. Lisäksi sovittiin, että 60 vuotta täyttäneiden työkyvyttömyyseläkkeen arvioinnissa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta, kun työura on ollut pitkä.

Milj. e Maksetut eläkkeet

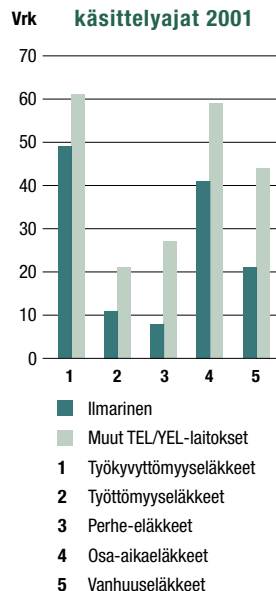

Maksussa olevat eläkkeet 31.12.2001

Yhteensä 224 849 kpl

Eläkehakemusten käsittelyajat 2001

LIKKUMINEN EDISTÄÄ
HYVINVOINTIA JA
TYÖKYVYN SÄILYMISTÄ.

Työkyvyn edistäminen on yhteistyötä

Tehokkuus, osaaminen ja hyvinvointi tasapainoon

Väestön terveydentila paranee, mistä on osoituksena eliniän jatkuva piteneminen. Suuri osa suomalaisista jää kuitenkin työelämästä pois jo ennen varsinaista eläkeikää. Tutkimusten perusteella varhainen eläkkeelle siirtyminen johtuu monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Syinä nähdään esimerkiksi eläkejärjestelmään, työllisyys-tilanteeseen, työvoiman koulutustasoon ja sairastavuuteen sekä kuormittavaan työelämään liittyviä tekijöitä.

Henkilöstön tehokkuus, osaaminen ja hyvinvointi ovat työelämässä merkittäviä kilpailutekijöitä. Työkyvyn kannalta on olennaista, että nämä kaikki ovat tasapainossa. Jos yritys keskittyy pelkästään tehokkuuteen, niin ennen pitkää työntekijöiden uupumus aiheuttaa työkyvyn alenemista. Jos taas yrityksessä osaamisen ja henkilöstön kehittäminen laiminlyödään, eläkehakemuksissa työkyvyn alenemisen keskeisenä syynä voidaan todellisuudessa kuvata osaamattomuutta.

Yritys voi ehkäistä työkyvyn alenemista aiheuttavia ongelmia, kun se järjestelmällisesti edistää työhyvinvointia eli huolehtii työterveyshuollon palveluista, psykisen kuormittumisen ehkäisemisestä, ergonomiasta ja työturvallisuudesta sekä jakaa tietoa terveistä elämäntavoista.

Työkyky muodostuu monesta tekijästä

Työkyky on työntekijän selviytymistä työn vaatimuksista. Toimintakykyä ja työn vaatimuksia arvioivat monet tahot. Työntekijä arvioi työkykyään esimerkiksi oireidensa, tuntemansa terveydentilan ja aikaisemman suoriutumisen perusteella. Työtoverit ja työnantaja arvioivat henkilön työkykyä omasta näkökulmastaan. Lääkäri puolestaan arvioi potilaansa työkykyä ja sen mahdollista heikkenemistä terveydentilasta saamiensa tietojen ja omien tutkimustensa perusteella.

Eläkeyhtiöiden asiantuntijat saavat tie-

dot henkilön työkyvystä eläkehakemuksen asiakirjoista, joiden perusteella syntyy kuva hakijan aikaisemmasta työstä, tehtävistä sekä hänen nykyisestä työstään. Lääkärinlausuntojen perusteella asiantuntijat voivat arvioida työntekijän terveydentilaa ja toimintakykyä sekä kuntoutumisen mahdollisuuksia.

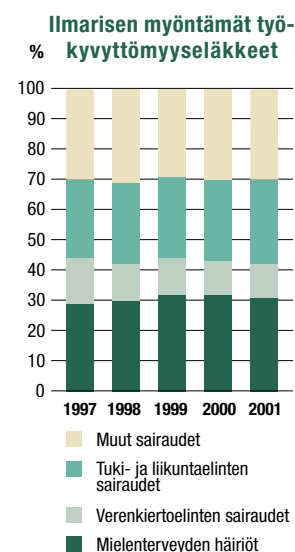
Kun työkyky muodostuu monesta tekijästä, on ratkaisuvaihtoehtojakin useita, esimerkiksi asiakasyritysten kaikkien työntekijöiden työkyvyn edistäminen sekä työn tai ammatin vaihto kuntoutuksen keinoin. Eläkeneuvonnan avulla tarjotaan tietoa mahdollisuuksista jatkaa työssä sekä eri eläkevaihtoehdoista.

Työkyvyttömyyseläkkeet lisääntyvät

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen on työelämästä poistumisen syynä 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä laskenut 80-luvun alusta lähtien. Viime vuosien tilastot osoittavat kuitenkin, että sekä eläkehakemukset että uudet työkyvyttömyyseläkkeet ovat lisääntyneet.

Mielenterveysongelmat, sydänsairaudet sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ovat tavallisimpia työkyvyttömyyttä aiheuttavia sairausryhmiä. Näistä mielenterveysongelmat on edelleen yleisin ja jatkuvasti kasvava työkyvyttömyyttä aiheuttava sairausryhmä. Sen sijaan sydänsairauksien osuus työkyvyttömyyden syynä on edelleen laskenut. Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien perusteella myönnettävät työkyvyttömyyseläkkeet ovat pitkään olleet runsas neljännes kaikista myönnettyistä työkyvyttömyyseläkkeistä.

Työkyvyttömyyseläkkeiden lisääntymiseen on monta syytä väestön ikääntymisen lisäksi. Työelämän muutokset, erityisesti työn vaatimusten ja kuormituksen kasvu, selittävät erityisesti masennuksen perusteella myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden lisääntymisen. Toisaalta terveydenhuolto ei kaikissa tapauksissa pysty tarjoamaan oikea-aikaisesti toimintakykyä parantavaa tehokasta hoitoa.

MOTIVO-PALVELUN AVULLA ILMARINEN
EDISTÄÄ ASIAKASYRITYKSISSÄÄN HYVÄÄ HENKILÖJOHTAMISTA
SEKÄ TYÖNTEKIJÖIDEN MOTIVAATIOTA, OSAAMISTA
JA HYVINVOINTIA.

Ilmarisen Motivo edistää työhyvinvointia

Ilmarinen on yhteistyössä asiakkaitensa ja asiantuntijoiden kanssa kehittänyt työhyvinvointipalvelu Motivon. Palvelun avulla Ilmarinen edistää asiakasyrityksissään hyvää henkilöjohtamista ja työntekijöiden motivaatiota, osaamista ja hyvinvointia. Toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja henkilöstöjohtamisen tuloksiin luotu toimintamalli auttaa yritystä muuttamaan henkilöstön kehittämissuunnitelmat käytännön toiminnaksi työpaikoilla.

Palvelun muodostavat toimintaa ohjaava opastusmateriaali sekä asiakasyritysten kehittämissuunnitelmien käynnistämiseen ohjaava koulutus ja konsultointi. Suunnitelmien toimeenpanoa varten Ilmarinen tarjoaa asiakkaidensa käyttöön myös Motivo-internetsovelluksen.

Ammatillisen kuntoutuksen merkitys korostuu

Ilmarinen pyrkii yhdessä työpaikkojen kanssa tekemään ammatillista kuntoutusta tunnetuksi sekä korostaa samalla yhteistyön varhaista aloittamista. Kuntoutuksen tehostaminen on hallitusohjelman mukaisesti myös työmarkkinajärjestöjen ja eläkeyhtiöiden sopiman eläkeuudistuksen tavoitteena. Kiinnostus ammatilliseen kuntoutukseen on kasvussa ja hakemukset ovat lisääntyneet vuosittain. Ilmarinen maksoi vuonna 2001 ammatillisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa tai eläk-

keeseen liittyvää kuntoutuskorotusta 567 vakuutetulle. Edellisestä vuodesta kuntoutujien määrä kasvoi 7 prosenttia.

Ilmarinen voi tukea työntekijän tai yrittäjän työn tai ammatin vaihtoa, jos henkilön työkyky on sairauden vuoksi uhattu. Työnantajan kannattaa tukea työntekijän kuntoutusta, sillä se on aina työkyvyttömyyseläkettä edullisempi vaihtoehto. Jos työntekijä koulutetaan uuteen ammattiin, hän tuo yritykseen entisen työkokemuksensa lisäksi tuoretta ammattitietoa.

Vuoden henkilöstöteko palkittiin

Ilmarinen-palkinto vuoden 2001 henkilöstöteosta myönnettiin Cap Gemini Ernst & Young Finland -yhtiölle. Palkinnon perusteena oli työntekijöille tarjottu sairaan lapsen hoitoetu. Yhtiö on ollut aktiivisesti vaikuttamassa lakialoitteeseen, jolla sairaan lapsen hoitoetu Suomessa saatiin verottomaksi henkilöstöeduksi.

Ilmarinen on sopinut jatkavansa henkilöstöjohtamisen ryhmän Henry ry:n kanssa pitkäaikaista yhteistyötä hyvän henkilöstöjohtamisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi suomalaisilla työpaikoilla.

Palkinnolla Ilmarinen haluaa kannustaa työpaikkoja kehittämään henkilöstön tehokkuutta sekä samalla kiinnittämään huomiota työhyvinvoinnin ja osaamisen järjestelmälliseen kehittämiseen. Ilmarinen toivoo palkitun organisaation toimivan hyvänä esimerkkinä muille suomalaisille työpaikoille.

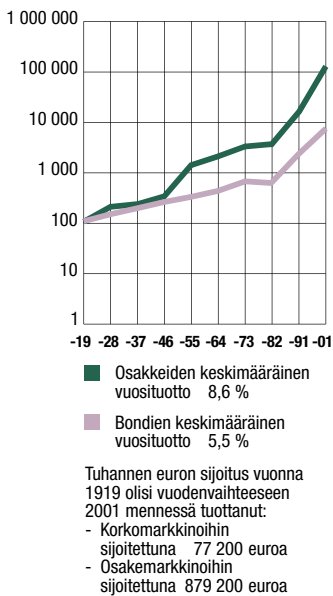

ILMARINEN TURVAA MYÖS
TULEVIEN ELÄKKEENSAAJIEN
ELÄKKEET PITÄMÄLLÄ
HUOLTA YHTIÖN VAKAVARAI-
SUUDESTA JA SIJOITUSTEN
TUOTTAVUUDESTA
PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ.

Ilmarisen vakavaraisuus turvataan monin keinoin

MONITASOINEN SIOJITUSRISKIEN
HALLINTA ON TÄRKEÄ PITKÄN AIKAVÄLIN MENESTYSTEKIJÄ
ILMARISEN SIOJITUSTOIMINNASSA.

**Osake- ja korko-
markkinoiden kehitys
USA:ssa 1919–2001**
Logaritminen asteikko

Eläkevaroille haetaan pitkän aikavälin tuottoa

Suomessa eläkkeiden maksamisesta ja eläkevastuiden katteena olevasta varallisuudesta huolehtivat eläkeyhtiöt, -säätiöt ja -kassat. Suurin osa kerätyistä vakuutusmaksuista käytetään suoraan saman vuoden eläkkeisiin. Noin neljäsosa maksuista rahastoidaan maksettavaksi eläkkeensaajille keskimäärin 20–30 vuotta myöhemmin.

Mitä paremmin rahastoidut työeläkevarat tuottavat, sitä vähemmän työeläkemaksua joudutaan tulevaisuudessa korottamaan. Koska suomalaisten elinikä on nousussa ja väestö ikääntymässä, on keskimääräisen eläkkeelle siirtymisiän myöhentäminen muutamalla vuodella keskeisin tekijä työeläkejärjestelmän taloudellisen tasapainon kannalta.

Vuonna 1997 alusta voimaan tulleella lailla muutettiin eläkeyhtiöiden, -säätiöiden ja -kassojen sijoitustoimintaa säätelevät reunaehdot vastaamaan rahamarkkinoiden vapautumisen myötä muuttunutta sijoitusympäristöä. Uudistuksen myötä eläkevakuuttajille tuli mahdollisuus varojen tuottavampaan, mutta samalla riskipitoisempaan sijoittamiseen vakavaraisuutensa puitteissa. Koska eläkevarat sijoitetaan vuosikymmeniksi, on työeläkejärjestelmässä mahdollista odottaa, että pitkän aikavälin tuotto-odotukset toteutuvat. Historiallisesti osakesijoitukset ovat tuottaneet parhaiten.

Vakavaraisuusvaatimukset säätelevät riskinottoa

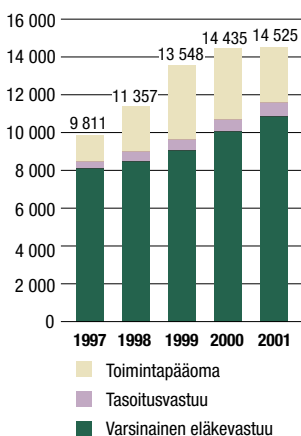
Työeläkeyhtiön tärkeimmät liiketoimintariskit liittyvät vakuutustoimintaan ja sijoitustoimintaan. Vakuutusliikkeen riskit liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja rahastoitujen eläkevarojen riittävyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin nykyisiin ja tuleviin eläkkeisiin. Tähän vakuutus- eli riskiliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan eläkevastuuseen tätä tarkoitusta varten sisällytetyllä vakavaraisuuspuskurilla, tasoitusvastuulla.

Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan toimintapääomalla, joka on tätä tarkoitusta varten olemassa oleva puskuri. Toimintapääoma on määrä, jolla yhtiön varat ylittävät sen vastuulla olevien eläkkeiden kustantamiseen tarvittavan rahamäärän, toisin sanoen varsinaisen eläkevastuun ja tasoitusvastuun. Asiaa havainnollistaa oheinen Ilmarisen viiden vuoden kehitystä esittelevä kuvio.

Eläkeyhtiö voi hyödyntää työeläkevarojen usean vuosikymmenen mittaista sijoitusaikaa, jos sen vakavaraisuus kestää sijoituksista aiheutuvat heilahtelut. Vuoden 1997 uudistuksessa otettiin käyttöön vakavaraisuusvaatimukset, jotka sidottiin sijoitussalkun riskipitoisuuteen. Mitä parempi vakavaraisuus yhtiöllä on, sitä tuottohakisempaa sijoitustoimintaa se voi harjoittaa.

Turvaavat pelisäännöt ovat tarpeen myös siksi, että yksityisen sektorin lakisääteisen työeläkejärjestelmän toimeenpano on hajautettu. Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkesäätiöt ja eläkekassat vastaavat yhdessä siitä eläketurvan osuudesta, jota ei ra-

Miij. e Ilmarisen eläkevarat

hastoida ennalta. Lisäksi työeläkejärjestelmässä on yhteisvastuu, jonka kautta muut työeläkevakuuttajat vastaavat eläkkeistä, jos yksi joutuu vaikeuksiin.

Toimintapääomalle on määritelty rajat

Eläkeyhtiön vakavaraisuuden mittaamiseksi on määritelty erilaisia rajoja, jotka riippuvat sijoitusjakaumasta ja joihin toimintapääomaa verrataan. Tavoitevyöhykkeen yläraja määrittää tason, jota suurempaa vakavaraisuuspuskuria ei enää voida perustella sijoitustoiminnan riskeihin varautumisella. Vakavaraisuusraja puolestaan ilmaisee alarajan, jonka yläpuolella toimintapääoman tulisi pysytellä.

Vakavaraisuussäännösten perusteella yhtiö voi mitoittaa sijoitustoimintansa riskinottoa sillä alueella, joka jää vakavaraisuusrajan ja toimintapääoman ylärajan väliin. Seuranta varten on määritelty kolmaskin raja, niin sanottu tavoitevyöhykkeen alaraja, joka on vakavaraisuusrajan nähden kaksinkertainen. Nimivalinta "tavoitevyöhyke" on osoittautunut harhaanjohtavaksi, koska se antaa ymmärtää, ettei tavoitevyöhykkeen alittaminen olisi sallittua. Vyöhykkeen tilapäinen alittaminen voi kuitenkin olla täysin perusteltua, kun pitkällä aikavälillä pyritään parempiin tuotto-odotuksiin.

Ilmarisella on tuottohakuinen sijoitusstrategia

Ilmarinen pyrkii hoitamaan parhaalla mahdollisella tavalla yhteiskunnallisen vastuunsa merkittävän työeläkevarallisuuden hoitajana. Yhtiö on määritellyt strategiansa sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden suhteen tämän vastuun mukaisesti. Vakavaraisuuden sallimissa rajoissa Ilmarinen pyrkii pitkällä aikavälillä parhaaseen mahdolliseen tuottoon, joka toisaalta kasvattaa edelleen vakavaraisuutta, toisaalta kanavoituu asiakashyvityksiin.

Työeläkeyhtiön mahdollisuus antaa asiakashyvityksiä riippuu toisaalta toimin-

tapääoman määrästä, toisaalta yhtiön vakavaraisuudesta suhteessa sen oman sijoitussalkun riskipitoisuuteen. Tämä periaate kytkee tiukasti yhteen yhtiön menestyksen ja koko työeläkejärjestelmän hyödyn. Menestyäkseen asiakashyvityskilpailussa yhtiön on ensin onnistuttava vakavaraisuutensa kasvattamisessa.

Ilmarisen hyvä vakavaraisuusasema mahdollistaa yhtiön tuottohakuisen sijoitusstrategian. Tuottohakuisen strategian väistämätön seuraus on myös vakavaraisuuden ja sijoitustuottojen vuosittainen heilahtelu. Hyvinä aikoina tuotto prosentit ovat hyviä. Vastaavasti huonoina vuosina tuotto prosentit ovat matalia ja toimintapääoma pienenee.

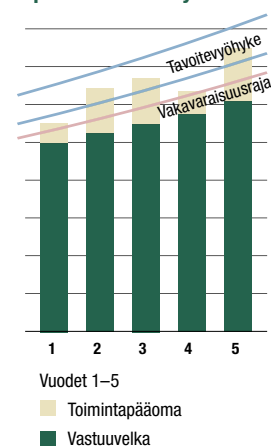
Ilmarisen sijoitusriskien hallinta on monitasoista

Ilmarisessa sijoitustoiminnan riskinoton rajat on määritelty siten, että toimintapääoma voi heilahdella sijoitussuhdanteiden vaihdellessa tavoitevyöhykkeen ylärajan ja vakavaraisuusrajan välissä. Yhtiön tavoitteena on hyödyntää täysimääräisesti hyvän vakavaraisuutensa antamat mahdollisuudet tavoitella korkeita sijoitustuottoja. Toistaiseksi ei ole koettu vaihetta, jossa toimintapääoma olisi laskenut lähellekään vakavaraisuusrajaa. Esimerkiksi alimmilläänkin vuoden 2001 syyskuun lopussa Ilmarisen vakavaraisuus pysytteli tavoitevyöhykkeen alarajan tuntumassa.

Monitasoinen sijoitusriskien hallinta on tärkeä pitkän aikavälin menestystekijä Ilmarisen sijoitustoiminnassa. Ilmarisen hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoitustoiminnan riskitaso ja sijoitusten tavoitteellinen jakauma sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Sijoitussuunnitelman taustalla on yhtiön vakuutusmatemaatikon analyysi siitä, millaisia vaatimuksia vastuuvelan luonne asettaa sijoitustoiminnalle. Sijoitussuunnitelman yhteydessä määritellään myös sijoitustoiminnan valtuudet.

Ilmarisen hallitukselle annetaan kuu-

Esimerkki toimintapääoman kehityksestä

kausittain yksityiskohtainen selvitys operatiivisen sijoitustoiminnan tilanteesta, toimenpiteistä ja tuloskehityksestä. Sijoitustoiminnan riskienhallintaa ohjaa osaltaan myös hallituksen hyväksymä riskienhallintasuunnitelma. Lisäksi operatiiviseen sijoitustoimintaan osallistuvia koskevat sisäpiiriohjeet.

Tärkeimpänä käytännön riskienhallinnan välineenä on riskin hajauttaminen eri omaisuuslajien kesken. Ilmarinen pyrkii eri omaisuuslajeihin sijoittamalla hajauttamaan riskiä ja samalla turvaamaan sijoituksilleen mahdollisimman hyvän tuoton.

Eri omaisuuslajien riskienhallinta

Kullakin omaisuuslajilla on omat riskienhallintakeinonsa. Osakesijoittamiseen liittyviä riskejä vähennetään hajauttamalla osakesijoituksia maantieteellisesti ja toimialoittain. Myös osakekohtainen riski on hyvin hajautettu. Tämä yrityskohtaisen riskin hajauttaminen on vähentänyt osakesalkun riippuvuutta yksittäisten osakkeiden kurssiliikkeistä. Osakesijoitusten painotusta voidaan tarvittaessa pudottaa nopeasti ilman olennaista vaikutusta kurssitasoon, kun omistusosuudet yksittäisistä yhtiöistä eivät ole merkittäviä. Myös valuuttasuojauksia on lisätty, kun euroalueen ulkopuolisten osakesijoitusten määrä on kasvanut.

Ilmarisen omistamat kiinteistöt sijaitsevat pääosin pääkaupunkiseudulla. Kiinteistöinvestointien riskipitoisuutta arvioidaan suhteessa yhtiön omiin kriteereihin, jotka koskevat kiinteistöjen sijaintia, käyttötarkoitusta ja kokoluokkaa. Riskienhallinnassa keskeistä on myös osto- ja myyntikohteiden valinta sekä ostojen ja myyntien ajoitus. Kiinteistösjoiutuksille vuosittain asetetut tuottovaatimukset vaihtelevat maantieteellisen sijainnin ja käyttötarkoituksen mukaan.

Ilmarisen asiakasrahoituksen luotot myönnetään yrityksen taloudellisen tilanteen ja tulevaisuuden näkymien perusteella. Kun lisäksi luotot myönnetään pääosin turvaavin vakuuksin, rahoitukseen liittyvät luottotappioriskit ovat hyvin hallinnassa. Viiden viimeisen vuoden aikana tappioita on kertynyt yhteensä vain 0,2 miljoonaa euroa.

Osakekurssien lasku heikensi sijoitustoiminnan tulosta

ILMARINEN PYRKII SJOITUSTOIMINNASSAAN
PARHAASEEN MAHDOLLISEEN TUOTTOON PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ
KUITENKIN NIIN, ETTEI YHTIÖN TOIMINTAPÄÄOMAAN
KOHDISTU VAKAVARAISUUSSÄÄDÖKSIÄ TAI ILMARISEN HALLITUKSEN
MÄÄRITTÄMÄÄ TASOA SUUREMPAA RISKIÄ.

Maailmantalous ajautui taantumaan

Maailmantalouden kasvu hidastui merkittävästi vuonna 2001. Keskeisimpiä syitä olivat it-investointien romahtaminen sekä edellisen vuoden koronnostojen viiveellä tulleet vaikutukset kulutuskysyntään. Vuoden edetessä nähtiin kuitenkin useita talouskehitystä elvyttäviä tekijöitä: öljyn hinta aleni, korkoja laskettiin, rahan määrä kasvoi ja useimpien talouksien finanssipolitiikka oli elvyttävää.

Yhdysvalloissa reagoitiin kaikkein vahvimmin talouden taantumaan. Lyhyitä korkoja laskettiin voimakkaasti, verotusta kevennettiin ja syyskuun terrori-iskusta kärsineitä toimialoja tuettiin merkittävästi. Aivan vuoden 2001 lopulla näkyi ensimmäisiä merkkejä talouksien asteittaisesta elpymisestä niin Yhdysvalloissa kuin muuallakin.

Japanin talouden kasvuvauhti painui vuoden 2001 aikana uudelleen negatiiviseksi, ja maa kärsi deflaatiosta. Talous ei päässyt vieläkkään ylös kymmenen vuotta jatkuneesta taantumasta. Japanin hintakilpailukyky on heikko suhteessa naapurimaihin, korkotaso on lähellä nollaa ja julkinen velka on kasvanut merkittävästi. Talouden rakennemuutoksen hitaus kertoo siitä, ettei selvää käännettä parempaan ole odotettavissa lähitulevaisuudessa.

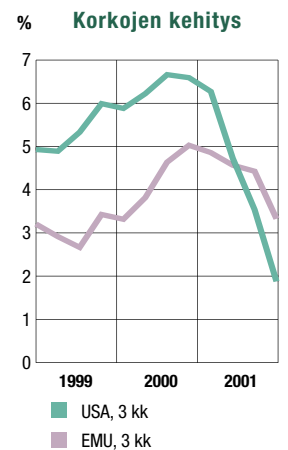
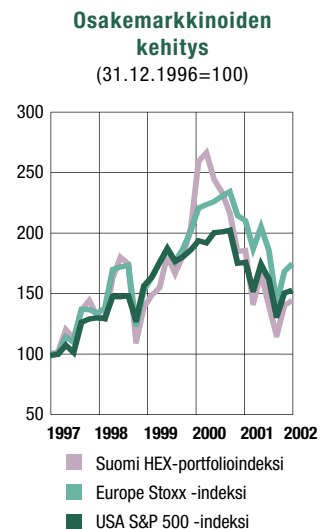
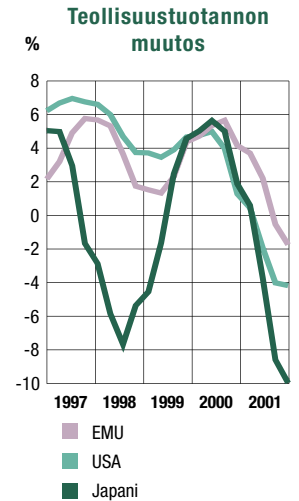
Euroalueellakin kärsittiin talouskasvun hidastumisesta. Vaikutuksia lievensi kuitenkin aikaisempina vuosina saavutettu talouksien rakenteiden kohtuullinen tasapainotila. Kun vaihtotaseet säilyivät yli-

jäämäisinä ja valtiontalouksien tasapaino pysyi Maastrichtin-sopimuksen määrittelemissä rajoissa, ei korkoja lähdetty laskemaan aggressiivisesti. Euroalueen taloudellisen aseman paraneminen näkyi myös jo pitkään heikentyneen euron tason vakiintumisena suhteessa dollariin.

Vuoden 2001 aikana Suomen kansantalouden kasvu pysähtyi pitkän noususuhdanteen jälkeen. Viennin määrä supistui ja investointien kasvuvauhti hidastui. Yksityisen kulutuksen kasvu pysytteli lähellä edellisuusvuosien tasoa. Vuoden 2002 loppua kohden talouskasvun odotetaan kiihtyvän, kun kansainvälisten suhdanteiden elpyminen alkaa.

Osakemarkkinoilla toinen perättäinen laskuvuosi

Osakemarkkinoiden tuotto jäi toisena vuonna peräkkäin negatiiviseksi, kun päämarkkinoiden kurssit laskivat keskimäärin noin 15 prosenttia. Vuoden 2001 aikana korostuivat toimialaryhmien väliset tuottoerot. Alhaisesti arvostettujen, suhdannevaihteluille herkkien syklisten osakkeiden kurssit pysyivät pääosin vakaina. Myös vähemmän suhdanneherkkien defensiivisten osakkeiden kurssilasku oli vähäistä. Sen sijaan niin sanottujen kasvuosakkeiden, esimerkiksi it-alan osakkeiden, kurssilasku jatkui voimakkaana. Vaikka kasvuosakkeiden kurssit nousivat vahvasti vuoden lopulla, kurssilasku oli vuositasona kuitenkin keskimäärin 40 prosentin luokkaa.

ILMARISEN SIOJITUSSALKUN VIIDEN
VIIMEISEN VUODEN KESKITUOTTO KÄYVILLE ARVOILLE
ON OLLUT 7,9 PROSENTTIA.

Korot laskivat

Heikko talouskasvu ja vähäiset inflaatiopaineet antoivat tilaa sekä lyhyiden että pitkien korkojen laskulle. Tämän ansiosta korkosijoitukset tuottivat toista vuotta peräkkäin osakemarkkinoita paremmin. Pitkät korot eivät kuitenkaan laskeneet yhtä voimakkaasti kuin lyhyet korot, koska pidemmän aikavälin kasvu- ja inflaatio-odotukset ovat nykytasoa korkeammat. Pitkät korot kääntyivätkin terrori-iskun jälkeisen osakemarkkinäkäänteen myötä lievään nousuun, vaikka ohjaukorkoja laskettiin.

Vapaiden toimitilojen määrä nousussa

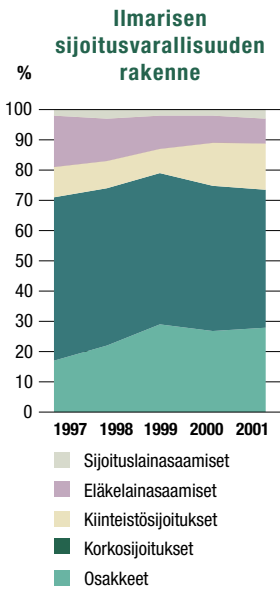
Vuonna 2001 myös toimitilamarkkinoilla koettiin it-toimialan notkahduksen vaikutukset. Suurin kasvuodotuksen uusia toimitiloja vuokraneet yritykset alkoivat alivuokrata tilojaan edelleen, kun oma kasvu hiipui. Vähenevästä kysynnästä johtuen markkinoille on vapautumassa merkittävä määrä toimitiloja. Vielä vuoden 2001 aikana toimitilojen vajaakäyttöasteet pysyivät kuitenkin alhaisella tasolla. Esimerkiksi Helsingin toimistotilojen vajaakäyttöaste nousi vain lievästi 1,5 prosentista 1,7 prosenttiin. Luvun kuitenkin ennakoidaan nousevan vuoden 2002 aikana lähelle 5 prosenttia.

Taloudellisen epävarmuuden aiheuttama toimitilojen kysynnän väheneminen johti loppuvuodesta vuokratason hienoiseen laskuun. Kun samanaikaisesti sijoittajien kiinteistösijoituksille asettamat tuotovaatimukset nousivat, kiinteistöhintojen ja rakennuskustannusten nousu päättyi ainakin toistaiseksi.

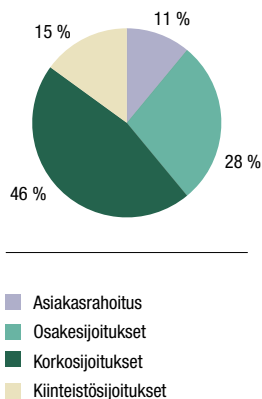
Ilmarisen sijoitusten tuotto jäi vuonna 2001 lievästi negatiiviseksi

Ilmarinen pyrkii omaisuuslajien painotuksia muuttamalla lisäämään sijoitussalkun tuottoa sekä hajauttamaan riskiä. Suurena sijoittajana Ilmarisen on hajautettava riskiä myös kansainvälisille markkinoille. Osakesijoituksista lähes 54 prosenttia ja joukkolainasijoituksista 56 prosenttia oli sijoitettuna Suomen ulkopuolelle vuoden 2001 lopussa. Kiinteistösijoittamista ja asiakasrahoitusta harjoitetaan vain kotimaassa.

Ilmarisen sijoitussalkun viiden viimeisen vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 7,9 prosenttia. Tämä merkitsee keskimäärin 6,0 prosentin reaali-tuottoa. Vuonna 2001 koko sijoitussalkun tuotto käyville arvoille jäi lievästi negatiiviseksi, -1,2 prosenttiin.

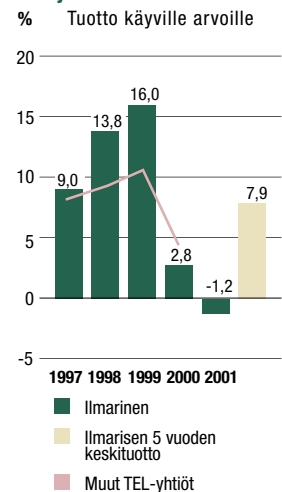

Sijoitusvarallisuuden jakauma 31.12.2001 yhteensä 14 365,7 milj. e

Ilmarisen sijoitustoiminnan tuotot

Tuotto käyville arvoille

Korkosijoitukset

Alkuvuoden ajan korkosalkun keskimääräinen juoksu-aika oli noin 5 vuotta ja yrityslainojen osuus pidettiin vähäisenä. Loppuvuonna kun talousnäkymät parantuivat, korkosalkun keskimääräistä juoksu-aikaa lyhennettiin noin 8 kuukaudella. Myös yrityslainojen osuutta lisättiin, koska niiden tuottoero suhteessa valtion lainoihin oli kasvanut poikkeuksellisen suureksi, ja todennäköisyys talouden kääntymisestä nousuun kasvoi.

Korkoinstrumenteista joukkolainasijoitusten tuotto vuonna 2001 oli 5,8 prosenttia ja muiden rahamarkkinavälineiden ja talletusten 4,5 prosenttia. Korkosijoitusten tuotto käyville arvoille oli kokonaisuudessaan 5,7 prosenttia.

Osakesijoitukset

Ilmarinen jatkoi vuonna 2000 alkanutta osakesalkun maantieteellistä ja toimialoittaista hajauttamista. Kun Suomessa noteerattujen osakkeiden osuus oli vuoden 1999 lopussa 75 prosenttia, oli se vuoden 2001 lopussa enää 46 prosenttia. Tämä rakennemuutos pienensi osaltaan osakesalkun arvonlaskua viime vuonna. Eniten vuoden 2001 aikana kasvatettiin osakesalkussa Yhdysvalloissa noteerattujen osakkeiden osuutta. Vastaavasti eniten vähen-

nettiin kasvuosakkeiden osuutta. Niiden osuus salkusta oli vuoden 1999 lopussa 47 prosenttia ja vuoden 2001 lopussa enää 22 prosenttia.

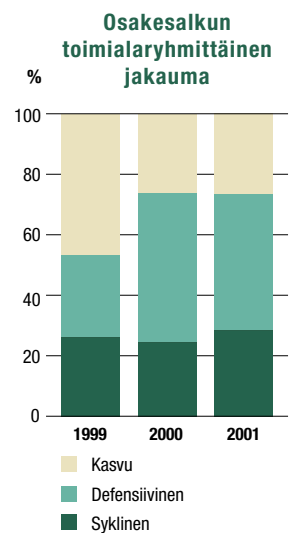
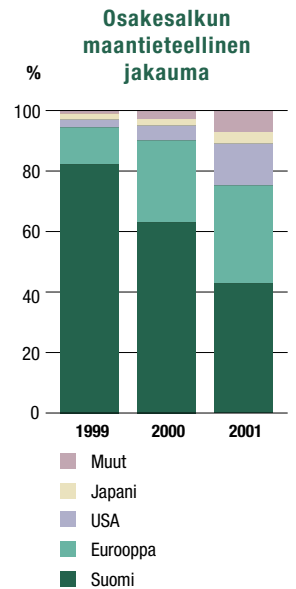
Vähentämällä kurssivaihteluiltaan suurimpien osakkeiden osuutta salkuun, Ilmarinen vähensi myös riskiä vakaaruuden liian suuresta heilahtelusta. Pääpaino uusissa osakesijoituksissa onkin ollut defensiivisissä, kurssiliikkeiltään vakaammissa osakkeissa.

Myös osakekohtaisen riskin hajauttamista on jatkettu. Kun vuoden 1999 lopussa viiden suurimman osakeomistuksen osuus koko osakesalkusta oli noin 50 prosenttia, vuoden 2001 lopussa vastaava osuus oli enää 24 prosenttia osakesalkusta. Vuonna 2001 osakesijoitusten tuotto käyville arvoille oli -17,2 prosenttia.

Kiinteistösijoitustoiminta jatkui vakaana

Ilmarisen kiinteistösijoituksissa pyritään ensisijaisesti siihen, että salkun kokonaistuotto vastaa sijoitussuunnitelmassa määritettyä pitkän aikavälin tavoitetta hyväksytyllä riskillä. Toinen keskeinen tavoite on hoitaa kiinteistöjen hallinnointi, ylläpito ja vuokraus hyvin ja tehokkaasti. Tästä toiminnasta vastaa Ilmarisen täysin omistama tytäryhtiö Antilooppi Oy.

Ilmarisen kiinteistösalkun nettomää-

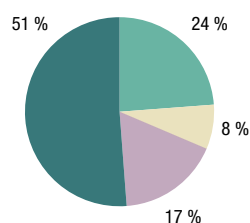
Kasvu = toimialat, joilla liikevaihdon kasvu on keskimääräistä nopeampaa

Defensiivinen = toimialat, joiden suhdanneherkkyys on vähäinen

Syklinen = toimialat, joiden suhdanneherkkyys on korkea

Kiinteistökanta käyttö-tarkoituksittain 31.12.2001

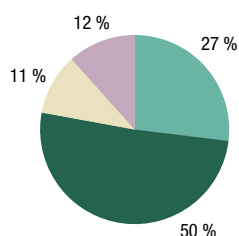
Yhteensä 2 188,2 milj. e

- Toimistokiinteistöt
- Liikekiinteistöt
- Muut
- Asuinkiinteistöt

Kiinteistökanta alueittain 31.12.2001

Yhteensä 2 188,2 milj. e

- Helsingin ydinkeskusta
- Muu pääkaupunkiseutu
- Muut kasvukeskukset
- Muu Suomi

räinen kasvu vuonna 2001 oli 138 miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten osuus koko sijoitussalkussa nousi vuoden lopussa noin 15 prosenttiin. Kiinteistösalkun kokonaistuotto käyville arvoille oli 7,4 prosenttia.

Ilmarisen rakennuskohteista valmistuivat syyskuussa Espoon Iso Omena, joka on Suomen toiseksi suurin kauppakeskus, ja Oulussa Rotuaarin varrella sijaitseva kauppakeskuskortteli Oulun Pekuri. Muita merkittäviä vuoden 2001 aikana valmistuneita kohteita olivat HTC-toimistotalo Helsingin Ruoholahdessa, Libri-Logistiikan logistiikkakeskus Vantaan Veromiehessä ja Martelan toimintakeskus Helsingin Pitäjänmäellä. Vuoden 2001 lopussa keskeneräisiä rakennuskohteita olivat muun muassa Meconetin tuotantokiinteistön laajennus Vantaalla ja Nokian Renkaiden 30 000 neliömetrin suuruinen keskusvarastohanke Nokiolla.

Vuoden 2001 aikana aloitettiin vapaa-rahointteisten vuokratulojen rakentaminen Helsingin Haagassa ja Jyväskylässä. Uusia asuintaloja ei valmistunut vuonna 2001.

Vuonna 2001 jatkettiin Ilmarisen kiinteistösalkussa olevien realisoitaviksi määriteltyjen kiinteistöjen myyntiä. Realisoitujen kohteiden yhteisarvo oli noin 73 mil-

joonaa euroa. Vuoden lopulla Ilmarinen allekirjoitti esisopimuksen Nokian kanssa niin sanotun Lepakon talon ostamisesta Ilmarisen uudeksi toimitaloksi. Talo valmistuu keväällä 2002 ja yhtiö muuttaa uusiin tiloihin kesällä 2002.

Asiakasrahoituksen kysyntä kasvoi

Ilmarisen asiakasrahoitus myöntää TEL-lainoja ja sijoituslainoja asiakasyrityksille. Lainakanta kasvoi vuoden aikana 46 miljoonalla eurolla. Uusia luottoja nostettiin 325 miljoonaa euroa. Pankkitakauksellisten sekä pankeille ja rahoituslaitoksille myönnettyjen lainojen osuus oli 87 prosenttia lainakannasta. Loppuosa oli reaali-vakuudellisia lainoja.

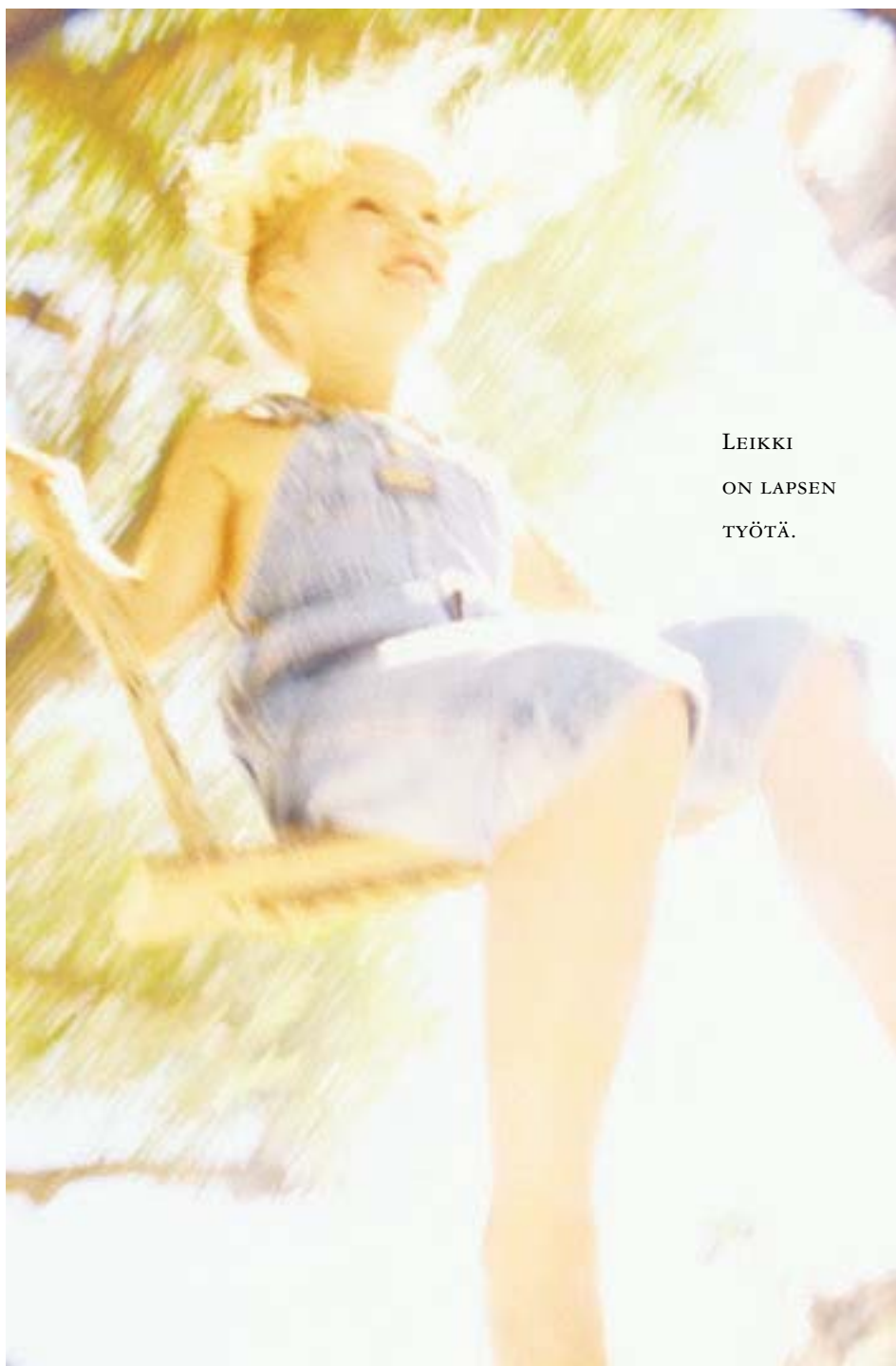
TEL-lainojen keskiporkko oli 4,5 ja sijoituslainojen keskiporkko oli 5,4 prosenttia. Asiakasrahoituksen tuotto käyville arvoille oli 4,8 prosenttia.

Lainoista ei vuonna 2001 syntynyt luottotappioita. Viiden viimeisen vuoden luottotappiokertymä on yhteensä vain 0,2 miljoonaa euroa. Järjestämättömien reaali-vakuuksin myönnettyjen lainojen osuus lainakannasta oli vuoden lopussa 0,1 prosenttia.

Takaisinlainaukseen on tullut merkittävä asiakkaiden kannalta positiivinen muutos. Maaliskuun alusta 2002 alkaen yritys on voinut nostaa TEL-lainaa eli kertyneen rahasto-osuutensa menettämättä asiakashyvitystään.

Asiakaslainojen kanta, milj. e

	1991	1996	2001	2001 tuotto %
TEL-lainat	2 383	1 900	1 174	4,6
Sijoituslainat	893	282	424	5,8
Yhteensä	3 276	2 182	1 598	4,8

LEIKKI
ON LAPSEN
TYÖTÄ.

Osaava henkilöstö vahvistaa kilpailukykyä

ILMARINEN JULKAISEE HENKILÖSTÖRAPORTIN SAMAAN AIKAAN VUOSIKERTOMUKSEN KANSSA. VUODEN 2001 RAPORTIN PAINOPISTEALUEENA ON HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN KEHITTÄMINEN.

Ilmarista arvostetaan työnantajana

Ilmarisen palveluksessa oli vuoden 2001 päättyessä 641 henkilöä. Ilmarisen henkilöstön keski-ikä on 42 vuotta. Vaihtuvuus oli vuonna 2001 vajaat 5 prosenttia. Henkilöstöstä yli puolella on keskiasteen koulutus tai ylioppilastutkinto. Korkeakoulututkinto on 30 prosentilla ja peruskoulutus noin 15 prosentilla. Naisia henkilöstöstä on 72 prosenttia. Naisten osuus esimies- ja johtotehtävissä työskentelevistä on 59 prosenttia.

Vuosittaisessa johtamis- ja toimintatapatutkimuksessa Ilmarinen sai hyvät arviot työnantajana. Henkilöstö oli tutkimuksen mukaan tyytyväinen myös työyhteisöön, työtoverisuhteisiin ja työn itsenäisyyteen. Kehittämisalueita ovat puolestaan aikataulupainneiden vähentäminen ja henkilöjohtaminen.

Aloitteita tehtiin ja palkittiin aktiivisesti. Niitä syntyi yhteensä 99, joista palkittiin noin joka viides. Aiheina olivat muun muassa ympäristöasiat, työprosessit, asiakaspalvelutilanteet ja työympäristön viihtyisyys.

Osaamista johdetaan osana liiketoiminnan kehittämistä

Ilmarisessa on määritelty yhtiön keskeiset osaamisalueet ja kartoitettu jokaisen ilmarislaisen henkilökohtainen osaaminen. Osaamiskartoituksen tuloksia hyödynnetään muun muassa kehityskeskusteluissa. Osaamista johdetaan ja kehitetään yhtiön osaamisstrategian mukaisesti osana liiketoiminnan jatkuvaa parantamista.

Koulutusta järjestävät Ilmarisessa henkilöstön kehittämistiimi, liiketoimintayksiköt sekä tietohallintoyksikkö sovitun vastuujon mukaan. Esimiesten johtamistaitoja painottava koulutusohjelma jatkui vuonna 2001 samoin kuin merkonomiopiskelijoiden oppisopimuskoulutus. Kou-

lutuspäiviä oli yhteensä 5 432, mikä on lähes yhdeksän päivää toimihenkilöä kohden.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan

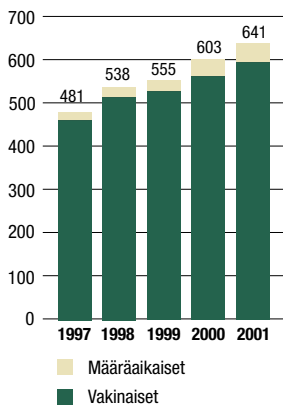
Henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen on nostettu tavoitteiksi Ilmarisen johtamiskäytäntöön kuuluvassa tuloskortissa, mikä kertoo osaltaan niiden arvostuksesta yhtiössä. Työterveyshuolto pyrkii ehkäisemään työkyvyn heikentymistä kuntoutuksella ja muilla yksilölliseen ja työyhteisön tilanteeseen sopivilla keinoilla. Työhyvinvointia edistetään muutamilla osastoilla myös Ilmarisen Motivo-ohjelman mukaisella toiminnalla.

Työssä jaksamista selvitettiin vuonna 2001 kahdella tutkimuksella: johtamis- ja toimintatapatutkimuksella ja työkykyindeksikyselyllä. Molempien tutkimusten tulosten perusteella Ilmarisessa on onnistuttu edistämään henkilöstön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista työ- ja toimintakykyä. 383 työkykyindeksikyselyyn vastanneesta henkilöstä noin 85 prosentilla työkyky oli erinomainen tai hyvä, 13 prosentilla kohtalainen ja huono 2 prosentilla. Kolmannes huonon tai kohtalaisen tuloksen saaneista henkilöistä on mukana kuntoutusryhmissä tai on aikaisemmin osallistunut niihin.

Tavoitteiden saavuttaminen palkitaan

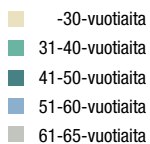
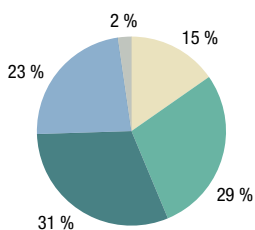
Henkilöstön palkitseminen perustuu Ilmarisessa tuloskortissa määriteltyjen, yhtiön kannalta keskeisten menestystekijöiden arviointiin ja mittaamiseen. Koko henkilöstö on oikeutettu yhtiötason bonukseen yhtiön tuloskortin saavuttamisasteen mukaan. Yksikkö- tai henkilökohtaista palkkiota maksetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamisasteen mukaan.

Henkilömäärän kehitys

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2001

Naisten keski-ikä 43 ja miesten 42 vuotta

Tilinpäätös 2001

Tässä julkaisussa on esitetty virallisen tilinpäätöksen tuloslaskelmat ja taseet Ilmarisesta ja sen konsernista. Ilmarisen konserniin kuuluu Ilmarisen lisäksi 199 tytäryhtiötä.

Osa virallisen tilinpäätöksen liitetiedoista on jätetty pois, koska ne ovat emoyhtiössä ja konsernissa lähes samoja tai ne ovat muuten vähämerkityksisiä tai tiedot käyvät ilmi hallituksen toimintakertomuksesta. Poisjätetyt liitetiedot ovat:

- rahoituslaskelma
- kiinteistösisjoitukset
- sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisy yrityksissä
- aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
- saamisten erittely
- lähipiirilainat
- muiden velkojen kuin vastuuvelan erittely
- konsernin liitetiedot lukuunottamatta sijoitus-toiminnan nettotuoton, liikekulujen ja oman pääoman erittelyä sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevia liitetietoja.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat sivuilla 40–42. Tilinpäätöksen käsitteitä selvitetään sivuilla 70–71 lukijan oppaassa.

Tässä julkaisussa on virallisen tilinpäätöksen markkamääräiset luvut muutettu euroiksi. Rahayksikkönä on miljoona euroa.

Ilmarisen virallinen tilinpäätös sekä konsernitilinpäätös ovat nähtävissä toimitalossamme Eerikinkatu 41, Helsinki.

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristön kehitys

Suomen talouden kehitys heikkeni vuonna 2001. Kokonaistuotannon kasvu pysähtyi, ja työttömyyden useita vuosia jatkunut aleneminen päättyi syksyllä. Osakekurssit lasivat voimakkaasti. Lasku vaihtui syyskuun jälkeen nousuksi, mutta kurssit olivat kuitenkin vuoden päättyessä olennaisesti alempana kuin vuotta aikaisemmin. Myönteistä oli, että korot pysyivät matalina ja edellisenä vuonna kiihtynyt inflaatio talttui. Lähitulevaisuutta leimaa edelleen epävarmuus, joskin lieviä merkkejä käänteestä parempaan on ollut havaittavissa.

Ikääntyneen työvoiman työllisyys on edelleen parantunut. Tämä tukee yleisesti hyväksytyä tavoitetta ennenaikaisen eläkkeelle siirtymisen vähentämiseksi. Ennen vanhuuseläkeikää alkavien eläkkeiden määrissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Työmarkkinajärjestöt solmivat 12.11.2001 periaatesopimuksen, jolla pyritään siirtämään keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Sovittuihin muutoksiin sisältyy toisaalta eri varhaiseläkemutojen ehtojen heikennyksiä mutta toisaalta työeläkekuntoutusta edistäviä muutoksia. Ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien ansiosidonnainen turva siirretään vähitellen hoidettavaksi työttömyysturvajärjestelmässä. Vanhuuseläkkeelle siirtymismahdollisuuksiin lisätään joustavuutta, ja eläketurvan parantamiseen perustuvia kannusteita työnteon jatkamiseen tehostetaan. Sopimuksen taustalla on myös pyrkimys yksinkertaistaa työeläkelainsäädäntöä. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää sopimista yhtenäisestä eläkepalkan lasku-

säännöstä, joka soveltuu kaikille yksityisaloille. Asiaa koskevia neuvotteluja jatketaan, ja niiden tuloksesta riippuen eläkepalkan laskusääntöön ja järjestelmän yksinkertaistamiseen liittyvät muutokset tulevat voimaan joko vuonna 2005 yhdessä muiden muutosten kanssa tai vasta vuoden 2011 alusta.

Työeläkejärjestelmän taloudellinen asema on edelleen vahva. TEL-maksu säilyy vuonna 2002 edellisen vuoden tasolla. Tämä oli mahdollista, koska vakuutusmaksujen perusteena oleva palkkasumma on kasvanut nopeasti ja eläkkeelle siirtyminen on pysynyt maltillisena. Lähivuosina maksutaso alkaa kuitenkin vääjäämättä kohota suurten ikäluokkien lähestyessä vanhuuseläkeikää. Tärkeimmät välineet maksun nousun hillitsemiseksi ovat eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen ja sijoitustuottojen parantaminen. Tasapainon säilymisestä maksutason nousun ja kansantalouden kantokyvyn välillä pidetään huolta keskeisten työmarkkinajärjestöjen ja työeläkejärjestelmän jatkuvalla yhteistyöllä.

Vakuutusalaa koskevat yhteistyöjärjestelyt

Vuoden 1999 kuluessa alkaneet vakuutusalan rakennejärjestelyt jatkuivat vielä vuonna 2001. Järjestelyt koskivat huomattavissa määrin myös Ilmarista ja sen kanssa yhteistyössä olevia henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä.

Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj ja Conventum Oyj yhdistyivät uudeksi vakuutus- ja sijoituspalvelukonserniksi. Vahinkovakuutus säilyy Pohjolan ydinliiketoimintana, mutta yhdistymisen myötä yhtiön toimiala laajeni käsittämään varalli-

suuden hoidon, sijoitusrahastot ja investointipankkitoiminnan. Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta irtisanoi Ilmarisen kanssa solmimansa sopimuksen TEL- ja YEL-vakuutus-ten myynnistä päättyväksi vuoden 2001 lopussa.

Pohjola päätti luovuttaa loppuosan vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola-Yhtymä Yhtymä Oyj:lle, minkä tapahduttua Pohjola on nyt omistusyhteisö nimeltään Pohjola-Yhtymä Oyj. Pohjolan aiemmat, äänivallaltaan erilaiset osakesarjat yhdistettiin tammikuussa 2002. Kun omistusyhteisöksi muuttamisen myötä vakuutusyhtiölain mukaiset äänivaltarajoitukset lakkasivat koskemasta Pohjola-Yhtymä Oyj:tä, Ilmarisen äänivalta Pohjola-Yhtymä Oyj:llä on nyt sama kuin osuus osakeista eli 25,38 prosenttia.

Vuoden 2001 kuluessa Pohjola ja A-Vakuutus neuvottelivat järjestelyistä, joiden lopputuloksena viimeksi mainitun yhtiön vakuutus-kanta siirtyi 31.12.2001 Pohjolan täysin omistamaan tytäryhtiöön (A-Vakuutus Oy).

Ilmarisen tulos ja vakavaraisuus

Ilmarisen vakuutettujen lukumäärä ja palkkasumma kehittyivät vuonna 2001 myönteisesti. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli edelleen ylijäämäinen.

Osakekurssien voimakas lasku teki vuodesta 2001 sijoitustoiminnan kannalta erittäin vaikean. Tästä johtuen yhtiön sijoitusten käyvin arvoin laskettu nettotuotto jäi negatiiviseksi ja toimintapääoma aleni 2 940,8 miljoonaan euroon edellisen vuoden 3 749,3 miljoonasta eurosta.

Toimintapääoman pienenemisestä huolimatta Ilmarinen on edel-

leen vakavarainen. Työeläkeyhtiöiden toimintapääoman valvontaratjat riippuvat yhtiön sijoituskannan riskipitoisuudesta. Toimintapääoman tavoitevyöhykkeen yläraja on nelinkertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan. Sijoitussuhdanteiden epäedullisesta vaiheesta huolimatta Ilmarisen toimintapääoma oli vuoden 2001 päättyessä 2,3-kertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan, kun se vuonna 2000 oli 3,4-kertainen. Vuoden 2001 päättyessä toimintapääoma oli 25,5 (vuonna 2000: 35,4) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvelasta.

Vakavaraisuus on työeläkevakuutusyhtiölle monelta osin olenainen tekijä. Se turvaa yhtiön riskinkantokyvyn. Vakavaraisuuden turvin on mahdollista muodostaa ja säilyttää sijoitusjakauma, johon sisältyy pitkällä aikavälillä merkittävä tuottopotentiaali. Asiakashyvityksiin käytettävissä oleva määrä määräytyy yhtiön toimintapääoman ja vakavaraisuusaseman perusteella. Ilmarisen vakavaraisuus täyttää hyvin näistä näkökulmista seuraavat tarpeet.

Työeläkevakuutusyhtiön virallinen, kirjanpitosäädösten mukainen tuloslaskelma ja tase eivät anna riittävää ja vertailukelpoista kuvaa yhtiön tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta. Tämän vuoksi työeläkevakuutusyhtiöt ovat sopineet esittävänsä tulosinformaationsa käyvin arvo in ja yhtenäisellä tavalla. Alla olevat kokonaistulosta ja sijoitustulosta koskevat tiedot on esitetty sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Vuoden 2001 kokonaistulos oli -690,7 (-54,1) miljoonaa euroa. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 72,6 (58,4) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 12,5 (7,4) miljoonaa

euroa. Käyvin arvo in lasketut sijoitustoiminnan tuotot olivat -179,0 (386,6) miljoonaa euroa, ja ne alittivat vastuuvälille hyvitetävän 596,8 (506,4) miljoonan euron koron 775,8 (119,8) miljoonalla eurolla.

Kokonaistuloksen ja sijoitustuloksen tappiollisuus johtui osakurssien laskusta, jonka seurauksena arvostuserot alenivat 477,6 miljoonaa euroa. Kirjanpidon arvomuutosten yhteismäärä oli -457,2 miljoonaa euroa.

Työeläkevakuutusyhtiön tulos on arvioitava usean vuoden aikajänteellä. Ilmarisen hyvä vakavaraisuus, suuri osakesijoitusten osuus ja hyvä tuottotaso pitkällä aikavälillä muodostavat kokonaisuuden, johon toisaalta liittyy keskimääräistä suurempi vuotuisen tuloksen vaihtelu. Vuosien 1997–2001 kokonaistulokset ovat olleet keskimäärin 469,1 miljoonaa euroa vuotta kohti.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos on sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan siirrettävä ta soitusvastuuseen.

Maksunalennuksiin käytettäväksi siirretään 40,4 (84,1) miljoonaa euroa. Siirto on 0,45 (1,05) prosenttia vakuutetusta palkkasummasta ja 115 (251) euroa Ilmarisessa vakuutettua työsuhdetta kohti. Siirto on totuttua matalampi, mutta työeläkevakuutusyhtiöiden joukossa hyvin kilpailukykyinen.

Kirjanpidollinen tappio ja asiakashyvitykset katetaan purkamalla osittamatonta lisävakuutusvastuuta, joka on sijoitustoiminnan heilahtelujen varalta oleva puskuri. Kaikkiaan tätä puskuria puretaan 337,2 miljoonaa euroa.

Vakuutuskanta ja vakuutusmaksutulo

TEL-vakuutusten siirtotulos syksyllä 2001 oli Ilmarisen kannalta erittäin myönteinen. Yhtiöön siirtyi sen seurauksena vuoden 2002 alusta yhteensä 6 400 TEL-vakuutettua, mikä kasvattaa vuotuista maksutuloa noin 35 miljoonaa euroa. YEL-vakuutusten siirtoliike oli tappiollinen. Vakuutetusta TEL-palkkasummasta lasketun markkinaosuuden arvioidaan kasvaneen.

TEL-vakuutuksia oli vuoden 2001 lopussa 31 982 (32 351), ja niiden piirissä oli 351 000 (335 000) vakuutettua. Vakuutusten lukumäärä pieneni edellisestä vuodesta prosenttiin, ja vakuutettujen lukumäärä kasvoi 4,8 prosenttia. Ilmarisessa vakuutettu TEL-palkkasumma oli 8 922,6 (8 025,2) miljoonaa euroa; kasvu vuodesta 2000 oli siten 11,2 prosenttia.

YEL-vakuutuksia Ilmarisella oli vuoden 2001 lopussa 49 386 (49 938). YEL-vakuutusten keskimääräinen työtulo oli 15 431 (14 751) euroa vuodessa. Se kasvoi edellisestä vuodesta noin 4,6 prosenttia eli enemmän kuin TEL-indeksi, joka nousi 4,1 prosenttia.

Ilmarisen vakuutusmaksutulo vuonna 2001 oli 1 989,6 (1 764,8) miljoonaa euroa.

TEL-vakuutusten maksuja kerätyi 1 839,5 (1 623,7) miljoonaa euroa. TEL-maksutulon kasvu oli 13,3 prosenttia, mistä pääosa johtui vakuutetun palkkasumman kasvusta. Vuonna 2001 maksuun annetut alennukset olivat yhteensä 97,5 miljoonaa euroa oltuaan edellisenä vuonna 95,0 miljoonaa euroa.

YEL-vakuutusten maksutulo oli 150,1 (141,1) miljoonaa euroa.

Luottotappiot saamatta jääneis-

tä TEL-vakuutusmaksuista olivat 6,1 (5,6) miljoonaa euroa. Luotto-tappiot saamatta jääneistä YEL-vakuutusmaksuista olivat 3,9 (4,7) miljoonaa euroa. YEL-maksutap-pioita ei Ilmariselle yhtiönä kuiten-kaan synny, koska YEL-järjestel-mässä valtion osuus korvaa vakuu-tuksenottajilta saamatta jäävän va-kuutusmaksun.

Vakuutusmaksutaso

Vuodelle 2001 vahvistettu keski-määräinen TEL-maksu oli 21,1 pro-senttia eli 0,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna. Työntekijän maksuosuus oli 4,5 ja työnantajan keskimäärin 16,6 pro-

senttiyksikköä. Toteutuva työnan-tajan maksutaso vaihtelee vakuutus-kohtaisesti ja riippuu myös työelä-keyhitiön asiakashyvityksistä. Ilma-risen asiakashyvitykset olivat keski-määrin 6,7 prosenttia työnantajan maksusta eli yli kaksinkertaiset ver-rattuna työeläkevakuutusyhtiöiden keskimääräiseen hyvitystasoon.

Vuonna 2002 maksu on keski-määrin 21,1 prosenttia palkasta eli sama kuin vuonna 2001. TEL-maksun tasoa määrittäessä asiakas-hyvitykset ovat vielä arvioita. Vuo-desta 2002 lukien siirryttiin käy-täntöön, jossa työntekijän maksua määrittäessä otetaan huomioon myös arvioitujen ja toteutuneiden asiakashyvitysten erotus. Tästä

syystä työntekijän maksuosuus aleni 0,1 prosenttiyksikköä vuonna 2002 ja työnantajien keskimääräi-nen maksuosuus nousi vastaavasti.

Vuoden 2001 YEL-maksu oli 21,0 prosenttia vahvistetusta työ-tulosta. Vuonna 2002 YEL-maksu-taso on 21,1 prosenttia.

Eläkkeet ja työkykyä edistävä toiminta

Vuonna 2001 Ilmarinen maksoi eläkkeitä yhteensä 1 642,2 (1 481,7) miljoonaa euroa.

Vuoden päättyessä eläkkeen-saajia oli 224 849 eli 2,7 prosent-tia enemmän kuin vuotta aiem-min. TEL-eläkettä sai vuoden päät-

Eläkemeno eläkelajeittain 2001, milj. euroa

	TEL	YEL	Yhteensä	% koko eläke-menosta
Vanhuuseläkkeet	771,0	82,3	853,3	51,9
Varhennetut vanhuuseläkkeet	82,5	11,9	94,4	5,8
Osa-aika-eläkkeet	18,3	5,8	24,1	1,5
Työkyvyttömyyseläkkeet	271,0	26,1	297,1	18,1
Yksilölliset varhaiseläkkeet	53,1	4,3	57,4	3,5
Työttömyyseläkkeet	137,4	2,0	139,4	8,5
Perhe-eläkkeet	156,3	20,2	176,5	10,7
Yhteensä	1 489,6	152,6	1 642,2	100,0

Eläkkeensaajien lukumäärä 31.12.2001 Perusturvan mukaiset eläkkeet

Eläkelaji	TEL	YEL	Yhteensä
Vanhuuseläkkeet	102 309	13 887	116 196
Varhennetut vanhuuseläkkeet	9 786	2 365	12 151
Osa-aika-eläkkeet	3 517	1 091	4 608
Työkyvyttömyyseläkkeet	32 452	4 368	36 820
Yksilölliset varhaiseläkkeet	4 558	664	5 222
Työttömyyseläkkeet	13 216	301	13 517
Perhe-eläkkeet	30 481	5 854	36 335
Yhteensä	196 319	28 530	224 849

tyessä 196 319 (191 237) eläkkeensaajaa ja YEL-eläkettä 28 530 (27 695) eläkkeensaajaa.

Vanhuuseläkeläisiä on eläkkeensaajista 57 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeen saajia 16 prosenttia. Yksilöllisen varhaiseläkkeen saajien osuus laski hieman yli 2 prosenttiin. Työttömyyseläkkeen saajien osuus säilyi noin 6 prosentissa ja perhe-eläkkeensaajien osuus noin 16 prosentissa. Osa-aika-eläkkeiden kannan suhteellinen kasvu jatkui, mutta edellistä vuotta hitaampana. Tätä eläkettä saavien osuus on noin 2 prosenttia kaikista eläkkeensaajista.

Ilmarinen antoi vuoden 2001 aikana yhteensä 17 643 eläkepäättöä eli 7,5 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvu oli suurinta varhennetuissa vanhuuseläkkeissä, työttömyyseläkkeissä ja osa-aika-eläkkeissä. Työkyvyttömyyseläkkeitä myönnettiin 4,4 prosenttia ja yksilöllisiä varhaiseläkkeitä 6,7 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Näiden eläkkeiden lukumäärän pitkään jatkunut aleneminen on kääntynyt lieväksi nousuksi. Eläkehakemusten käsittelyssä Ilmarinen säilytti sekä laadun että nopeuden.

Vuonna 2001 asiakkaan tiedustelun perustella laadittiin 25 700 yksilöllistä eläketurvaselvitystä.

Ilmarisen Motivo-palvelulla tuetaan asiakasyritysten henkilöstön työkyvyn säilymistä. Yhdessä alan asiantuntijoiden kanssa Ilmarinen järjesti 133 henkilöstön työkyvyn edistämiseen liittyvää koulutustilaisuutta.

Ilmarinen jatkoi asiakasyritysten henkilöstön ammatillisen kuntoutuksen tukemista vakiintuneeseen tapaan tarjoamalla ammatillisen kuntoutuksen koulutusta sekä kuntoutuksen suunnitteluvaiheessa

neuvontaa ja asiantuntijatukea sekä kuntoutujille että asiakasyritysten henkilöstölle. Varsinaisen kuntoutusjakson aikana Ilmarinen maksaa työeläkelainsäädännön mukaisia etuuksia, joilla tuetaan kuntoutuksen aikaista toimeentuloa sekä korvataan koulutuksesta aiheutuvia kuluja. Ilmarinen maksoi vuoden 2001 aikana 567 vakuutetulle kuntoutusrahaa tai eläkkeeseen liittyvää kuntoutuskorotusta ammatillisen kuntoutuksen ajalta. Edellisestä vuodesta kuntoutujien lukumäärä kasvoi 7 prosenttia.

Vakuutusliike, vastuovelka ja vastuuvelan kate

Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu olivat vuoden 2001 päättyessä yhteensä 13 519,6 (12 954,5) miljoonaa euroa. Toimintapäätömaan luettava osittamaton lisäakuutusvastuu pieneni 337,2 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 1 935,2 miljoonaa euroa; edellisellä vuonna se kasvoi 814,5 miljoonaa euroa. Muilta osin vastuuvelan kasvu oli 8,4 prosenttia. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 72,6 (58,4) miljoonaa euroa, mikä on 0,8 prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevasta palkkasummasta. Tämän johdosta korvausvastuuseen sisältyvä tasoitusvastuu kasvoi 726,8 miljoonaan euroon. Tämä ylittää laskuperusteiden mukaisen ylärajan, jonka mitoituksen oikeellisuus pyritään tarkistamaan vuoden 2002 kuluessa ja tarvittaessa yhtiöiden yhteisiä laskuperusteita muutetaan. Laskuperustekorko, jonka avulla säädetään sijoitusten tuotoista vastuuelkaan siirrettävä osuus, oli vuoden 2001 ajan 5,75 prosenttia. Vuoden 2002 alusta se aleni 5,25 prosenttiin.

Vastuuvelan katteena oleva omaisuus oli säännösten mukaisesti laskettuna 14 364,8 (14 040,8) miljoonaa euroa.

Ilmariseen siirtyi vuoden 1997 alussa osa konkurssiin menneen Eläkevakuutusosakeyhtiö Kansan vastuuelasta. Eläke-Kansan erityisestä selvityspesästä ei vuoden 2001 aikana siirretty omaisuutta Ilmariseen. Eläke-Kansan konkurssin takia Ilmarisen TEL-maksutuloon vuonna 2001 sisältynyt määrä oli 17,8 (16,1) miljoonaa euroa. Taseeseen 31.12.2001 on merkitty kannansiirtosaamiseksi Eläke-Kansan erityisestä selvityspesästä siirretty vastuuelan ja jo saatujen varojen erotus 33,5 (48,4) miljoonaa euroa. Siitä 26,0 (26,0) miljoonaa euroa on arvio pesästä Ilmariselle vielä tulevan omaisuuden arvosta, ja loppuosa 7,5 (22,4) miljoonaa euroa on yhteisvastuusaamista. Yhteisvastuusaaminen peritään vakuutusmaksun yhteydessä myöhemmin vuosina, joten Ilmariselle ei siitä synny tappiota.

Sijoitustoiminta

Ilmarisen sijoitukset olivat vuoden 2001 päättyessä käyvin arvoin yhteensä 14 365,7 (14 255,5) miljoonaa euroa. Koko sijoitustoiminnan tuotto laskettuna käyville arvoille oli -1,2 prosenttia. Tuotto oli osakemarkkinoiden huonon kehityksen johdosta poikkeuksellisen matala. Edellisenä vuonna sijoitussalkun tuotto oli 2,8 prosenttia. Viiden viimeisimmän vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 7,9 prosenttia, mikä vastaa keskimäärin 6,0 prosentin reaali-tuottoa.

Viime vuonna korkosijoitusten osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 46 (48) prosenttia. Vuo-

den 2001 lopussa Ilmarisen korkosalkun markkina-arvo oli 6 561,9 (6 825,6) miljoonaa euroa, josta rahamarkkinasijoitusten osuus oli 675,5 (356,1) miljoonaa euroa eli noin 10,3 (5,2) prosenttia. Korkosijoitusten tuotto käyville arvoille oli 5,7 (6,3) prosenttia. Vuoden lopulla korkosalkun keskimääräinen juoksuaika oli 4,3 vuotta.

Osakesalkun arvo laski pörssi-kurskien laskun seurauksena, mutta toisaalta osakeostoja jatkettiin. Vuoden lopulla osakesalkun osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 28 (27) prosenttia eli 3 992,0 (3 805,7) miljoonaa euroa. Ulkomaisten osakesijoitusten osuus tästä oli noin 54 (40) prosenttia eli noin 2 145,5 (1 511,9) miljoonaa euroa. Osakemarkkinoiden epäedullinen kehitys painoi Ilmarisen osakesijoitusten käyvin arvoin lasketun tuoton -17,2 (-5,4) prosenttiin. Vuoden 2001 aikana HEX-portfolio tuottoindeksi laski 18,2 prosenttia, S&P 500 -indeksi 8,3 prosenttia ja DJ STOXX Eurooppa -indeksi 15,5 prosenttia.

Ilmarisen Pohjola-omistuksen markkina-arvo oli vuoden päättyessä 259,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,8 prosenttia yhtiön sijoituskannasta ja 6 prosenttia osakesijoituksista.

Osakesalkkuun sisältyvät myös sijoitukset pääomarahastoihin ja absoluuttisen tuoton rahastoihin, joita Ilmarinen on muutaman viime vuoden aikana lisännyt. Vuoden 2001 lopussa näiden osuus oli noin 2,6 prosenttia sijoitusvarallisuudesta.

Kiinteistö sijoitusten määrä vuoden 2001 lopussa oli 2 188,2 (2 050,0) miljoonaa euroa ja niiden osuus sijoituskannasta 15 (14) prosenttia. Kiinteistö sijoitusten tuotto käyville arvoille oli 7,4 (7,8) prosenttia.

Ilmarisen asiakkailleen myöntämien lainojen kanta kasvoi 3 prosenttia vuoden 2001 kuluessa. Uusia lainoja nostettiin 325,0 (155,8) miljoonaa euroa ja lainoja maksettiin pois 279,3 (270,3) miljoonaa euroa. Koko lainakanta oli vuoden päättyessä 1 623,6 (1 574,2) miljoonaa euroa kertyneet korot mukaan lukien. Tämä on 11 (11) prosenttia sijoituskannasta. Lainasäämisten tuotto oli 4,8 (4,6) prosenttia.

Henkilöstö

Ilmarisen palveluksessa oli vuonna 2001 keskimäärin 625 henkilöä, kun vastaava määrä vuotta aiemmin oli 582. Vuoden lopussa Ilmarisen henkilöstön kokonaismäärä oli 641 (603) henkeä, joista 46 (39) oli määräaikaisia. Ilmarisen kiinteistöjen hallinnointia harjoittavan tytäryhtiön Antilooppi Oy:n palveluksessa oli vuoden päättyessä 75 (58) henkilöä.

Tietotekniikka

Vuoden 2001 aikana Ilmarisen tietojärjestelmien siirtäminen euroaikaan vei mittavan määrän resursseja. Eurohanke oli käynnistetty jo vuoden 1999 aikana ja työ saatiin päätökseen suunnitelmien ja aikataulun mukaan. Työmääräarvio koko hankkeen osalta alitettiin. Lopputuloksen laatu oli hyvä eikä vakavia ongelmia syntynyt.

Ilmarinen joutui panostamaan virustorjuntaan merkittävässä määrin. Virusohjelmien määrä moninkertaistui vuoden 2001 aikana, mutta asianmukaisen torjuntatyön avulla vakavilta ongelmilta vältyttiin. Tietojen menetyksiä tai vaurioita ei tapahtunut, mutta ongelmat näkyivät verkkopalvelujen käytettävyydessä, kuten monella

muullakin organisaatiolla.

Perusjärjestelmien uusiminen jatkui eläkkeiden maksuohjelmiston uusimistyöllä sekä YEL-vakuutusten hoitojärjestelmän uusimisella. Näiden järjestelmien toteutustyö jatkuu edelleen.

Hallinto

Ilmarisen hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 29.11.2001 hallituksen jäsenet toimikaudeksi 2002 – 2005. Uusia jäseniä ovat toimitusjohtaja George Berner ja toimitusjohtaja Eero Heliövaara. Uusi varajäsen on hallituksen puheenjohtaja Timo Parmasuo. Hallituksesta jäivät pois toimitusjohtaja Esko Rinkinen ja pääjohtaja Antti Tanskanen sekä varajäsen vuorineuvos Matti Kavetvuori.

Hallitus on valinnut kokouksessaan 16.1.2002 puheenjohtajaksi edelleen vuorineuvos Heikki Hakalan ja varapuheenjohtajikseen samoin edelleen puheenjohtaja Lauri Ihalaisen ja toimitusjohtaja Johannes Koroman.

Ilmarinen on kehittänyt edelleen hyvää hallintotapaa. Yhtiöllä on koko toiminnan kattava riskienhallintasuunnitelma. Sijoitussuunnitelman laadinnan yhteydessä määritellään yhtiön sijoitustoiminnassa ja sen osa-alueilla noudatettava riskitaso suhteessa vakavaraisuuteen sekä sijoitustoiminnan päätöksentekovaltuudet. Vakuutusliikkeen riskienhallinta toteutetaan lain mukaisesti turvaavuusvaatimukset täyttävien laskuperusteiden ja vakuutusteknisten analyysien avulla. Riskienhallintasuunnitelmassa määritellään kunkin liiketoiminta-alueen osalta riskeittäin tai riskialueittain noudatettavat riskienhallintakäytännöt sekä sisäisen valvonnan riittävyyden varmistaminen sisäisen ja

ulkoisen tarkastuksen avulla. Tili-
vuoden kuluessa valmisteltiin hen-
kilökuntaa koskeva sisäpiiriohje,
jonka hallitus vahvisti 16.1.2002.

Ilmarisen konserniin kuuluu
emoyhtiö Ilmarisen lisäksi kiinteis-
töyhtiötä sekä kiinteistöjen hallin-
nointia hoitava tytäryhtiö Anti-
looppi Oy. Merkittävin osakkuus-
yhtiö on Pohjola-Yhtymä Oyj.
Tytäryhtiöiden lukumäärä on 199.
Ilmarisen tytäryhtiöt, Ilmarisen
Liikekiinteistöt Oy ja Kiinteistö
Oy Nars, sulautuivat Ilmariseen
30.11.2001.

Ilmarinen solmi marraskuussa
2001 esisopimuksen Kiinteistö Oy
Helsingin Lepakon osakekannan
ostamisesta. Kauppa toteutetaan
alkukevästä 2002. Rakennuksen
valmistuttua Ilmarisen kaikki toi-
minnot siirtyvät kevään ja kesän
aikana tähän Ruoholahdessa sijait-
sevaan kiinteistöön. Noin kolmas-
osa tiloista vuokrataan muille
käyttäjille.

Ilmarisella on 22 994 653,31
euron suuruinen takuupääoma, joka
jakautuu 13 672:een takuuosuus-
teen. A-Vakuutuksen ja Pohjolan
rakennejärjestelyjen yhteydessä A-
Vakuutuksen hallussa olleet takuu-
osuudet siirtyivät 28.12.2001 Poh-
jola-Yhtymä Vakuutus Oyj:lle, ny-
kyiseltä nimeltään Pohjola-Yhtymä
Oyj. Takuupääoman omistajat ja
näiden osuudet takuupääomasta
olivat 31.12.2001 seuraavat:

	Takuuosuuksia	%-osuus
Pohjola-Yhtymä		
Vakuutus Oyj	9 375	68,6
Keskinäinen Henki- vakuutusyhtiö Suomi	4 037	29,5
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	260	1,9
	13 672	100

Tulevaisuuden näkymät

Alkuvuodesta 2002 on esiintynyt
merkkejä taloudellisen tilanteen
elpymisestä. Osakekurssit ovat
vaihdelleet vuodenvaihteen tason
tuntumassa. Ilmarisen vakavarai-
suusasemassa ei alkuvuoden aikana
tapahtunut olennaista muutosta
verrattuna edelliseen vuosineljän-
nekseen.

Nyt koettu matalasuhdanne on
osoittanut, että vakavaraisuutensa
turvin Ilmarinen voi harjoittaa
pitkän aikavälin hyviä tuottoja
tavoittelevaa sijoitustoimintaa joh-
donmukaisesti myös huonojen
aikojen yli. Tästä syystä huomatta-
va osuus sijoituksista kohdistetaan
tulevaisuudessakin koti- ja ulko-
maisiin osakkeisiin. Tämä strategia
vastaa työeläkelaitosten sijoitustoi-
minnalle asetettuja tavoitteita. Sa-
malla kun valitun sijoitusstrategi-
an voidaan odottaa johtavan pit-
källä aikavälillä korkeaan sijoitus-
tuottoon, sijoitusmarkkinoiden
ja erityisesti osakemarkkinoiden
heilahdukset vaikuttavat voi-
makkaasti vuotuisen tulokseen.
Vuoden 2002 sijoitustulos mää-
räytyy pitkälti sen mukaan, jat-
kuuko osakemarkkinoiden epävar-
muus vai onko vuosi 2002 jo nou-
sevien kurssien aikaa.

Asiakashyvityssiirron enim-
mäismäärän määräävät toisaalta
yhtiön toimintapääoma, toisaalta
yhtiön vakavaraisuusasema sen
oman sijoitussalkun riskeihin näh-
den. Ilmarinen arvioi suhteellisen
asemansa työeläkeyhtiöiden hyvi-
tyskilpailussa säilyvän edelleen hy-
vänä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden ja
muiden lakisääteistä eläkevakuu-
tusta harjoittavien eläkelaitosten
kilpailun puitteita selvittänyt sosi-
aali- ja terveysministeriön asetta-
ma työryhmä luovutti mietintönsä
15.2.2002. Mietinnön mukaan
tehtäisiin mahdolliseksi lakisääteis-
tä eläketurvaa hoitavan eläkesää-
tiön perustaminen työeläkevakuu-
tusyhtiöstä tapahtuvalla niin sano-
tulla rahastonsiirrolla. Mikäli näitä
siirtoja tehdään merkittävässä mää-
rin, niillä on kielteinen vaikutus
Ilmarisen vakuutuskannan kehi-
tykseen. Kilpailun päämääräksi
määritely sijoitustuottojen paran-
taminen edelleen soveltuu sinänsä
hyvin Ilmarisen omaan toiminta-
politiikkaan. Se tukee samalla työ-
eläkejärjestelmän rahoitusta pit-
källä aikavälillä.

Tuloslaskelma

Vakuutustekninen
laskelma

Milj. euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Vakuutusmaksutulo	1 989,6	1 764,8	1 989,6	1 764,8
Sijoitustoiminnan tuotot	1 330,1	1 867,5	1 020,2	1 639,8
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-1 651,5	-1 489,7	-1 651,5	-1 489,7
Korvausvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-451,1	-526,1	-451,1	-526,1
Vastuunsiirrot	2,6	119,2	2,6	119,2
	-448,5	-407,0	-448,5	-407,0
	-2 100,0	-1 896,7	-2 100,0	-1 896,7
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-114,0	-1 345,6	-114,0	-1 345,6
Vastuunsiirrot	-3,9	195,9	-3,9	195,9
	-117,9	-1 149,6	-117,9	-1 149,6
Vastuuvajauksen muutos				
Pakollinen vastuuvajaus				
Kokonaismuutos	-	-23,9	-	-23,9
Vastuunsiirrot	-	0,0	-	0,0
	-	-23,9	-	-23,9
Lakisääteiset maksut	-2,9	-1,7	-2,9	-1,7
Liikekulut	-40,3	-37,3	-40,3	-37,3
Sijoitustoiminnan kulut	-990,9	-538,0	-756,2	-306,5
Muut vakuutustekniset kulut	-15,0	-12,1	-15,0	-12,1
Vakuutustekninen tulos	52,8	-27,1	-22,3	-23,2

**Muu kuin vakuutus-
tekninen laskelma**

Milj. euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Vakuutustekninen tulos	52,8	-27,1	-22,3	-23,2
Muut tuotot	1,0	0,9	1,0	0,9
Muut kulut	-2,2	-1,7	-2,2	-1,7
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-41,3	-38,6	-10,7	-9,7
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta	10,3	-66,5	-34,2	-33,6
Satunnaiset erät	-	-	-	78,5
Voitto (tappio) satunnaisten erien jälkeen	10,3	-66,5	-34,2	44,8
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	-5,2	0,1	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutos	-	71,2	-	-
	-5,2	71,3	-	-
Vähemmistöosuudet	-	-	0,7	0,2
Tilikauden voitto (tappio)	5,1	4,8	-33,5	45,0

Tase

Vastaavaa	Emoyhtiö		Konserni		
	Milj. euroa	2001	2000	2001	2000
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		2,7	2,9	2,7	2,9
Muut pitkävaikutteiset menot		1,1	1,2	1,1	1,2
Ennakkomaksut		1,4	0,1	1,4	0,1
		5,1	4,2	5,2	4,3
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset					
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		1 385,4	920,3	1 937,6	1 952,6
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		565,0	984,4	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä		19,8	-	19,8	-
		1 970,1	1 904,7	1 957,3	1 952,6
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäyksissä					
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		0,5	0,5	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäyksissä		267,0	620,3	266,9	620,2
		267,6	620,8	266,9	620,2
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet		3 138,3	2 022,7	3 138,3	2 022,9
Rahoitusmarkkinavälineet		6 188,1	6 449,6	6 188,1	6 449,6
Kiinnelainasaamiset		178,1	164,4	178,1	164,4
Muut lainasaamiset		1 419,9	1 387,9	1 419,9	1 387,9
Talletukset		28,1	39,1	28,1	68,9
Muut sijoitukset		0,2	0,3	0,2	11,1
		10 952,6	10 064,0	10 952,7	10 104,9
		13 190,3	12 589,6	13 176,9	12 677,7
Saamiset					
Ensvakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		62,5	60,7	62,5	60,7
Muut saamiset					
Kannansiirtosaaminen		33,5	48,4	33,5	48,4
Muut saamiset		179,6	202,4	176,4	206,4
		213,1	250,8	209,8	254,8
		275,6	311,4	272,3	315,4
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto		6,1	6,2	6,7	6,8
Muut aineelliset hyödykkeet		1,2	1,0	1,2	1,0
		7,3	7,3	7,9	7,9
Rahat ja pankkisaamiset		34,1	6,4	34,9	7,4
		41,4	13,7	42,8	15,3
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		231,0	286,6	231,4	258,5
Muut siirtosaamiset		57,8	66,7	57,0	68,0
		288,8	353,4	288,4	326,6
Vastaavaa yhteensä		13 801,2	13 272,3	13 785,6	13 339,3

Vastattavaa	Emoyhtiö		Konserni		
	Milj. euroa	2001	2000	2001	2000
Oma pääoma					
Takuupääoma		23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot					
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot		39,6	36,4	39,6	36,4
Muut rahastot		-	-	0,6	0,6
		39,6	36,4	40,2	37,0
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		-	-	41,1	0,8
Tilikauden voitto (tappio)		5,1	4,8	-33,5	45,0
		67,7	64,2	70,8	105,8
Vähemmistöosuus		-	-	14,1	22,3
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero		12,7	7,5	-	-
		12,7	7,5	-	-
Vakuutustekninen vastuvelka					
Vakuutusmaksuvastuu		9 072,4	8 958,4	9 072,4	8 958,4
Korvausvastuu		4 447,2	3 996,1	4 447,2	3 996,1
		13 519,6	12 954,5	13 519,6	12 954,5
Velat					
Ensivakuutustoiminnasta		9,6	8,2	9,6	8,2
Muut velat		179,9	232,1	158,8	230,6
		189,6	240,3	168,4	238,7
Siirtovelat		11,6	5,8	12,7	18,0
Vastattavaa yhteensä		13 801,2	13 272,3	13 785,6	13 339,3

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölain sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä noudatetaan sosiaali- ja terveystieteiden ja Vakuutusvalvontaviraston antamia määräyksiä ja ohjeita.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Ilmarisen tytäryritykset ovat kiinteistöyhtiöitä, lukuunottamatta kiinteistöjen vuokraus- ja ylläpitotoimintaa hoitavaa Antilooppi Oy:tä.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myytyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille ja poistetaan näiden poistosuunnitelman mukaan. Vuoden aikana Ilmariseen fuusioitujen kiinteistötytäryhtiöiden konserniaktiivat on poistettu kokonaisuudessaan.

Kiinteistötytäryhtiöosakkeisiin tehdyt arvonalentumiset, arvonalentumisen palautukset ja arvonnousut on peruutettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Vastaa-

vat kirjaukset on käypien arvojen puitteissa kohdistettu konsernitaseessa tytäryhtiöiden omistamille kiinteistöille.

Osakkuusyrietykset eli yritykset joiden osakkeiden tuottamasta äänimäärästä Ilmarisen konsernin omistus on 20-50 prosenttia, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernituloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyrietysten tuloksista. Konsernitaseessa osakkuusyrietysten hankintameno on lisätty konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista. Osakkuusyriety Pohjola-Yhtymä Oy:n hankinnasta syntyneen konserniaktiivan tultua poistetuksi loppuun on yrityksen arvoa konsernitaseessa alennettu niin, ettei sen arvo ylitä osakkeen arvoa emoyhtiön taseessa.

20-50 prosentin omistuksia asunto- ja kiinteistöyhtiöistä ei yhdistellä. Näiden yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno määrällisenä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Hankintameno sisällytetään hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määrällisenä. Joidenkin kiinteistöisijoitusten arvoja on aiempi vuosina korotettu. Suunnitelmapoisto vähennetään myös rakennuksiin kohdistuvista tuloutetuista arvonnousuista.

Tilikaudella fuusioitujen kiinteistötytäryhtiöiden omistamat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet ovat siirtyneet fuusioituneiden yhtiöiden tasearvoista Ilmariseen, ja fuusioista syntyneet fuusiotappiot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määrällisenä. Joidenkin osakkeiden arvo on aiempina vuosina korotettu.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään hankintameno tai tätä alemman todennäköisen arvon määrällisenä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonnousuja ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Vastaerä merkitään hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi.

Hankintameno on laskettu lajikohtaisesta keskihinnasta.

Pohjola-Yhtymä Oy:n osakkeet on merkitty taseeseen niiden tilinpäätöspäivän käypään arvoon, koska tämä on osakkeiden alkuperäistä hankintamenoa alhaisempi.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pysyvillä arvonalennuksilla vähennetyn hankintameno määrällisenä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen.

Saamisiksi katsottavat sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä alemman käyvän arvon määrällisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintameno käyvän arvon nousua vastaavalta osuudelta.

Johdannaissopimusten määrä on ollut sijoitusten kokonaismäärään nähden vähäinen. Johdannaissopimuksia on tehty myös muussa kuin suojaamistarkoituksessa. Tilikauden aikana on käytetty vakioituja osake- ja korkojohdannaisia sekä valuuttatermiinejä. Tilinpäätöshetkellä oli avoinna ei-suojaavia osakejohdannaissopimuksia sekä suojaavia valuuttatermiinejä. Kaikki tilinpäätöshetken sopimukset on arvostettu alimman arvon periaatteella. Suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Tiedot tilinpäätöshetkellä arvopapereiden lainaussopimuksilla lainaksi luovutetuista arvopapereista on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevien lainasopimusten vastapuolena on selvitysyhteisö, jolle lainaksiottaja on asettanut lainoista vakuuden. Tilikauden aikana on tehty myös joukko-velkakirjojen takaisinostosopimuksia, joissa vastapuolena on lainaksiottaja.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon määräisenä. Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai tätä alempaan todennäköiseen arvoon.

Suunnitelmapoistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Rakennusten ja rakennelmien suunnitelman mukaiset poistot on laskettu rakennuskohtaisesta hankintamenosta ja tuloutetusta arvonorotuksesta rakennuksen arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Uusina hankittujen kiinteistöjen poistoajat ovat seuraavat:

Asuin- ja toimistorakennukset	50 vuotta
Hotelli-, myymälä- ja teollisuusrakennukset	40 vuotta
Voimalaitosrakennukset	70 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 vuotta
Muut aktiivat	EVL
Tuloutetut arvonorotukset	kuten rakennus ei poistoa
Rahastoidut arvonorotukset	ei poistoa
Joillekin kiinteistöille on määritetty 20 prosentin jäännösarvo.	

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykeryhmäkohtaisesta hankintamenosta hyödykeryhmän arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmien käyttöoikeudet)	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	5 vuotta
Muu kalusto	10 vuotta

Sijoitusten arvonorotukset

Maa- ja vesialueiden, rakennusten ja arvopapereiden arvoja voidaan korottaa. Sijoitusomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonorotusten vastaerät kirjataan tu-

loslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonorotusten vastaerät arvonorotusrahastoon.

Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloutettu arvonorotus oikaistaan tulosvaikutteisesti ja rahastoituu arvonorotus peruutetaan arvonorotusrahastosta.

Rakennusten tuloutettu arvonorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

Sijoitusten käypä arvo ja arvostuserot

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kerrotaan tase-eräkohtaisesti sijoitusten jäljellä oleva hankintameno, kirjanpitoarvo ja käypä arvo. Kahden ensiksi mainitun arvon erotus muodostuu arvonorotuksista. Kahden viimeksi mainitun arvon erotus osoittaa taseeseen kirjaamattomat arvostuserot.

Kiinteistösijoitusten käypä arvo on määritetty kiinteistökohteittain käyttäen tuottoarvomennetelmää. Arvioinnin perustana on käytetty myös alueellisia markkinahintatilastoja. Lisäksi on otettu huomioon rakennusten käyttötarkoitus, ikä, kunto ja erityisominaisuudet sekä vuokrataso, vuokrasopimuksen sisältö, alueen vuokranäkymät yms. seikat. Kiinteistöisjoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain. Arvion suorittavat pääasiassa yhtiön omat asiantuntijat.

Noteerattujen arvopapereiden ja vakioitujen johdannaisten sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttessa ostokurssia. Valuuttatermiinien käypä arvo perustuu markkinahintoihin. Muiden arvopapereiden käypänä arvona pidetään todennä-

Tilinpäätöksen liitetiedot

köistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

Vakuutustekninen vastuuelka

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuuelaksi. Sen muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu.

Vastuuelka on laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osittamaton lisävakuutusvastuu, joka on toimintapääomaan luettava erä, sekä ositettu lisävakuutusvastuu, joka sisältää vakuutuksenottajille tuleviin asiakashyvätyksiin varatun määrän.

Korvausvastuuseen sisältyy taositusvastuu, jolla varaudutaan sellaisiin vuosiin, joina riskin katamiseen tarkoitettujen vakuutusmaksun osat eivät riitä niillä katettaviin korvauksiin.

Tilikauden voitto ja oma pääoma

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet määrittelevät lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan yhtiön tilikauden kirjanpidollisen tuloksen käytön erikseen tasoitusvastuun muutokseen, osittamattoman ja ositetun lisävakuutusvastuun muutokseen sekä tuloslaskelman voittoon.

Liitetietona esitetään yhtiön oman pääoman jakautuminen takuupääoman omistajien ja vakuutuksenottajien kesken sekä laskelma voitonjakokelpoisista varoista.

Toimintapääoma

Vakuutusvalvontavirasto valvoo vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. Keskeisimpänä mittarina käytetään toimintapääomaa, jolla tarkoitetaan käypään arvoon arvoasettujen varojen ja velkojen erotusta. Vastuuelkaan ei tällöin lueta em. osittamatonta lisävakuutusvastuuta, jolla varaudutaan sijoitustoiminnan riskeihin. Toimintapääoman ja oman pääoman on täytettävä työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Toimintapääoma esitetään liitetiedoissa.

Käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotuksen muutos eli arvostuserojen muutos edellisestä tilikaudesta on osa tilikauden kokonaistulosta ja näkyy toimintapääoman muutoksena.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoriteperusteiset verot.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero on merkitty mahdollisen vähennetöosuuden erottamisen jälkeen omaan pääomaan ja konsernituloslaskelmassa niiden muutos sisältyy tilikauden tulokseen.

Ilmarinen ei merkitse laskennallisia verovelkoja ja -saamia emoyhtiön taseeseen eikä konsernitaseeseen eikä myöskään vähennä laskennallista verovelkaa toimintapääomasta, koska näiden velkojen ja saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan yhtiön ja sen konsernin tilinpäätöksessä todennäköisinä.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketaapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Sekä tilikaudella että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan ao. tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssi-erot liittyvät rahoitustapahtumiin.

Toimintokohtaiset liikemenot ja poistot

Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikutteisten menojen poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten ja työkyvyn ylläpidon hoitamiseen liittyvä kuluosuus sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja sijoitusten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vain vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut. Muissa kuluissa esitetään muusta toiminnasta aiheutuneet kulut. Rakennusten suunnitelmapoistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Henkilökunnan sekä hallituksen ja hallintoneuvoston luottamustoimissa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty TEL-vakuutuksella. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluiksi.

Vakuutusmaksutulon erittely

Milj. euroa	2001	2000
Ensivakuutus		
TEL:n mukainen perusvakuutus *)		
Työnantajan osuus	1 433,8	1 241,1
Työntekijän osuus	401,5	377,2
	1 835,3	1 618,3
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	9,3	10,2
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	149,7	140,5
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,4	0,5
	1 994,7	1 769,6
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-2,2	-2,2
Jälleenvakuutus	0,0	0,1
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 992,6	1 767,4
Jälleenvakuuttajien osuus	-3,0	-2,6
Vakuutusmaksutulo	1 989,6	1 764,8
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		
TEL	-6,1	-5,6
YEL	-3,9	-4,7
	-10,0	-10,3
*) sisältää vuonna 1994 syntyneen vastuuvajauksen kuolettamiseksi perittyä lisämaksua	-	32,1
Maksettujen korvausten erittely	2001	2000
Ensivakuutus		
Maksettu eläkkeensaajille		
TEL:n mukainen perusvakuutus	1 489,9	1 306,5
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	46,6	44,5
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	164,2	153,2
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,7	0,7
	1 701,4	1 504,8
Maksettu / saatu vastuunjakokorvauksia		
TEL-eläkkeet	-46,8	-13,2
YEL-eläkkeet	-12,4	-9,9
	-59,2	-23,1
Maksettu / saatu yhteisvastuukorvausta	0,6	-0,2
Jälleenvakuutus	0,0	0,0
	1 642,8	1 481,5
Korvaustoiminnon hoitokulut	10,1	9,6
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	1,3	1,1
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 654,2	1 492,1
Jälleenvakuuttajien osuus	-2,8	-2,4
Maksetut korvaukset yhteensä	1 651,5	1 489,7

Tilinpäätöksen liitetiedot

Sijoitustoiminnan
nettotuoton erittely

Milj. euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyhtiöihin				
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	-	-	-145,9	41,7
Osinkotuotot muilta omistusyhteisyhtiöiltä	241,2	290,1	0,1	0,4
	241,2	290,1	-145,7	42,0
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	40,3	36,2	-	-
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	6,3	6,8	6,5	6,8
Muut tuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,1	-	-	-
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	101,0	76,7	201,5	153,0
	147,7	119,6	208,0	159,7
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	81,9	76,2	81,9	76,2
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,0	0,0	-	-
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	406,6	393,9	407,5	394,6
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	43,3	20,1	43,3	20,1
	531,8	490,3	532,6	491,0
Yhteensä	920,7	900,1	594,9	692,7
Arvon alentumisten palautukset	46,6	6,5	46,9	6,4
Myyntivoitot	362,8	960,9	378,4	940,7
Yhteensä	1 330,1	1 867,5	1 020,2	1 639,8
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	77,6	45,1	56,5	46,5
Kulut muista sijoituksista	44,8	8,0	44,8	8,0
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Saman konsernin yrityksille	0,4	0,3	-	-
Muille kuin saman konsernin yrityksille	1,6	1,7	1,8	2,3
	2,0	2,0	1,8	2,3
Yhteensä	124,4	55,0	103,1	56,8
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	701,3	333,7	368,8 ¹⁾	153,0
Rakennusten suunnitelmapoistot	5,0	4,5	123,9 ¹⁾	33,3
	706,2	338,1	492,7	186,4
Myyntitappiot	160,3	144,8	160,3	63,3
Yhteensä	990,9	538,0	756,2	306,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	339,2	1 329,5	264,0	1 333,4
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	339,2	1 329,5	264,0	1 333,4

1) sisältää konserniaktiivan kertapoistoa yhteensä 104,9 milj. e

Sijoitukset, milj. euroa

31.12.2001

31.12.2000

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	461,5	486,8	575,3	112,9	138,7	158,2
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	824,9	841,8	982,3	713,8	730,6	859,1
Kiinteistöosakkeet omistusyhteyserityksissä	46,5	46,5	55,3	42,4	42,4	46,9
Muut kiinteistöosakkeet	10,2	10,2	11,0	8,7	8,7	8,9
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	565,0	565,0	565,0	984,4	984,4	984,4
Lainasaamiset omistusyhteyserityksissä	19,8	19,8	19,8	-	-	-
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Sijoitukset omistusyhteyserityksissä						
Osakkeet ja osuudet	267,0	267,0	267,0	620,3	620,3	620,3
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	3 130,4	3 138,3	3 724,5	2 009,0	2 022,7	3 184,8
Rahoitusmarkkinavälineet	6 188,1	6 188,1	6 298,9	6 449,6	6 449,6	6 547,8
Kiinnelainasaamiset	178,1	178,1	178,1	164,4	164,4	164,4
Muut lainasaamiset	1 419,9	1 419,9	1 419,9	1 387,9	1 387,9	1 387,9
Talletukset	28,1	28,1	28,1	39,1	39,1	39,1
Muut sijoitukset	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
	13 140,3	13 190,3	14 125,8	12 533,3	12 589,6	14 002,7
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta			-109,7			-147,2
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		42,6			48,9	
Muuta arvonkorotuksia		7,4	50,0		7,4	56,3
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			935,5			1 413,1

Tilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Kotimaiset osakkeet ja osuudet				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä				
Antilooppi Oy	50 000	100,00	0,5	0,5
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä				
Eltete TPM Oy	300	30,00	2,5	2,5
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö, takuupääoma	60	50,00 / 0,00	5,1	5,1
Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj	13 126 460	25,38 / 37,14	259,1	259,1
Oy Porasto Ab	1 045	24,05	0,3	0,3
Yhteensä			267,0	267,0
Muut osakkeet ja osuudet				
Pörssiyritykset				
Aldata Solution Oyj	2 521 000	3,87	5,2	5,2
Alma Media Oyj	533 536	3,40 / 3,55	8,5	9,2
Amer-yhtymä Oyj	743 000	3,08	11,4	21,9
AvestaPolarit Oyj Abp	5 549 700	1,59	20,0	23,6
Biohit Oyj	158 000	1,25 / 0,18	0,7	0,7
Componenta Oyj	457 600	4,76	1,0	1,0
Comptel Oyj	821 425	0,77	2,6	2,6
Eimo Oyj	2 619 400	4,05	5,4	5,4
Elisa Communications Oyj	2 583 460	1,87	35,2	35,2
Exel Oyj	500 000	9,51	3,3	5,0
Finnair Oyj	610 800	0,72	2,3	2,3
Finnlines Oyj	1 352 100	6,77	29,8	31,1
Fortum Oyj	8 792 800	1,04	36,2	41,8
Hackman Oyj Abp	199 000	4,52 / 1,00	2,6	2,6
Oyj Hartwall Abp	1 336 050	2,02 / 0,65	19,4	30,6
Honkarakenne Oyj	157 300	3,92 / 1,62	0,6	0,6
Huhtamäki Oyj	985 080	3,89	18,5	35,0
Incap Oyj	103 000	2,93	0,5	0,5
Instrumentarium Oyj	685 646	2,85	19,2	32,2
JOT Automation Group Oyj	4 815 700	2,70	2,3	2,3
J.W. Suominen Yhtymä Oyj	1 460 000	9,23	5,7	8,8
KCI Konecranes International Abp	532 800	3,55	15,2	15,2
Kemira Oyj	2 425 500	1,98	16,1	16,1
Kesko Oyj	1 075 400	1,19 / 0,29	11,1	11,1
Kone Oyj	192 820	0,96 / 0,37	4,9	16,0
Kyro Oyj Abp	607 200	1,53	3,1	3,4
Larox Oyj	119 300	4,52 / 0,74	0,8	0,8
Lassila & Tikanoja Oyj	1 460 000	9,23	13,9	26,3
Lemminkäinen Oyj	304 600	1,79	2,9	4,0
Lännen Tehtaat Oyj	153 800	2,51	1,8	1,8
Martela Oyj	115 700	5,57 / 1,48	2,6	2,8

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Metso Oyj	4 699 378	3,45	55,5	55,5
Metsä Tissue Oyj	95 000	0,32	0,8	0,8
M-real Oyj	1 023 325	0,57 / 2,35	7,1	7,1
Nokia Oyj	6 608 350	0,14	130,7	191,4
Nokian Renkaat Oyj	600 400	5,67	11,9	21,1
Nordic Aluminium Oyj	232 300	5,03	1,5	1,5
Okmetic Oyj	449 300	2,66	2,2	2,2
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj	1 118 100	2,39 / 1,20	12,0	15,8
Olvi Oyj	109 712	4,54 / 0,97	1,8	2,1
Orion-yhtymä Oyj	1 333 070	1,97 / 2,81	25,6	26,5
Outokumpu Oyj	2 278 900	1,83	27,0	27,0
Partek Oyj Abp	305 122	0,62	2,8	2,8
Perlos Oyj	353 080	0,67	4,1	4,1
Raisio Yhtymä Oyj	2 766 500	1,68 / 0,33	2,6	2,6
Rocla Oyj	117 200	3,17	0,8	0,8
Sampo Oyj	5 785 200	1,04 / 1,03	50,9	50,9
Sanoma WSOY Oyj	4 482 686	3,09 / 3,10	21,1	48,9
Sonera Oyj	8 180 552	0,73	46,5	46,5
SSH Communications Security Oyj	483 450	1,75	1,5	1,5
Stockmann Oyj Abp	1 397 050	2,72 / 0,51	18,0	18,7
Stonesoft Oyj	891 500	1,56	1,8	1,8
Stora Enso Oyj	10 395 590	1,14 / 1,59	127,2	148,9
Tamfelt Oyj Abp	256 998	2,90 / 0,92	5,8	6,8
Teleste Oyj	840 350	4,97	9,3	10,5
Tietoerator Oyj	1 272 640	1,53	32,2	37,9
UPM-Kymmene Oyj	3 396 700	1,31	38,7	126,5
Uponor Oyj	1 588 500	4,16	24,3	29,8
Vaisala Oyj	1 079 679	6,26 / 1,31	26,1	29,5
Wärtsilä Oyj Abp	1 752 400	2,95 / 1,96	35,1	36,4
YIT-Yhtymä Oyj	1 175 800	4,00	11,0	15,9
Muut pörssiyritykset			2,1	2,8
Pörssiyritykset yhteensä			1 040,7	1 369,4
Muut kuin pörssiyritykset				
DBC International Ltd. Oy	1 000	8,56	1,1	1,1
Dividum Oy	37	4,17	6,2	6,2
Fingrid Oyj	350	10,53 / 4,68	11,8	11,8
HEX Oyj	395 516	2,94	4,5	4,5
Kokemäenjoen Voima Oy	5 984	19,95	0,9	0,9
Kuopion Puhelin Oyj	3 842	0,68 / 0,45	0,9	0,9
Medivire Holding Oy	27 250	10,00	0,5	0,5
Midinvest Oy	273	10,87	0,5	0,5
Pohjolan Voima Oy	1 500 000	4,35	82,0	82,0
Sato-Yhtymä Oyj	97 007	4,41	3,0	3,0
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	8 144	13,57	5,7	5,7
Sijoitusrahastot				
Evli Corporate Bond	84 094		8,4	9,4
Evli U.S. Emerging Technologies B	64 793		3,6	3,6
Mandatum BioTech	1 085 940		20,0	23,2

Tilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Pääomasijoitusrahastot				
Aboa Venture II Ky			0,6	0,6
Bio Fund Ventures I Ky			1,2	1,2
Bio Fund Ventures II Ky			3,8	3,8
Eqvitec Teknologiarahasto I Ky			2,6	2,6
Eqvitec Technology Fund II Ky			1,0	1,0
Fenno Rahasto Ky			3,1	3,1
Finnmezzanine Rahasto I Ky			2,8	2,8
Finnmezzanine Rahasto II B Ky			5,4	5,4
Finnventure Rahasto IV Ky			4,5	4,5
Finnventure Rahasto V Ky			8,8	8,8
Forenvia Venture I Ky			0,5	0,5
MB Equity Fund II Ky			2,7	2,7
MB Mezzanine Fund II Ky			2,4	2,4
Promotion Capital I Ky			1,6	1,6
Savon Kasvurahasto I Ky			0,6	0,6
Seedcap Ky			0,6	0,6
SFK 99-Rahasto Ky			7,6	7,6
Sponsor Fund I Ky			2,6	2,6
Muut osakkeet ja osuudet			4,0	4,1
Muut kuin pörssiyhtiöt yhteensä			205,2	209,5
Kotimaiset muut osakkeet ja osuudet yhteensä			1 245,9	1 578,9
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet				
Muut osakkeet ja osuudet				
Pörssiyhtiöt				
Alankomaat				
ABN Amro Holding N.V.	900 000	0,06	16,3	16,3
Aegon N.V.	550 000	0,04	16,7	16,7
Akzo Nobel N.V.	241 500	0,08	11,6	12,1
ASML Holding N.V.	75 000	0,02	1,5	1,5
Hagemeyer N.V.	466 000	0,43	7,8	9,8
Heineken N.V.	91 000	0,02	3,9	3,9
Hunter Douglas N.V.	124 808	0,32	3,4	3,8
ING Groep N.V.	664 600	0,03	19,0	19,0
Koninklijke Ahold N.V.	342 342	0,04	10,8	11,2
Koninklijke Vendex KBB N.V.	600 000	0,65	6,9	7,7
Royal Dutch Petroleum Company	434 755	0,02	24,7	24,7
TPG N.V.	635 000	0,13	15,4	15,4
VNU NV	304 500	0,13	10,5	10,5
Bermuda				
Accenture Ltd.	400 000	0,12	6,3	12,2
Tyco International Ltd.	14 800	0,00	0,9	1,0
Espanja				
Banco Santander Central Hispano S.A.	1 830 000	0,04	17,2	17,2

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Iberdrola S.A.	508 961	0,06	7,3	7,4
Telefonica S.A.	1 468 100	0,03	22,1	22,1
Iso-Britannia				
Boots Company Plc	980 000	0,11	9,1	9,4
BP P.l.c.	3 140 000	0,01	27,6	27,6
BT Group Plc	2 734 000	0,04	11,4	11,4
Cable & Wireless Plc	2 790 000	0,10	15,2	15,2
CMG Plc	140 000	0,02	0,6	0,6
Diageo Plc	1 481 000	0,04	15,8	19,1
Dixons Group Plc	2 460 000	0,13	9,5	9,5
FKI Plc	692 000	0,12	2,1	2,1
GlaxoSmithKline Plc	1 275 000	0,02	36,1	36,1
Lloyds TSB Group Plc	1 402 743	0,03	15,4	17,2
mm02 Plc	2 734 000	0,03	3,9	3,9
Pilkington Plc	845 233	0,07	1,6	1,6
Prudential Corporation Plc	1 420 000	0,07	18,6	18,6
Severn Trent Plc	600 000	0,18	7,0	7,1
Vodafone Group Plc	17 653 850	0,03	52,1	52,1
Italia				
Sanpaolo IMI S.p.A.	1 222 900	0,09	14,7	14,7
Liberia				
Royal Caribbean Cruises Ltd.	225 200	0,12	4,0	4,0
Norja				
Norske Skogsindustrier ASA	1 117 850	0,84	20,5	23,7
Schibsted ASA	95 000	0,14	1,0	1,0
Ranska				
L'Air Liquide SA	48 000	0,05	6,8	7,6
Alcatel SA	520 000	0,04	10,0	10,0
Atos Origin SA	88 000	0,20	6,5	6,5
Aventis S.A.	254 100	0,03	20,3	20,3
AXA SA	607 000	0,04	14,2	14,2
BNP Paribas SA	180 000	0,04	17,6	18,1
Cap Gemini SA	165 400	0,13	13,4	13,4
Groupe Danone	43 000	0,03	5,9	5,9
LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton SA	106 917	0,02	4,9	4,9
Orange SA	1 363 000	0,03	13,5	13,9
L'Oreal SA	21 710	0,00	1,5	1,8
Schneider Electric SA	22 000	0,01	1,2	1,2
Suez SA	515 000	0,05	17,5	17,5
TotalFinaElf SA	154 707	0,02	24,0	24,8
Vivendi Universal SA	219 725	0,02	13,5	13,5
Ruotsi				
Atlas Copco AB	392 000	0,19	9,5	9,9
Eniro AB	135 000	0,09	1,1	1,1
Ericsson LM AB	3 300 000	0,04	19,8	20,2
Lindex AB	168 500	1,23	2,2	3,1
Nordea AB	10 526 000	0,35	63,1	63,1

Tilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Scania AB	89 700	0,04	1,8	1,8
Försäkringsaktiebolaget Skandia	26 666 660	2,61	52,6	217,9
Skanska AB	494 000	0,12	3,6	3,6
Svenska Handelsbanken AB	903 000	0,13	10,8	15,0
Telia AB	700 000	0,02	3,5	3,5
Saksa				
Adidas-Salomon AG	146 135	0,32	9,4	12,3
Degussa AG	135 000	0,07	3,8	3,8
E.On AG	96 028	0,01	5,2	5,6
Heidelberger Zement AG	85 000	0,13	4,6	4,6
Henkel KGaA	141 700	0,10	8,1	8,1
Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft AG	19 000	0,01	5,8	5,8
Siemens AG	305 000	0,03	22,7	22,7
Sveitsi				
Credit Suisse Group	362 120	0,03	17,3	17,3
Kuehne & Nagel International AG	14 310	0,06	0,8	0,8
Nestle SA	107 100	0,03	24,4	25,6
Novartis AG	614 000	0,02	24,8	24,8
STMicroelectronics N.V.	53 000	0,01	1,9	1,9
The Swatch Group AG	107 000	0,18	10,8	10,8
UBS AG	394 000	0,03	20,7	22,3
Zurich Financial Services AG	5 000	0,01	1,3	1,3
Tanska				
Danisco A/S	86 000	0,15	3,5	3,5
ISS A/S	175 778	0,44	9,7	9,7
Novo Nordisk A/S	169 500	0,05	6,9	7,8
Vestas Wind Systems A/S	69 000	0,07	1,9	2,1
Yhdysvallat				
AMBAC Financial Group, Inc.	25 500	0,02	1,2	1,7
American Home Products Corporation	11 400	0,00	0,6	0,8
American International Group, Inc.	13 800	0,00	1,1	1,2
Amgen, Inc.	103 400	0,01	6,6	6,6
AOL Time Warner Inc.	59 750	0,00	2,2	2,2
AT & T Wireless Services Inc.	1 248 852	0,05	20,1	20,4
Bank of New York Co, Inc.	74 000	0,01	3,0	3,4
Bed Bath and Beyond, Inc.	180 000	0,06	3,0	6,9
Bristol-Myers Squibb Company	204 800	0,01	11,9	11,9
Cendant Corporation	59 400	0,01	1,0	1,3
The Charles Schwab Corporation	61 650	0,00	1,1	1,1
CIENA Corporation	37 000	0,01	0,6	0,6
Cisco Systems, Inc.	93 300	0,00	1,9	1,9
Citigroup, Inc.	24 066	0,00	1,1	1,4
Citrix Systems, Inc.	290 000	0,16	7,5	7,5
The Coca-Cola Company	12 100	0,00	0,6	0,6
Colgate-Palmolive Company	18 100	0,00	1,1	1,2
Comcast Corporation	13 600	0,00	0,5	0,6
Compaq Computer Corporation	170 000	0,01	1,9	1,9
Computer Associates International, Inc.	520 500	0,09	14,5	20,4
Computer Sciences Corporation	600 000	0,36	23,9	33,3

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kpl	Osuus osakkeista / äänistä, %	Kirjanpitoarvo milj. e	Käypä arvo milj. e
Comverse Technology, Inc.	410 000	0,24	10,4	10,4
Costco Wholesale Corporation	66 000	0,01	3,0	3,3
Crown Castle International Corp.	56 300	0,03	0,7	0,7
Dell Computer Corporation	132 100	0,01	4,1	4,1
EchoStar Communications Corporation	22 600	0,00	0,7	0,7
Eli Lilly and Company	6 800	0,00	0,5	0,6
Emerson Electric Co.	120 000	0,03	7,8	7,8
Exxon Mobil Corporation	24 000	0,00	0,9	1,1
Fannie Mae	23 300	0,00	1,7	2,1
First Data Corporation	17 600	0,00	1,0	1,6
Freddie Mac	29 100	0,00	1,7	2,2
The Gap, Inc.	64 500	0,01	1,0	1,0
General Electric Company	67 700	0,00	3,1	3,1
Harrah's Entertainment, Inc.	25 000	0,02	0,7	1,0
Hewlett-Packard Company	300 000	0,02	7,0	7,0
Home Depot, Inc.	23 450	0,00	1,2	1,4
Intel Corporation	44 310	0,00	1,5	1,6
International Business Machines Corporation	74 800	0,00	9,1	10,3
Johnson & Johnson	17 500	0,00	1,0	1,2
Juniper Networks, Inc.	127 000	0,04	2,7	2,7
Liberty Media Corporation	107 600	0,00	1,7	1,7
MBNA Corporation	30 100	0,00	1,0	1,2
McDonald's Corporation	19 300	0,00	0,6	0,6
Microsoft Corporation	143 800	0,00	10,8	10,8
Motorola, Inc.	1 605 000	0,07	27,4	27,4
Oracle Corporation	343 400	0,01	5,4	5,4
PepsiCo, Inc.	25 100	0,00	1,1	1,4
Pfizer, Inc.	478 675	0,01	21,6	21,6
Philip Morris Companies Inc.	16 100	0,00	0,6	0,8
Procter & Gamble Company	7 100	0,00	0,6	0,6
Qualcomm Inc	23 220	0,00	1,3	1,3
Sabre Holdings Corporation	21 700	0,02	0,9	1,0
Schering-Plough Corporation	16 600	0,00	0,7	0,7
Sprint Corp (PCS Group)	27 600	0,00	0,8	0,8
State Street Corporation	31 400	0,01	1,6	1,9
Tellabs, Inc.	465 000	0,11	7,0	7,9
Texas Instruments Incorporated	18 400	0,00	0,6	0,6
TMP Worldwide Inc.	15 300	0,01	0,6	0,7
Univision Communications Inc.	16 700	0,01	0,6	0,8
Valassis Communications, Inc.	18 100	0,03	0,7	0,7
VeriSign, Inc.	17 590	0,01	0,8	0,8
Viacom Inc.	39 091	0,00	2,0	2,0
Walgreen Co.	34 800	0,00	1,1	1,3
Wal-Mart Stores, Inc.	36 000	0,00	2,1	2,4
The Walt Disney Company	240 000	0,01	5,6	5,6
Wm. Wrigley Jr. Company	19 000	0,01	0,9	1,1
Muut pörssiyrhtiöt			6,4	7,1
Pörssiyrhtiöt yhteensä			1 260,2	1 489,4

Tilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet, emoyhtiö 31.12.2001

	Kotivaltio	Kpl	Kirjanpitoarvo Milj. e	Käypä arvo Milj. e
Muut kuin pörssiyhtiöt				
Sijoitusrahastot				
ABN Amro Funds - Eastern Europe Equity Fund A	Luxemburg	230 116	23,0	25,0
ABN Amro Funds - Europe Equity Growth Fund A	Luxemburg	1 939 871	64,9	64,9
ABN Amro Funds - Small Companies Europe Equity Fund A	Luxemburg	1 140 757	35,8	35,8
Alfred Berg Russia	Ruotsi	1 114 130	6,6	13,1
BBL Baltic States Cap. Fund	Luxemburg	9 474	4,0	4,1
BGI Japan Index Sub-Fund	Irlanti	5 951 667	41,0	41,0
BGI US Index Sub-Fund	Irlanti	3 973 739	85,8	85,8
CAF Asian Growth Fund s.I	Luxemburg	26 092	26,2	26,2
CS Equity Fund USA	Luxemburg	20 407	20,4	20,4
CSAM US Small Cap Core Equity Fund	Luxemburg	42 972	44,9	47,6
CSFB Sapic-98 hedge fund-of-funds	Caymansaaret	201	10,1	10,2
Green Way Limited - Class B	Bermuda	234	5,0	5,1
JP Morgan Fleming Japanese A Fund	Luxemburg	1 047 799	21,4	21,4
Nektar	Ruotsi	28 204	4,9	5,2
Paribas - Europe Mid Cap Fund	Ranska	30 800	6,7	12,9
Pictet Targeted Fund - Small Cap Europe	Luxemburg	68 606	18,2	22,2
Schroder International Selection Fund - Emerging Markets Debt C	Luxemburg	772 046	10,6	11,5
Schroder International Selection Fund - Japanese Equity Class C	Luxemburg	8 493 898	55,3	55,3
Schroder International Selection Fund - Pacific Equity Class C	Luxemburg	8 690 062	41,6	41,6
The 395 Fund Limited	Caymansaaret	28 525	3,0	3,2
Pääomasijoitusrahastot				
Access Capital LP	Guernsey		6,7	6,7
Advent Private Equity Fund III D	Iso-Britannia		1,7	1,7
Apax Europe V - D, L.P.	Iso-Britannia		4,8	4,8
Apax France VI	Ranska		1,3	1,3
Baltic Investment Fund III L.P.	Jersey		0,6	0,6
BC European Capital VII	Iso-Britannia		4,6	4,6
Bridgepoint Capital The 2nd European Equity Fund B	Iso-Britannia		1,1	1,1
Duke Street Capital IV UK No 1 L.P.	Iso-Britannia		5,7	5,7
European Strategic Partners	Iso-Britannia		9,3	9,3
Euroventures; Baltic Rim Fund Limited	Jersey		3,6	4,1
Gilde Buy-Out Fund II	Alankomaat		2,8	2,8
Hambro European Ventures HEV III UK No 2 L.P.	Iso-Britannia		1,0	1,1
HarbourVest Partners VI-Buyout Partnership Fund L.P.	Yhdysvallat		1,6	1,7
HarbourVest Partners VI-Partnership Fund L.P.	Yhdysvallat		4,8	5,1
Industri Kapital 1997 L.P. II	Jersey		5,0	5,0
Industri Kapital 2000 L.P. I	Jersey		12,3	12,3
MediaTel Capital	Luxemburg		4,1	4,1
Nordic Capital III Limited	Iso-Britannia		4,7	4,7
Nordic Capital IV Limited	Jersey		5,6	5,6
Nordic Mezzanine Fund No. 1 L.P.	Iso-Britannia		3,9	3,9
Permira Europe II LP2	Iso-Britannia		8,2	8,2
Proventure & Partners Scottish Limited Partnership	Iso-Britannia		1,7	1,7
Proventure Managed The First European Fund Investments L.P.	Iso-Britannia		5,2	5,2
Stiga Förvaltning AB	Ruotsi		1,8	1,8
Muut osakkeet ja osuudet			0,6	0,6
Muut kuin pörssiyhtiöt yhteensä			632,1	656,2
Ulkomaiset muut osakkeet ja osuudet yhteensä			1 892,3	2 145,5

Lainaksi annettuja osakkeita ei ole vähennetty. Osakkeista ja osuuksista eritelty kirjanpitoarvoltaan yli 500 000 euron omistukset.

Lainaksi annetut arvopaperit, milj. euroa**2001****2000**

Määrä, kpl	2 606 400	748 200
Jäljellä oleva hankintameno	44,8	4,0
Käypä arvo	66,8	24,1

Lainaksi annetut osakkeet ovat kotimaisia pörssiosakkeita.

Kaikki lainat ovat alle vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä.

Lainasaamiset, milj. euroa**2001****2000**

Lainasaamisten erittely vakuuden mukaan		
Kiinnelainasaamiset	178,1	164,4
Muut lainasaamiset		
Pankkitakaus	623,9	739,6
Takausvakuutus	395,5	333,3
Muu vakuus	113,2	86,0
Ei vakuudelliset		
lainat pankeille	242,3	184,6
lainat vakuutus- ja takausyhtiöille	24,9	26,7
lainat muille	20,1	17,6
Jäljellä oleva hankintameno	1 598,0	1 552,3
Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin		
Kiinnelainasaamiset	33,3	37,9
Muut lainasaamiset	1 141,1	1 212,8
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	1 174,4	1 250,7

Liikekulueroittelyt, milj. euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000

Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	10,1	9,6	10,1	9,6
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	1,3	1,1	1,3	1,1
	11,5	10,6	11,5	10,6
Liikekulut				
Ensivakuutuksen palkkiot	0,6	0,6	0,6	0,6
Muut vakuutusten hankintameno	9,4	8,3	9,4	8,3
Vakuutusten hankintameno yhteensä	10,0	8,9	10,0	8,9
Vakuutusten hoitokulut	19,3	17,6	19,3	17,6
Hallintokulut	11,0	10,8	11,0	10,8
	40,3	37,3	40,3	37,3
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	1,3	2,4	6,8	5,3
Kulut muista sijoituksista	5,3	4,8	5,3	4,8
	6,7	7,1	12,1	10,1
Muut kulut	2,2	1,7	2,2	1,7
Kokonaisliikekulut yhteensä	60,6	56,7	66,0	59,6

Tilinpäätöksen liitetiedot

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot, milj. euroa

	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	22,8	21,1	25,7	22,6
Eläkekulut	4,1	3,7	4,8	4,1
Muut henkilösivukulut	1,6	1,5	1,8	1,7
Yhteensä	28,5	26,4	32,3	28,4
Johdon palkat ja palkkiot				
toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa	0,5	0,4	0,6	0,5
hallitusten jäsenet ja varajäsenet	0,2	0,1	0,2	0,1
hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	0,7	0,6	0,8	0,7
Johdon eläkesitoumukset				
Johtajien eläkeikä on 65 vuotta lukuunottamatta ennen 1.7.1992 johtajiksi tulleita, joiden eläkeikä on 60 vuotta.				
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	625	582	700	641

Vakuutusteknisen vastuuvelan erittely, milj. euroa

	2001	2000
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	6 985,9	6 472,3
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 935,2	2 272,3
Ositettu lisävakuutusvastuu	151,3	213,8
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	9 072,4	8 958,4
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	3 720,4	3 341,9
Tasointuvastuu	726,8	654,2
Korvausvastuu yhteensä	4 447,2	3 996,1
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	13 519,6	12 954,5
Asiakashyvitykset		
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	213,8	205,7
Tilivuonna maksetut asiakashyvitykset	-102,8	-76,0
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen	40,4	84,1
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	151,3	213,8

Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö, milj. euroa

2001

2000

Omasta puolesta annetut vakuudet

Vuokranmaksun vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,8	0,4
Takaukset	7,5	-
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	33,6	14,5

Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut

Sijoitussitoumukset

Pääomarahastot	234,3	170,6
Muut sijoitussitoumukset	101,4	-

Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Avoimet, kohde-etuus	252,9	-
käypä arvo	2,2	-
Osakejohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Avoimet, kohde-etuus	13,6	-
käypä arvo	0,3	-
Suljetut, käypä arvo	1,9	-
Optiosopimukset		
Avoimet, ostetut, kohde-etuus	137,4	-
käypä arvo	3,6	-
Avoimet, asetetut, kohde-etuus	12,9	-
käypä arvo	0,0	-

Yhteisvastuumäärä

Yhtiö kuuluu Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj:n verovelvollisuusryhmään. Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän arvonlisäverosta. Vuoden päättyessä ryhmän verovelka muodostui marras-joulukuulta tilitettävistä veroista. Verovelkaa sisältyi muiden yhtiöiden taseisiin	-	1,7
---	---	-----

Arvonlisäverovähennysten palautusvastuu

	26,5	8,7
--	------	-----

Muut vastuusitoumukset

	0,5	-
--	-----	---

Tilinpäätöksen liitetiedot

Oman pääoman erittely, milj. euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Oma pääoma				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	36,4	6,1	36,4	6,1
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	3,3	30,3	3,3	30,3
Muut rahastot	-	-	0,6	0,6
	39,6	36,4	40,2	37,0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4,8	31,7	45,8	32,5
Jaettu takuupääoman korkona	-1,5	-1,4	-1,5	-1,4
Lahjoitukset	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Siirto yhtiöjärjestyksen mukaisiin rahastoihin	-3,3	-30,3	-3,3	-30,3
	-	-	41,1	0,8
Tilikauden ylijäämä	5,1	4,8	-33,5	45,0
	67,7	64,2	70,8	105,8
Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen:				
Takuuosuuden omistajien osuus:				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	1,6	1,5	1,6	1,5
Vakuutuskenottajien osuus	43,2	39,7	46,2	81,3
Yhteensä	67,7	64,2	70,8	105,8
Takuuosuutta koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset:				
Takuupääoma jakaantuu 13 672 takuuosuuteen. Takuuosuuksilla on keskenään yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin ja voittoon. Yhtiön varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä yhtiön velat ylittävistä varoista takuuosuuden omistajille kuuluu takuupääomaa vastaava osuus sekä sille yhtiöjärjestyksessä määritelty kohtuullinen tuotto. Muu osa velat ylittävistä varoista kuuluu vakuutuskenottajille osana vakuutuskantaa. Yhtiöllä ja takuuosuuden omistajilla on lunastusoikeus, mikäli takuuosuus on siirtynyt muulle kuin yhtiön takuuosuuden omistajille.				
Voitonjakokelpoiset varat:				
Tilikauden voitto	5,1	4,8	-33,5	45,0
+ Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	39,6	36,4	39,6	36,4
+ Edellisten tilikausien tulos	-	-	41,1	0,8
- Tilinpäätössiirroista omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-11,7	-6,0
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	44,8	41,2	35,4	76,2

Toimintapääoma, milj. euroa**2001****2000**

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	66,1	62,6
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12,7	7,5
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	935,5	1 413,1
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 935,2	2 272,3
Muut erät	-8,8	-6,2
	2 940,8	3 749,3
TVYL 17 § toimintapääoman vähimmäismäärä	845,7	730,9
Vakavaraisuusaste % toteutunut toimintapääoma / vakavaraisuuden laskennassa käytetty vastuuvélka	25,5	35,4
Vakavaraisuusraja %	11,0	10,3
Tavoitevyöhykkeen alaraja % (2x vakavaraisuusraja)	22,0	20,7
Tavoitevyöhykkeen yläraja % (4x vakavaraisuusraja)	44,0	41,4

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Takuupääoman korko on laskupörustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuodelta 2001 näin laskettu tuotto prosentti on 6,75.

Ilmarisen konsernin jakokelpoinen vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä 31.12.2001 on 35,4 miljoonaa euroa. Emoyhtiön jakokelpoinen vapaa oma pääoma on 44 747 037,33 euroa, josta tilikau-

den voitto on 5 116 442,48 euroa.

Hallitus ehdottaa, että 1 552 139,10 euroa jaetaan takuupääoman korkona ja 50 456,38 euroa varataan hallituksen käytettäväksi lahjoituksina yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Jos hallituksen ehdotus hyväksytään, yhtiön oma pääoma on seuraava:

Sidottu oma pääoma

Takuupääoma 22 994 653,31

Vapaa oma pääoma

Varmuusrahasto 43 144 441,85

Oma pääoma

yhteensä 66 139 095,16

Helsingissä 5. päivänä maaliskuuta 2002

Heikki Hakala

Lauri Ihalainen

Johannes Koroma

George Berner

Martin Granholm

Eino Halonen

Eero Heliövaara

Seppo Junntila

Jyrki Kiviharju

Risto Piekka

Gretel Ramsay

Kari Puro

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen varsinaiselle yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy (ent. SVH Pricewaterhouse Coopers Oy) on vastannut valvontatilintarkastuksesta ja antanut siitä erillisen kertomuksen.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta työeläkevakuutusyhtiölain, vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain

sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien sosiaali- ja terveysministeriön määräysten ja muiden säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 19. päivänä maaliskuuta 2002

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Juha Wahlroos, KHT Tauno Haataja, KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat jäsenet ovat tarkastaneet yhtiön eläkeratkaisutoimintaa ja sijoitustoimintaa. Tarkastukset on suoritettu hallintoneuvoston ja yhtiön johdon yhdessä laatimien ohjesääntöjen mukaisesti. Huomautuksiin ei ole ollut aihetta.

Hallintoneuvosto on tutustunut Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen ja konsernin tilinpäätökseen sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvostolla ei ole huomauttamista tilinpäätöksen eikä tilintarkastuskertomuksen johdosta. Tilintarkastajien mukaan

tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Vuoden 2002 varsinaisessa yhtiökokouksessa ovat erovuorossa seuraavat hallintoneuvoston jäsenet:

toimitusjohtaja Heikki Bergholm
toimitusjohtaja Tor Bergman
hallituksen puheenjohtaja Liisa Joronen
toimitusjohtaja Arto Kajanto
varatoimitusjohtaja Esko Mäkelä
johtaja Esko Mäkeläinen
vuorineuvos Timo Peltola

kaupunginjohtaja Jarmo Rantanen
puheenjohtaja Timo Rätty
toimitusjohtaja Erkki Varis
apulaisjohtaja Matti Viialainen
puheenjohtaja Matti Viljanen
suunnittelupäällikkö Marjatta Väisänen

Helsingissä maaliskuun 20. päivänä 2002

Hallintoneuvoston puolesta

Timo Peltola, hallintoneuvoston puheenjohtaja

Tunnusluvut ja analyysit

Työeläkevakuutusyhtiöt ovat vuodesta 1996 lukien esittäneet toimintaansa, tulostaan ja taloudellista asemaansa koskevat olennaiset tiedot yhte-näisin tunnuslukuin. Sijoitustoimintaa, tulosta ja vakavaraisuutta koskevat tunnusluvut on laskettu käyvin arvoin.

Volyymi

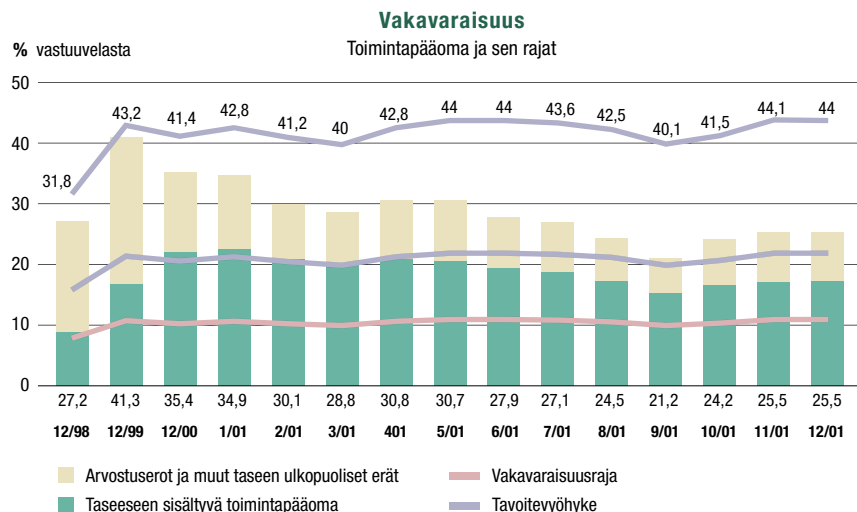
	2001	2000	1999	1998	1997
Maksutulo, milj. e	1 989,6	1 764,8	1 766,8	1 572,4	1 409,1
Liikevaihto, milj. e	3 339,5	3 636,7	3 120,3	2 388,6	2 070,5
TEL-vakuutettujen määrä	351 000	335 000	323 000	302 000	283 000
YEL-vakuutusten lukumäärä	49 386	49 938	51 453	51 668	51 532
Maksetut eläkkeet, milj. e	1 642,2	1 481,7	1 413,1	1 305,8	1 230,1
TEL-palkkasumma, milj. e	8 922,6	8 025,2	7 614,5	6 855,7	6 237,1
YEL-työtulosumma, milj. e	763,3	727,3	734,8	708,8	688,1
Vastuavelan määrä, milj. e	13 519,6	12 954,5	11 082,8	9 605,2	8 781,4
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. e	14 736,7	14 685,4	13 841,3	11 538,2	9 949,8

Sijoitusten tuotto, vakavaraisuus ja asiakashyvitykset

	2001	2000	1999	1998	1997
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin, milj. e	-179,0	386,6	1 911,6	1 409,0	807,2
Tuotto sitoutuneelle pääomalle, % ¹⁾	-1,2	2,9	16,2	14,1	9,4
Toimintapääoma, milj. e ²⁾	2 940,8	3 749,3	3 922,5	2 387,1	1 329,3
Toimintapääoma/vastuuelka, %	25,5	35,4	41,3	27,2	16,1
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	2,32	3,42	3,82	3,42	2,30
Tasotusvastuu, milj. e	726,8	654,2	595,8	483,9	402,1
Siirto asiakashyvityksiin, milj. e	40,4	84,1	134,6	53,8	44,6
% TEL-palkkasummasta	0,45	1,05	1,77	0,79	0,71
jatkuvaa TEL- työsuhdetta kohden, euroa	115	251	417	178	157

¹⁾ Vuosien 1997–1999 tuotto on laskettu vuoden alun ja lopun käyvän arvon keskiarvolle.

²⁾ Vastuunsiirron yhteydessä on osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretty v. 2000 24,8 milj. e ja v. 2001 -0,7 milj. e

Tunnusluvut ja analyysit

Tulosanalyysi, milj. euroa

	2001	2000	1999	1998	1997
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	72,6	58,4	112,0	81,7	77,9
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo					
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-298,2	800,0	769,6	203,5	158,1
Arvostuserojen muutos	-477,6	-775,8	-919,8	-119,8	690,6
1 460,2	748,9	952,4	213,4	371,5	
Hoitokustannustulos	12,5	7,4	14,5	11,8	7,9
Tulos yhteensä	-690,7	-54,1	1 586,7	1 046,0	457,5
Tuloksen käyttö ja varausten muutos					
Vakavaraisuuden muutos (lisäys + / vähennys -)					
Tasointuvastuu	72,6	58,4	112,0	81,7	77,9
Toimintapääoma	-805,3	-197,9	1 338,8	908,9	333,9
Siirto asiakashyvitäisiin	40,4	84,1	134,6	53,8	44,6
Ehdotettu voitonjako	1,6	1,5	1,3	1,5	1,2
Yhteensä	-690,7	-54,1	1 586,7	1 046,0	457,5

Sijoitustoiminnan tuottoerittely ja tulos, milj. euroa

	2001	2000	1999	1998	1997
Suorat nettotuotot	755,7	821,9	527,0	523,4	483,5
Lainasaamiset	75,9	72,1	80,4	93,7	110,1
Joukkovelkakirjalainat	303,7	293,4	285,6	281,9	251,2
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	18,8	25,2	17,4	16,6	19,2
Osakkeet ja osuudet	289,8	345,7	69,5	51,8	32,5
Kiinteistösijoitukset	71,1	76,9	51,8	52,4	39,7
Sijoituslajeille kohdistamattomat ¹⁾ tuotot, kulut ja liikekulut	-3,6	8,7	22,4	27,0	30,8
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	-457,2	484,5	694,0	136,6	110,3
Osakkeet ja osuudet	-479,9	511,6	630,4	59,2	78,8
Joukkovelkakirjalainat	28,5	-22,0	66,2	94,7	45,4
Kiinteistösijoitukset	-5,5	-5,1	-2,6	-17,3	-13,7
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	298,6	1 306,4	1 221,0	660,0	593,8
Arvostuserojen muutos	-477,6	-919,8	690,6	749,0	213,4
Osakkeet ja osuudet	-575,9	-1 071,5	1 109,7	557,2	213,5
Joukkovelkakirjalainat	11,3	106,4	-430,4	189,6	-8,4
Kiinteistösijoitukset	85,7	45,1	11,5	2,2	8,9
Muut	1,3	0,2	-0,2	0,0	-0,5
Sijoitustuotot yhteensä	-179,0	386,6	1 911,6	1 409,0	807,2
Vastuuvelan tuottovaatimus	-596,8	-506,4	-451,3	-456,5	-435,5
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-298,2	799,9	769,6	203,5	158,2
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	-775,8	-119,8	1 460,3	952,6	371,7

¹⁾ Sisältää mm. sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

²⁾ Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset.

Sijoitusallokaatio

	31.12.2001		31.12.2000		31.12.1999		31.12.1998		31.12.1997	
	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%
Lainasaamiset ¹⁾	1 623,6	11,3	1 574,2	11,0	1 690,8	12,7	1 824,2	16,4	1 780,9	18,9
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	5 886,4	41,0	6 469,5	45,4	5 373,2	40,3	5 674,6	51,1	4 459,4	47,4
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ^{1) 2)}	675,5	4,7	356,1	2,5	1 387,3	10,4	268,9	2,4	656,8	7,0
Osakkeet ja osuudet	3 992,0	27,8	3 805,7	26,7	3 856,0	28,9	2 347,1	21,1	1 605,9	17,1
Kiinteistösijoitukset ³⁾	2 188,2	15,2	2 050,0	14,4	1 024,8	7,7	988,2	8,9	888,4	9,4
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,6	0,2
Sijoitukset yhteensä	14 365,7	100,0	14 255,5	100,0	13 332,1	100,0	11 103,1	100,0	9 413,1	100,0

¹⁾ Sisältää kertyneet korot

²⁾ Sisältää rahat ja pankkisaamiset

³⁾ Sisältää käyttö- ja sijoitusomaisuuskiinteistöt

Sijoitustoiminnan tuotto

	Sijoitustuotot käyvin arvoin	Sitoutunut pääoma ¹⁾	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-%	Tuotto-% ³⁾	Tuotto-% ³⁾	Tuotto-% ³⁾
	milj. e 2001	milj. e 2001	2001	2000	1999	1998	1997
Lainasaamiset	75,9	1 585,8	4,8	4,6	4,7	5,3	5,3
Joukkovelkakirjalainat	343,5	5 878,0	5,8	6,5	-1,5	11,6	11,6
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset	19,8	441,6	4,5	4,0	2,8	3,6	3,6
Osakkeet ja osuudet	-765,9	4 445,5	-17,2	-5,4	58,3	33,8	33,8
Kiinteistösijoitukset	151,3	2 039,9	7,4	7,8	6,0	3,9	3,9
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset yhteensä	-175,3	14 390,7	-1,2	2,8	16,0	13,8	13,8
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ⁴⁾	-3,6		0,0	0,1	0,2	0,3	0,4
Sijoitustuotot yhteensä	-179,0	14 390,7	-1,2	2,9	16,2	14,1	9,4

¹⁾ Kauden alun markkina-arvoon lisätään päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

²⁾ Emo-yhtiön tuotto ml. käyttöomaisuus; sisältää valtion korkotukea 6,1 milj. e.

³⁾ Tuotto on laskettu vuoden alun ja lopun käypien arvojen keskiarvolle.

⁴⁾ Sisältää mm. sellaiset tuloslaskelman korkeerat, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

Hoitokustannustulos, milj. euroa

	2001	2000	1999	1998	1997
Maksun hoitokustannusosat	63,3	54,1	54,0	48,4	44,7
Muut tuotot	1,7	1,7	1,5	1,6	1,3
Toimintokohtaiset liikemenot ¹⁾	-52,6	-48,5	-41,1	-38,2	-38,1
Hoitokustannustulos	12,5	7,4	14,5	11,8	7,9
Hoitokustannukset/ maksun hoitokustannusosat, %	81	87	74	76	82

¹⁾ Ei sisällä työkyvyn ylläpitoon liittyviä kuluja eikä vuodesta 1998 alkaen sijoitustoiminnan kuluja.

Ilmarisen hallinto

Ilmarisen omistajat

Ilmarinen on keskinäinen yhtiö, jonka omistavat yhtiöjärjestyksessä mainituin edellytyksin asiakkaat eli vakuutuksenottajat ja Ilmarisessa vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat. Ylintä päätösvaltaa Ilmarisessa käyttää yhtiökokous.

Yhtiökokous

Äänioikeus yhtiökokouksessa on edellä mainituilla omistajilla tai heidän valtuuttamillaan edustajilla.

Yhtiökokouksessa jokaisella TEL-vakuutuksenottajalla on vähintään kolme ääntä ja vakuutetulla vähintään yksi ääni. Lisäksi vakuutuksenottaja ja vakuutetut saavat lisä-ääniä edellisenä kalenterivuonna suoritettujen TEL-vakuutusmaksujen perusteella siten, että kultakin täydeltä 1 700 euroelta lasketaan yksi ääni. Vakuutusmaksujen perusteella saatavat lisä-äännet jaetaan vakuutuksenottajan ja vakuutettujen kesken TEL-työnantajan ja -työntekijän keskimääräisen maksuprosentin mukaisessa suhteessa.

Yhtiökokouksessa kullakin YEL-vakuutuksenottajalla on vähintään yksi ääni. Lisäksi vakuutuksenottaja saa lisä-ääniä edellisenä

kalenterivuonna suoritettujen yrittäjien eläkelain mukaisen vakuutuksen vakuutusmaksun perusteella siten, että kultakin täydeltä 6 700 euroelta lasketaan yksi ääni.

Takuuosuuden omistajalla on 55 ääntä kutakin takuuosuutta kohden.

Yhtiökokouksessa saa omasta puolesta tai toisen valtuuttamana äänestää enintään yhdellä kymmenesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä. Lisäksi kokouksessa edustettuina olevien takuuosuuden omistajien takuuosuuksiin perustuvien äänten yhteismäärä saa olla enintään yhtä suuri kuin edustettuina olevien vakuutuksiin perustuvien vakuutuksenottajien ja vakuutettujen äänien yhteismäärä.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on esitettävä tilinpäätös, tilintarkastuskertomus sekä hallintoneuvoston lausunto tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta. Niiden pohjalta on päätettävä tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamisesta, toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen tai konsernitaseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle myönnettävästä vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista ja matka-

kustannusten perusteista sekä tilintarkastajien ja varatilintarkastajien lukumäärästä sekä palkkioista ja matkakustannusten perusteista. Lisäksi yhtiökokouksessa on valittava hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat sekä käsiteltävä mahdolliset muut kokoukskutsussa mainitut asiat.

Ylimääräinen yhtiökokous pidetään silloin, kun hallitus tai hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta tai kun se on vakuutusyhtiölain mukaan pidettävä.

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Tätä valvontatehtäväänsä hallintoneuvosto hoitaa myös valitsemalla jäseniään tarkastamaan yhtiön eläkeratkaisutoimintaa ja sijoitustoimintaa. Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä. Lisäksi hallintoneuvosto vahvistaa yhtiön sijoitussuunnitelman laatimisperiaatteet ja päättää hallituksen jäsenten ja varajäsenten palkkioista ja matkakustannusten korvaamisesta sekä valitsee hallituksen jäsenet.

Hallintoneuvosto voi myös antaa hallitukselle ohjeita laajakan-toisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvostoon 28 jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään puolet jäsenistä valitaan keskeisiä työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Jäseniksi valitaan yhtä monta työnantajien ja palkansaajien ehdottamista henkilöistä. Hallintoneuvoston jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa.

Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuositain keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lisäksi hallitus laatii yhtiön sijoitussuunnitelman ja valmistele yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat.

Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 12 varsinaista jäsentä sekä neljä varajäsentä. Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että tällä tavoin valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

Hallitus valitsee kunkin kalenterivuoden alussa keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, varatoimitusjohtajat ja johtajat

Toimitusjohtajan nimittää hallitus. Hallitus voi nimittää myös toimitusjohtajalle sijaisen. Hallitus nimittää myös yhtiön varatoimitusjohtajat ja välittömästi toimitusjohtajan alaisena toimivat johtajat.

Hallintoneuvosto

Puheenjohtaja Timo Peltola
vuorineuvos, toimitusjohtaja, Huhtamäki
Oyj, erovuorossa 2002

Varapuheenjohtaja
Matti Packalén
toimitusjohtaja, Alma Media Oyj,
erovuorossa 2003

Varapuheenjohtaja
Matti Viljanen
puheenjohtaja, Insinööriliitto IL ry,
erovuorossa 2002

Heikki Bergholm
toimitusjohtaja, Lassila & Tikanoja Oyj,
erovuorossa 2002

Tor Bergman
toimitusjohtaja, Metso Oyj,
erovuorossa 2002

Pertti Hagren
pääluottamusmies, UPM-Kymmene Oyj,
erovuorossa 2003

Antti Herlin
hallituksen varapuheenjohtaja, Kone Oyj,
erovuorossa 2003

Harri Holkeri
valtioneuvos, erovuorossa 2003

Liisa Joronen
hallituksen puheenjohtaja,
SOL Palvelut Oy, erovuorossa 2002

Arto Kajanto
hallituksen puheenjohtaja, HPO-yhtymä,
erovuorossa 2002

Antti Lagerroos
merenkulkuneuvos, toimitusjohtaja,
Finnlines Oyj, erovuorossa 2003

Simo Leivo
toiminnanjohtaja, Suomen Rahoitus- ja
Erityisalojen ammattiliitto -
Finansförbundet ry, erovuorossa 2003

Esko Mäkelä
varatoimitusjohtaja, YIT-Yhtymä Oyj,
erovuorossa 2002

Esko Mäkeläinen
johtaja, Stora Enso Oyj, erovuorossa 2002

Tapio Mäkinen
toimitusjohtaja, SE Mäkinen Oy,
erovuorossa 2003

Kirsti Pionius
toimitusjohtaja, Sodexo Oyj,
erovuorossa 2003

Markku Pohjola
varatoimitusjohtaja, Nordea AB (publ),
erovuorossa 2003

Jarmo Rantanen
Tampereen kaupunginjohtaja,
erovuorossa 2002

Timo Rätty
puheenjohtaja, Auto- ja Kuljetusalan
Työntekijäliitto AKT ry, erovuorossa 2002

Markku Rönkkö
toimitusjohtaja, Olvi Oyj, erovuorossa 2003

Kari Salminen
kauppaneuvos, toimitusjohtaja,
Osuuskauppa Arina, erovuorossa 2003

Pekka Salojärvi
hallituksen puheenjohtaja, Gummerus
Kustannus Oy, erovuorossa 2003

Hannu Syrjänen
toimitusjohtaja, SanomaWSOY Oyj,
erovuorossa 2003

Kalevi Vanhala
puheenjohtaja, Puu- ja erityisalojen
liitto, erovuorossa 2003

Erkki Varis
toimitusjohtaja, Oy Metsä-Botnia Ab,
erovuorossa 2002

Matti Viialainen
apulaisjohtaja, Suomen Ammatti-
liittojen Keskusjärjestö SAK ry,
erovuorossa 2002

Marjatta Väisänen
suunnittelupäällikkö,
Toimihenkilöunioni TU ry,
erovuorossa 2002

Hallitus

Hallituksen jäsenten ja varajäsenten toimikausi on 2002–2005

Puheenjohtaja Heikki Hakala
vuorineuvos

Varapuheenjohtaja Johannes Koroma
toimitusjohtaja, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Varapuheenjohtaja Lauri Ihalainen
puheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

George Berner
toimitusjohtaja, Berner Oy

Martin Granholm
varatoimitusjohtaja, UPM-Kymmene Oyj

Eino Halonen
toimitusjohtaja, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi

Eero Heliövaara
toimitusjohtaja, Pohjola-Yhtymä Oyj

Seppo Juntila
pääsihteeri, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Jyrki Kiviharju
johtaja, Pankkialan Työnantajaliitto ry

Risto Piekka
puheenjohtaja, AKAVA ry

Kari Puro
toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Gretel Ramsay
toimitusjohtaja, Tammet Oy

Varajäsenet

Timo Parmasuo
hallituksen puheenjohtaja, Meconet Oy

Hannu Rautiainen
lainopillinen asiamies, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Erkki Vuorenmaa
puheenjohtaja, Metallityöväen Liitto ry

Eero Ylä-Soininmäki
toimitusjohtaja, Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö

EDESSÄ VASEMMALTA LÄHTIEN HEIKKI HAKALA, SEPPO JUNTILA, EERO YLÄ-SOININMÄKI, GRETTEL RAMSAY, KARI PURO, JOHANNES KOROMA, EERO HELIÖVAARA JA LAURI IHALAINEN. PORTAILLA VASEMMALTA RISTO PIEKKA, EINO HALONEN, MARTIN GRANHOLM, GEORGE BERNER, JYRKI KIVIHARJU, HANNU RAUTIAINEN JA TIMO PARMASUO.

Tarkastajat

Eläkeratkaisutoiminnan tarkastajat

Ilmarisen eläkeratkaisutoimintaa valvovat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemat eläkeratkaisutoiminnan tarkastajat:

Varsinaiset tarkastajat

Pääluottamusmies
Pertti Hagren

Hallituksen varapuheenjohtaja
Antti Herlin

Hallituksen puheenjohtaja
Arto Kajanto

Varatoimitusjohtaja Esko Mäkelä

Toimitusjohtaja
Kirsti Pionius

Puheenjohtaja Matti Viljanen

Varamiehet

Toimitusjohtaja Tor Bergman

Merenkulkuneuvos
Antti Lagerroos

Toiminnanjohtaja Simo Leivo

Toimitusjohtaja Tapio Mäkinen

Toimitusjohtaja Hannu Syrjänen

Puheenjohtaja Kalevi Vanhala

Sijoitustoiminnan tarkastajat

Ilmarisen sijoitustoimintaa valvovat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemat sijoitustoiminnan tarkastajat:

Varsinaiset tarkastajat

Hallituksen puheenjohtaja
Liisa Joronen

Toimitusjohtaja Matti Packalén

Kaupunginjohtaja
Jarmo Rantanen

Puheenjohtaja Timo Rätty

Toimitusjohtaja Erkki Varis

Suunnittelupäällikkö
Marjatta Väisänen

Varamiehet

Toimitusjohtaja
Heikki Bergholm

Johtaja Esko Mäkeläinen

Varatoimitusjohtaja
Markku Pohjola

Toimitusjohtaja Markku Rönkkö

Hallituksen puheenjohtaja
Pekka Salojärvi

Apulaisjohtaja Matti Viialainen

Tilintarkastajat

PricewaterhouseCoopers Oy,
päävastuullinen tilintarkastaja:

Juha Wahlroos,
kauppat. maist., KHT

Tauno Haataja,
kauppat. maist., KHT
PricewaterhouseCoopers Oy

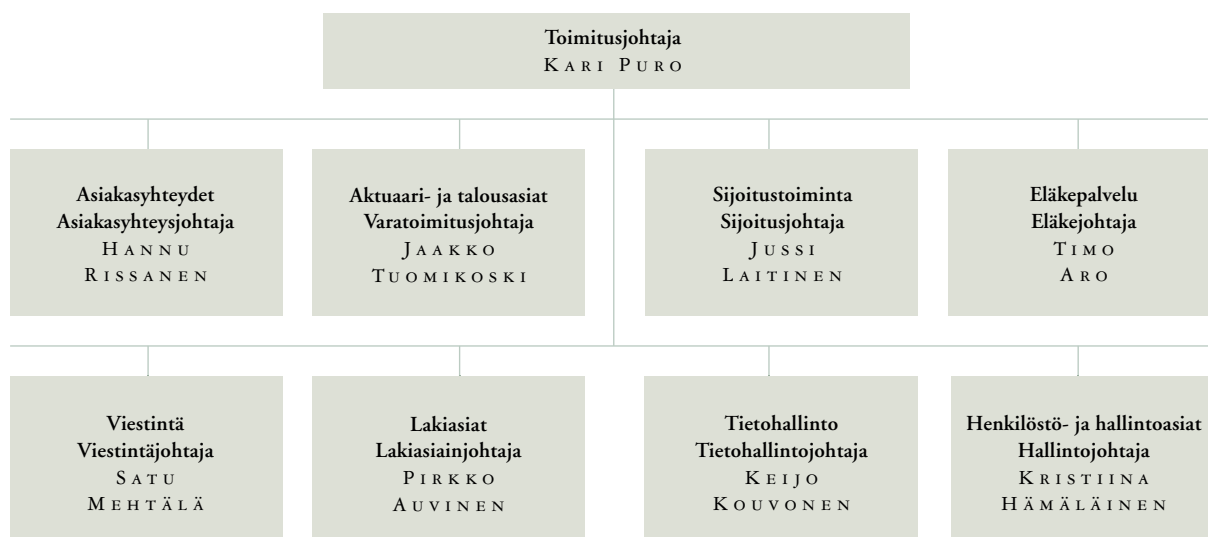
Varatilintarkastajat:

Sari Airola,
ekonomi, KHT
PricewaterhouseCoopers Oy

Sirkku Valkjärvi,
ekonomi, KHT
PricewaterhouseCoopers Oy

Organisaatio

Ilmarisen johto 1.3.2002

Ilmarisen johtoryhmään kuuluvat myös
aktuaarijohtaja Hillevi Mannonen ja
henkilöstön edustaja Kaarina Mänttari-Siltanen.

Osastopäälliköt ja muu johto

Asiakasyhteydet

Yhteysjohtaja Sini Kivihuhta
Suurasiakas- ja meklariyhteydet

Yhteysjohtaja Pekka Harjanne
Asiakasyhteydet Palvelu-Pohjola

Osastopäällikkö Ari Jaatinen
Palvelu-Pohjola/ markkinointi

Osastopäällikkö Marja-Leena Kolu
Palvelu-Pohjola/ pienyrityspalvelut

Osastopäällikkö Kirsti Koponen
Palvelu-Pohjola/ yrityspalvelut

Yhteysjohtaja
Lise-Lotte Rautio-Murros
Asiakasyhteydet A-vakuutus, Pohjantähti
ja Nordea Henkivakuutus Suomi

Tuotanto- ja kehittämisjohtaja
Irmeli Kesonen
Tuotanto- ja kehittämissyksikkö

Osastopäällikkö Juha Junnelin
Vakuutuspalveluosasto

Osastopäällikkö Markku Riikonen
Perintöosasto

Aktuaari- ja talousasiat
Aktuaarijohtaja Hillevi Mannonen
Matemaattinen osasto

Osastopäällikkö Pirjo Pohjankoski
Talousosasto

Aktuaari- ja talousasiain kehittämisspäälikkö
Atso Saajoranta

Sijoitustoiminta
Arvopaperisijoitusjohtaja
Jari Puhakka
Arvopaperisijoitukset

Korkojohtaja Jari Eskelinen
Korkosijoitukset

Osakejohtaja Mikko Mursula
Osakesijoitukset

Kiinteistösijoitusjohtaja
Timo Kankuri
Kiinteistösijoitukset

Asiakasrahoitusjohtaja
Vesa Pohjankoski
Asiakasrahoitus

Controller Heidi Koskinen
Sijoitushallinto

Tietohallinto

Osastopäällikkö Jukka Hirvinen
Suunnitteluosasto

Osastopäällikkö Pekka Makkonen
Palveluosasto

Tietohallinnon laatu- ja kehittämisspäälikkö
Veijo Karila

Turva- ja laskentapäällikkö
Olavi Virta

Eläkepalvelu

Osastopäällikkö Tarja Hurskainen
Eläkeosasto

Osastopäällikkö Anne Koivula
Työkyvyttömyys- ja kuntoutus-
ratkaisuosasto

Osastopäällikkö Markus Palomurto
Eläkkeiden maksuosasto

Henkilöstöasiat

Osastopäällikkö Arja Savolainen
Henkilöstöosasto

Yrityssuunnittelu ja tutkimus

Yrityssuunnittelupäällikkö
Juha Elovirta

Vakuutusasiakkaiden neuvottelukunta

Hannu Isotalo
Neuvottelukunnan puheenjohtaja
Toimitusjohtaja, Lujatalo Oy

Juha Ahvenniemi
Toiminnanjohtaja,
Kirjanpito toimistojen Liitto ry

Markku Autti
Toimitusjohtaja, Kemijoki Oy

Olli Eräkivi
Toimitusjohtaja, Kirjakauppaliitto ry

Petri Heino
Toimitusjohtaja, Heinon Tukku Oy

Tapani Helminen
Yrittäjä, Suomen Hiusyrittäjät ry

Paavo Holopainen
Toimitusjohtaja, Riekkoparvi Oy

Risto Iivonen
Toimitusjohtaja, Tehojakelu Oy

Ismo Jauhiainen
Toimitusjohtaja, Vantaan Energia Oy

Lasse Johansson
Toimitusjohtaja, Rakennusosakeyhtiö
Hartela

Raimo Juntunen
Toimitusjohtaja, Instrumentointi Oy

Tarja Juutilainen
Toimitusjohtaja, EJ-Laukku Oy

Titu Järvenranta
Lakimies, Insinööri Liitto IL ry

Jarkko Järvinen
Toimitusjohtaja, Modelia Oy

Risto Kanerva
Varapuheenjohtaja, Suomen
Hammaslääkäriliitto ry

Tapani Kaskeala
Toimitusjohtaja, Finpro ry

Aku Keltto
Säätiönjohtaja, Porin Diakonissa-
laitoksen Säätiö

Tapio Kiiskinen
Kauppaneuvos, HYY Yhtymä

Seppo Kinkki
Yliopettaja, Suomen Kauppaopettajat ry

Ilpo Kokkila
Hallituksen puh.joht., SRV Yhtiöt Oy

Matti Korkiatupa
Toimitusjohtaja, Ilkka-Yhtymä Oyj

Hannu Koskinen
Toimitusjohtaja, Suomen Hotelli- ja
Ravintolaliitto SHR

Kimmo Kuurma
Toimitusjohtaja, Oy Center-Inn Ab

Reijo Kärkkäinen
Johtaja, Suomen Yrittäjät ry

Kimmo Laine
Toimitusjohtaja, Gardner Denver Oy

Ilkka Lantto
Kauppaneuvos, Katri Antell Oy

Johanna Lappalainen
Hallintojohtaja, Pohjolan Turistiauto Oy

Liisa Leiva
Toimitusjohtaja, Suomen MS-liitto ry

Päivi Liedes
Toiminnanjohtaja, Suomen
Kirjailijaliitto ry

Seppo Makkonen
Puheenjohtaja, Suomen Kuorma-
autoliitto ry

Matti Manner
Toimitusjohtaja, Suomen Asianajaliitto

Simo Moisio
Toimitusjohtaja, Karisto Oy

Yrjö Mäkinen
Puheenjohtaja, Suomen Taksiliitto ry

Heikki Nevalainen
Toimitusjohtaja, Ouneva Oy

Pauli Niemelä
Toimitusjohtaja, Diakonia-
ammattikorkeakoulu Oy

Jukka Niemi
Toimitusjohtaja, SCI Systems Finland Oy

Jouko Nieminen
Puheenjohtaja, Helsingin Käsityö- ja
Teollisuusyhdistys ry

Tuula Paalimäki
Apulaispääsihteeri, Suomen
Arkkitehtiliitto SAFA

Tahvo Pekkinen
Toimitusjohtaja, Suomen Maarakentäjien
Keskusliitto r.y.

Juha Pietikäinen
Toimitusjohtaja, Toijalan Koneterä Oy

Kyllikki Pohjola
Toimitusjohtaja, Jaakko Pohjola Oy

Heikki Pärnänen
Varapuheenjohtaja, Suomen Lääkäriliitto

Maaret Pönni
Lakiasianjohtaja, Container Finance Ltd Oy

Matti Pörhö
Toimitusjohtaja, Autoalan Keskusliitto ry

Ilkka Rantasalo
Toimitusjohtaja, Engel-Yhtymä Oy

Taisto Riski
Toimitusjohtaja, Kaleva Kustannus Oy

Veli Saarenheimo
Toimitusjohtaja, Lihakeskusliitto ry

Ossi Saksman
Toimitusjohtaja, Oy Carlson

Pekka Sallinen
Toimitusjohtaja, Suomen Sähkö- ja
Teleurakoitsijaliitto ry

Peter Söderström
Toimitusjohtaja, Sun Chemical Oy

Raimo Tanttu
Toimitusjohtaja, Nokian Jalkineet Oy

Kari Tarkkainen
Toimitusjohtaja, Suomen Kultaseppien
Liitto ry

Olli Tasala
Toimitusjohtaja, Projecta Oy

Pentti Tiainen
Toimitusjohtaja, Suomen Yrittäjät ry

Reijo Tuomela
Toimitusjohtaja, Savonlinnan Puhelin Oy

Marja Usvasalo
Toimitusjohtaja, Kalevala Koru Oy

Seppo Vekka
Johtaja, Matka-Vekka Oy

Harry Viiala
Toimitusjohtaja, HyXo Oy

Leena Välimäki
Säätiönjohtaja, Miina Sillanpään Säätiö

Christian Österberg
Toimitusjohtaja, Sormat Oy

Vakuutettujen neuvottelukunta

Margit Aaltonen
Elannon Vähittäiskauppa Oy, SAK

Eila Ahonen
Lindström Oy, SAK

Leif Blomberg
Nexplö Vihtavuori Oy, STTK

Seppo Fahlström
Vantaan Sähkö-Jope Oy, SAK

Kari Halminen
Teollisuuden Voima Oy, SAK

Arto Halonen
Raha-automaattiyhdistys, SAK

Ulla Hirvonen
Novacall Oy, STTK

Rainer Honkala
Kaleva Kustannus Oy, SAK

Jarmo Hyvärinen
Nordea Pankki Suomi Oyj, AKAVA

Jouko Isoviita
Power-Deriva Oy, AKAVA

Kai Kalho
Metso Paper Oy, STTK

Markku Kankainen
UPM-Kymmene Oyj, SAK

Kari Koivisto
Yrjö Wigren Oy, SAK

Lauri Korkeakoski
Nurmi Hydraulics Oy, SAK

Kari Kähkönen
Atria Oyj, SAK

Jorma Luukkonen
Kemira Phosphates Oy, STTK

Tarja Malén
Oy Rauma Stevedoring Ltd, STTK

Anneli Myllärinen
Oy Metsä-Botnia Ab, STTK

Esa Mäenpää
Kuntopolku Oy, SAK

Juha Nevalainen
Kemira Phosphates Oy, AKAVA

Maritta Niemelä
Kemijoki Oy, STTK

Matti Palmqvist
Metso Paper Oy, AKAVA

Pirkko Penttilä
Reima, SAK

Esa Pitkälä
Porin Linjat Oy, SAK

Pekka Rissanen
UPM-Kymmene Oyj, AKAVA

Reijo Ruppä
Vähälä Yhtiöt/Veljekset Nurminen Ky,
SAK

Urho Saarinen
UPM-Kymmene Oyj, STTK

Eero Saloranta
Kemira Chemicals Oy, STTK

Inkeri Seppälä
Säkkiväline Oy, SAK

Päivi Suksi
Handelsbanken, AKAVA

Anna-Liisa Toikka
Alteams Oy, SAK

Jouko Vento
Ryhtylän Muovi Oy, STTK

Eläkeasiain neuvottelukunta

Työntekijöiden edustajat

Sosiaalipoliittinen asiantuntija
Eija-Sisko Huhtala
Toimihenkilöunioni TU

Sosiaalipoliittinen sihteeri
Kaija Kallinen
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK

Sosiaalis sihteeri
Erkki Rimpiläinen
Palvelualojen ammattiliitto PAM

Neuvottelupäällikkö
Aleksi Solovjev
Insinööriliitto IL

Työnantajien edustajat

Lainopillinen asiamies
Hannu Rautiainen
Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT

Asiamies Timo Höykinpuro
Palvelutyönantajat PT

Ilmarisen edustajat

Timo Aro, eläkejohtaja,
puheenjohtaja

Anne Koivula, osastopäällikkö,
varapuheenjohtaja

Asioiden esittelijät

Risto Ali-Penttilä, kehittämis-
päällikkö

Ilkka Käppi, ratkaisupäällikkö

Merja Mäkimattila,
kuntoutuspäällikkö

Mikael Ojala, apulaisylilääkäri

Lukijan opas

Eläkevakuutusyhtiön tilinpäätöksessä ja sen perusteella lasketuissa tunnusluvuissa on runsaasti muun talouselämän käsitteistöä poikkeavia termejä ja laskelmia. Seuraavassa selvitetään aakkosjärjestyksessä eräiden tärkeimpien käsitteiden sisältöä.

Arvostusero

Omaisuuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

Asiakashyvitys

Ositetusta lisävakuutusvastuusta vakuutusmaksujen alennuksena vakuutusnottajille jaettava hyvitys.

Hoitokustannusosat

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu yhtiön liikekulojen kattamiseen.

Hoitokustannustulos

Hoitokustannustulos osoittaa, kuinka paljon hoitokustannusosat ja muut vastaavat tuotot ylittävät niillä katettavat liikekulut. Sijoitustoiminnan hoitokulut katetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Korvauskuluihin sisältyvät työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut on vähennetty riskiliikkeen tuloksesta. Kun Ilmarinen säästää liikekuluissa, on näin syntyvä säästö osa Ilmarisen kokonaistulosta.

Kannansiirtosaaminen

Tilinpäätöksessä maksamatta ollut osuus Eläke-Kansan erityiseltä selvityspesältä 1.1.1997 siirtyneen vastuun katteesta. Sitä osaa kannansiirtosaamisesta, johon selvityspesän varat eivät riitä, kutsutaan yhteis-

vastuusaamiseksi. Tämän kattamiseksi peritään maksutulossa vakuutusnottajilta ns. yhteisvastuulisää.

Katettava vastuuelka

Katettava vastuuelka on tilinpäätöksen vastuuelka lisätynä vastuunjakoon ja vakuutusnottajille olevilla veloilla ja vähennettynä yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuulla.

Lakisääteiset maksut

Kustannus, jolla eläkelaitos osallistuu järjestelmän keskuselimenä toimivan Eläketurvakeskuksen toiminnan kustantamiseen ja Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen vanhojen tappioiden kattamiseen.

Liikevaihto

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan tuotot + muut tuotot + myynnin yhteydessä realisoituneet tuloutetut arvonorotukset.

Muut vakuustekniset kulut

Tuloslaskelman erä, joka sisältää yhteisvastuusaamisen (ks. Kannansiirtosaaminen) muutoksen vuoden aikana. Yhteisvastuusaamista kasvattaa maksamattomalle kannansiirtosaatavalle kertyvä korko ja sitä pienentää maksutulossa peritty yhteisvastuusta johtuva lisä.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Ositettu lisävakuutusvastuu on sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta kerätty vastuuelan osa, joka jaetaan vakuutusnottajille hyvityksinä.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Osittamaton lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuelan osa, jolla pyritään tasoittamaan sijoitusten arvojen heilahtelujen vaikutuksia.

Pakollinen vastuuvajaus

Vakuutusmaksun lakisääteisestä alennuksesta syntynyt vajaus omaisuudessa. Vastuuvajaus kuoletaan perimällä myöhempinä vuosina korotettuja vakuutusmaksuja.

Vakuutusliikkeen tulos

Vakuutusliikkeen tulos on vakuutusmaksussa perittyjen riskin kattamiseen tarkoitettujen maksujen ja korvausten erotus. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasointuvastuuta ja negatiivinen vähentää sitä. Analyysissä vakuutusliikkeen tulokseen on lisätty tasointuvastuulle hyvittävät 3 prosentin korko.

Sijoitustoiminnan tulos

Käypien arvojen mukainen sijoitustoiminnan tulos saadaan, kun yhtiön sijoitustoiminnan netto-tuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuelan tuottovaatimus. Näin syntyvä sijoitustoiminnan tulos on osa Ilmarisen kokonaistulosta.

Tasointuvastuu

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, joihin sattuu keskimääräistä runsaammin eläketapahtumia.

Toiminnan tehokkuus

Eläkevakuutusyhtiön toiminnan tehokkuutta mitataan prosenttiluvulla, joka kertoo paljonko liikekulut ovat niiden kattamiseen tarkoitetuista vakuutusmaksuihin sisältyvistä hoitokustannusosista ja muista tuotoista. Toiminta on sitä tehokkaampaa, mitä pienempi prosenttiluku on eli mitä vähemmän hoitokustannusosista käytetään.

Toimintapääoma

Toimintapääomalla tarkoitetaan yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotusta. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien tasaamiseen.

Toimintapääoman tavoitevyöhyke

Tavoitevyöhykkeen alaraja on vakavaraisuusrajan kaksinkertainen ja yläraja nelinkertainen määrä. Yhtiön toimintapääoma pyritään pitämään vakavaraisuusrajan ja tavoitevyöhykkeen ylärajan välissä. Tavoitevyöhykkeen alapuolella yhtiöllä on velvollisuus kartuttaa vakavaraisuuttaan rajoittamalla ylimäärän käyttöä asiakashyvityksiin.

Vyöhykkeen yläpuolella yhtiö voi sijoitusstrategiaansa muuttamalla tai ylijäämää jakamalla sopeuttaa tilanteen sellaiseksi, että vakavaraisuus jälleen asettuu tavoitevyöhykkeelle.

Vakavaraisuusraja

Vakavaraisuusraja on yhtiön sijoituskannan rakenteen ja vastuuvelan määrän perusteella laskettu suure, jota suurempia heilahteluja ei sijoitusten arvoissa pitäisi voida yhden vuoden jaksolla sattua.

Vakuutustekninen vastuavelka

Vastuavelka jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vakuutusmaksuvastuu on tulevaisuudessa odotettavissa olevista eläketapauksista aiheutuvien menojen laskennallinen pääoma-arvo vähennettynä odotettavissa olevien tulojen pääoma-arvolla. Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen tilinpäätökseen kirjattu arvio. Vakuutusmaksuvastuu sisältää ositetun ja osittamattoman lisävakuutusvastuun ja korvausvastuu tasoitusvastuun.

Vastuuvelan tuottovaatimus

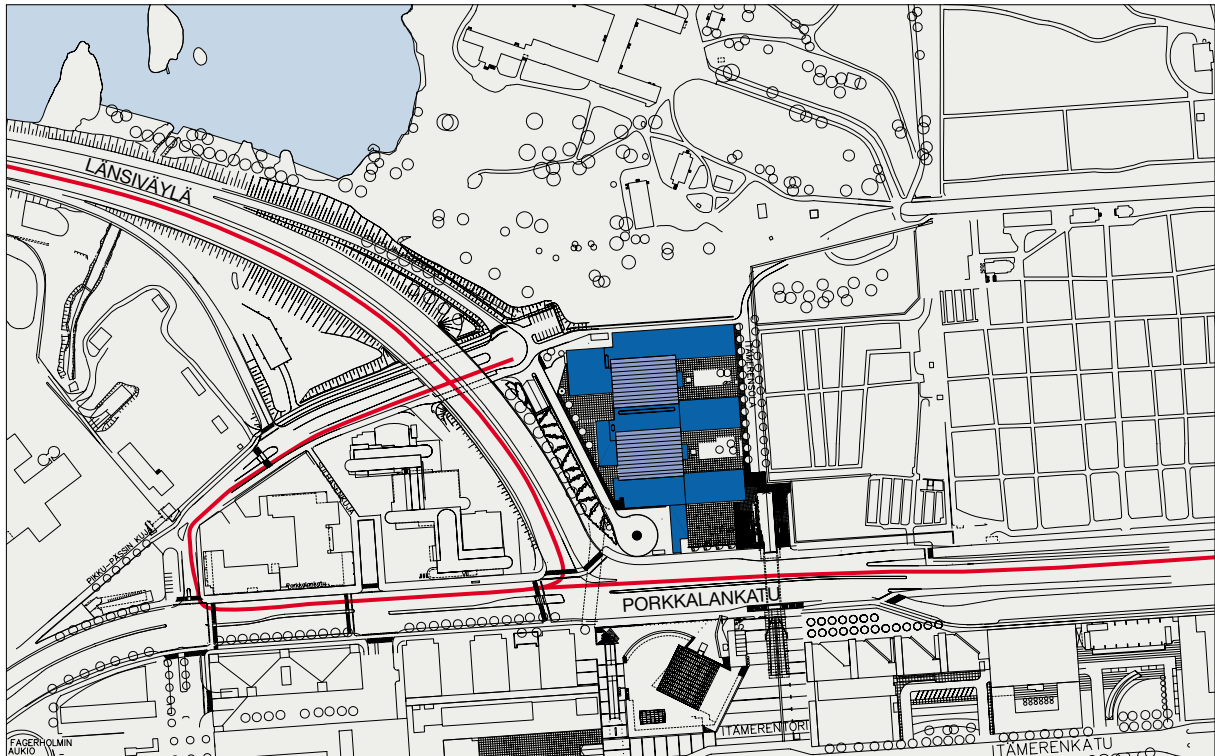
Taseen vastattavissa olevalle vastuuvelalle asetettu vähimmäistuottovaatimus, joka lasketaan yhtiöiden yhteisten laskuperusteiden mukaan. Vuonna 2001 tuottovaatimuksen määrittävä laskuperustekorko oli 5,75 prosenttia.

Vastuuvelkaa kattava omaisuus

Vakuutusyhtiön omaisuus on jaettu kahdeksaan ryhmään turvavuuden perusteella. Ensimmäisessä luokassa ovat julkisen vallan riskeillä olevat sijoitukset ja viimeisessä noteeraamattomien yhtiöiden osakkeet ja vastaavat. Kunkin ryhmän osalta on säädetty, kuinka suuren osan vastuuvelasta ne voivat enintään kattaa. Vastuuvelan kate lasketaan käyvin arvoin.

Yhteisvastuukorvaus

Tuloslaskelman maksettuihin korvauksiin kirjattu erä, jolla Eläketurvakeskuksen selvittämä Ilmarisen osuus poikkeaa maksutulossa peritystä yhteisvastuulisästä.

Ilmarinen muuttaa uuteen toimitaloon kesällä 2002. Uusi käyntiosoite on Porkkalankatu 1, Helsinki. Puhelinnumerot ja muut yhteystiedot säilyvät ennallaan.

Keskinäinen
Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Eerikinkatu 41, Helsinki, 00018 Ilmarinen
Puhelin 010 284 11, faksi 010 284 3445
www.ilmarinen.fi